

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP 1925 május 17.

132. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. .: Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foncière-palota)

Egykor és most

A beogradi *Vremét*, a szerb sajtónak ezt az elterjedt és tekintélyes organumát nem kell az ellen a vád ellen megvédeni, hogy magyarbarát. A *Vreme* állásfoglalásának súlyát elég sokszor éreztük olyankor is, amikor a tények súlyát nem kellett volna éreznünk. Amit a *Vreme* a magyarországi szerbek kulturális mozgalmáról ír, abban bizonyára nincs túlzás, nincs nagyítás és szépítés — Magyarország javára.

A *Vreme* arról ír, hogy Budapesten a szerbek milyen emelkedett és zavartalan kulturális életet éltek.

A szerb írók legkiválóbbjai, köztük Muskatirovics János, Vidakovic Milovan, Vitkovics Milan, Pavlovics Tódor, Szubotics János s még többen éltek a magyar fővárosban s ezeken kívül sok magasállású tisztviselőt, előkelő és gazdag kereskedőt és nemzeti érzésű asszonyt lehetett találni a budapesti szerbek között. Budapesten alakult meg 1826-ban a Szerb Matica is, a melyet 1864-ben Noviszadra helyeztek át. Budapesten alakították meg a „Boz de Nanna” egyletet a szerb iparosok továbbképzésére. Budapesten alakult meg a Tököllyi Száva alapítvány (Tekelium) a szerb diákok felségélyezésére, a szerb lányok továbbképzését tette lehetővé Dungserszki Lázár Angyeliya alapítványa s a szerb diákoknak is meg volt a maguk külön szerb egyesületük, amelynek „Kolo mladih srbo” (Ifjú szerbek köre) volt a neve. A szerb polgároknak és az iparos, kereskedő osztálynak Sloga (Egyetértés) dalegylete is működött Budapesten a háboru előtt. A háboru kitörésekor valamennyi pesti szerb egyesületet feloszlattak, a háboru befejezésével pedig a budapesti szerbek többsége Jugoszláviába költözött, aminek következtében Budapesten a szerbek szép kulturális élete hanyatlásnak indult.

Most azonban — írja a *Vreme* — összejöttek a Budapesten maradt szerbek s újra megalakították Sloga névvel a szerb kereskedők és iparosok dalegyletét, mely már három évtizeden keresztül fejtett ki áldásos missziót. Az új dalegylet alapszabályai szerint ennek a magyarországi egyesületnek a Budapesten tartózkodó jugoszláviai honosságú szerbek is tagjai lehetnek.

A *Vreme* cikke s a budapesti példa több irányban nyújt megszívlelésre érdemes tanulságot. Akik azt mondják, hogy a háborus közszellem pusztította el a türelemnek azt a melegágyát, amelyben a kisebbségi kultúra

intézményei kisarjadtak, azoknak azt feleljük, sem akkor nem volt háboru, amikor Magyarországon megalakult a Szerb Matica s a Thökölyanum, se most nincs háboru, amikor a szubotici magyarországi Jókai-ünnepélyét betiltják s a vajdasági magyar irodalmi egyesület megalakítását nem engedélyezik. Nem mi, de a világpolitika reprezentánsai követelik: legyen vége már annak az osztályozásnak, mely minden életlehetőséget, minden kulturtörékvést a győzelem és csatavesztés katonai szempontjaihoz mér. Ha Budapesten az ott élő s nem magyar honos szerbeknek módjuk van kulturegyesületet alakítani s ha ez a kulturegyesület zavartalanul folytathatja immár harminc évre visszanyúló működését, akkor úgy gondoljuk, nem a reciprocitás elve, de az SHS. királyság állami méltósága, a

szerbdemokráciahagyományainak őszinte tisztelete követeli meg, hogy a vajdasági magyarság kulturtörékvéseinek se legyen hatósági akadálya.

A magyarországi szerbeknek voltak kulturális intézményeik, volt színházuk, voltak nevelő intézetek, irodalmi és kulturális egyesületek, voltak dalegyleteik és voltak társadalmi egyesületeik. S a jugoszláv magyarság nem alakíthat irodalmi társaságot s a szubotici magyarság nem vehet részt azon az ünnepségen, mellyel Helsingforstól Szófiáig a kulturemberiség internacionáléja hódol a százszent Jókai emlékének. Akik őszintén törekednek arra, hogy a jugoszláv nemzeti büszkeséget és állami méltóságot még a legenyhébb ítélkezés se árnyékolja be, törődjenek azzal is, hogy ebből az összehasonlításból is az SHS. királyság kerüljön ki diadalmasan.

Nincsic külügyminiszter nyilatkozata a bukaresti konferenciáról

Pasics és Pribicevics a királynál

Beogradból jelentik: A politikai életben a parlament elnapolásával ismét szélcsend uralkodik. Alekszander király szombaton délelőtt a királynéval pár napi tartózkodásra a szerbiai Topolára utazott. Az uralkodó elutazása előtt kihallgatáson fogadta Pasics miniszterelnököt, majd utána Pribicevics Szvetozár közoktatásügyi minisztert. Az audiencia után a két államférfi a miniszterelnökségre ment, ahol közel egy óra hosszat tanácskozott. A tanácskozásról sem Pasics, sem Pribicevics nem volt hajlandó nyilatkozni az érdeklődő újságíróknak, akiknek Pribicevics csak annyit jelentett ki, hogy az elemi iskolákról elkészült törvényjavaslatot beszélt meg a miniszterelnökkel. Beavatott helyen azonban úgy tudják, hogy a tanácskozás során szóba került a radikálisoknak a Radics-párttal kötendő meg egyezése is.

Dolgoznak a parlamenti bizottságok

A délelőtti folyamán a parlament néhány albizottsága tartott ülést, köztük az a bizottság is, amely a földművelésügyi törvényjavaslatot tárgyalja. A bizottság ülésén résztvett Radics Pavle, a horvát parasztklub vezetője is, aki bár nem tagja a bizottságnak, nagy érdeklődéssel kíséri a bizottság tárgyalásait, miután a javaslat, amely új alapokra fekteti a mezőgazdasági szervezetek működését, őt, mint a horvát földművelés-szövetkezetek vezetőjét, közelebbről érinti.

A törvényhozó bizottságnak az az albizottsága is folytatta munkáját, amely a községek szervezetéről szóló törvényt tárgyalja.

A pártklubok igen kihaltak. A képviselők nagyrésze elhagyta Beogradot és a pártvezérek közül is sokan kiutaztak kerületeikbe. Némi élénkség egyedül a demokraták klubhelyiségében volt, ahol több képviselő hosszasan tárgyalt a párt vezérével, Davidovics Ljubával, aki a napokban hagyta el betegágyát.

A délután folyamán Pasics megjelent a miniszterelnökségen, ahol a kormány tagjai, köztük Grizogano miniszter is felkeresték.

Nincsic nyilatkozata

Nincsic Momcsillo dr. külügyminiszter szombaton délután fogadta a sajtó képviselőit, akik előtt beszámolt a bukaresti konferencia munkájáról.

— A kisantant — mondotta — hatodizben tartott most konferenciát s meglepéssel konstataható, hogy egyik konferenciától a másikig erősödnek azok a törekvések, amelyek a kisantant-államok közeledését célozzák s nemcsak a kormányoknál, hanem a nép szélesebb rétegeinél is a kisantant együttes politikai törekvései megértésre találnak. Azok, akik a bukaresti konferencián részt vettünk, megállapíthattuk, hogy Romániában őszinte szimpátiával beszélnek államunkról s nagy jelentőséget tulajdonítanak a velünk való politikai együttműködésnek.

Mint jellemző tényre mutatott

rá Nincsic arra, hogy az eddigi hat konferencián a három szövetséges államot mindig ugyanaz a három külügyminiszter képviselte. Nehéz volna Európában még három államot találni, amelyben három év alatt ne változott volna a külügyminiszter. Ebből is megállapítható, hogy a három államban milyen stabilak a politikai viszonyok.

— A konferencián három kérdésről volt szó. A közép-európai kérdések közül Ausztria és Magyarország, a Balkán államok közül Bulgária kérdése volt, amely foglalkoztatott bennünket. Ez azonban nem jelenti azt, mintha ezt a három államot mi még most is ellenséges államként kezeljük. A kisantant államainak együttes érdekei vannak s ezek szempontjából kell a közép-európai helyzetet vizsgálni. Ausztria kérdésében nem csak az SHS. királyság és Csehország, hanem Olaszország is éppúgy érdekei van, a melynek ugyancsak érdeke, hogy a békeszerződések teremtette állapotok ne változzanak. Ausztria kérdésében állandó kontaktusunk van Olaszországgal. Különös aktualitást az osztrák kérdésnek azok a jelentések adtak, amelyek Ausztriának Németországhoz való közeledéséről szólnak.

Magyarországra nézve azt állapítottuk meg, hogy ez az ország nem teljesíti a békeszerződésből folyó kötelezéseit, különösen katonai tekintetben. Megállapítottuk, hogy Magyarország költségvetése nem valódi s hogy nagyon sok olyan tétel van, amely olyan hitteleket rejteget, amelyek más célokat szolgálnak, mint amit a költségvetés megjelöl. Bethlen, magyar miniszterelnök kijelentései a békeszerződések revíziója tekintetében káros benyomást keltettek. A külügyminiszter ismertette Bethlen beszédét és rámutatott arra, hogy a magyar miniszterelnök nem érvelhet azzal, hogy a békeszerződéseket Magyarország rákényszerítették, mert egész természetes, hogy a legyőzött államokra rákényszeríti a győztes a békeszerződést, különben a háboru tovább folytatódik. Magyarország különben is akkor, amikor a népszövetségbe felvételt nyert, kötelezettséget vállalt a békeszerződések feltétlen betartására.

— Különben, — mondotta a külügyminiszter, — nincsenek különösebb terveink Magyarországgal szemben, sőt az a kívánságunk, hogy a normális és jó szomszédi viszonyt fentartsuk. Ehhez azonban elsősorban az szükséges, hogy magyar részről kerüljenek el mindent, ami jogosult bizalmatlanságot keltethetne.

A bolgár kérdésre tért rá ezután

Ninesics, Marinkovics Voja, — mint mondotta, — interpellációt terjesztett be hozzá erre vonatkozóan, a mire nagyon könnyű lesz válaszolnia. A parlamentben részletesen fog Marinkovics kérdésére felelni, annyit azonban már most is közölhet, hogy Bukarestben megegyeztek abban, hogy *nem kell semmiféle cselekedettel sem gyengíteni a bolgár kormányt*, amely harcot folytat a III. Internacionálé destruktív agitációja ellen. Másrészt azonban úgy találták, hogy teljesen felesleges a bolgár hadsereg katonai létszámának felemelése a békeszerződésben engedélyezett kontingensen felül.

Ezzel kapcsolatban a külügyminiszter rátért azokra a támadásokra, amelyek őt azon a címen érték, hogy az európai antibolsevista blokk megalakítása érdekében beutazta egész Európát, illetve, hogy Anglia vezetése alatt ő ilyen blokkot akar na létrehozni. Kijelenti, hogy *ilyen antibolsevista front létesítésének terve egyáltalán fel sem merült*. Nem is tartja ő maga sem szükségesnek közös akció indítását a III. Internacionálé ellen, mert meg van arról győződve, hogy minden európai állam önmagában is elég erős a kommunista agitáció visszaverésére. Hivatkozik Észtország példájára, amely közvetlen szomszédja Oroszországnak, alig van hadserege, éppen ezért a legalkalmasabb terület a kommunista agitáció számára, mégis huszonnégy óra alatt el tudták fojtani a bolsevista felkelést. Ebből is látható, hogy milyen sikerre számíthat egy bolsevista akció bármely másik európai államban, például Bulgáriában, amely komoly katonai erővel rendelkezik.

— Egyáltalán nem értem, — mondotta a külügyminiszter, — a III. Internacionálé dühös törekvéseit forradalmi akciók előidézésére, a mikor ők maguk is tudhatják, hogy sikerre nincs kilátás. Kár a sok pénzért, amit erre a célra elköltenek. A pénzt sokkal jobban felhasználhatnák az oroszországi nyomor enyhítésére.

Bukarestben arról is tárgyaltunk, — folytatta Ninesics, — hogy az utóbbi időben Bécs lett a központja és rejtékhelye minden kalandornak, akik politikai merényletekre és bűncselekményekre készülnek.

Arra a kérdésre, hogy miért húzódnak olyan sokáig a Görögországgal folyó tárgyalások, a külügyminiszter a következőket válaszolta:

— Fontos érdekek birtak rá bennünket a politikai kollaboráció létrehozására. A tárgyalások e tekintetben még folynak, mert az olyan jellegű tárgyalások, amelyeken különböző nagyon kényes kérdések is megoldásra várnak, nem fejeződhetnek be olyan gyorsan és ezért lehetséges, hogy ezek a tanácskozások még hosszabb ideig fognak tartani. A tárgyalások mindkét részről a legbarátságosabb szellemben folynak és teljes megegyezéssel bíztatnak.

Ezután egyes belföldi és olaszországi lapok közlésével szemben megállapítja Ninesics, hogy a S. H. S. királyság és Olaszország közt a legbarátságosabb viszony áll fenn, különösen a barátsági szerződés megkötése óta. Az olaszokban mindenütt, ahol Jugoszláviát érdeklő kérdések kerülnek szóba, barátokra találunk és minden fontosabb kér-

désben számíthatunk Olaszország diplomáciai támogatására, éppen úgy, mint az olaszok is a miénk. Éppen ilyen barátságos Olaszország viszonya a kisantant többi államaival is.

Közölte még a külügyminiszter, hogy a biztonsági egyezményről is tárgyaltak Bukarestben, különös tekintettel arra, hogy ez a kérdés lesz a Népszövetség legközelebbi konferenciájának egyik legfontosabb tárgya.

A kisantant következő konferenciáját Beogradban fogják megtarta-

„A kisantant okozta Közép-Európa gazdasági összeomlását“

A csehszlovákiai német szociáldemokrata-párt a kisantant ellen

Prágából jelentik: A német szociáldemokrata-párt, amely harmincegy mandátummal a csehszlovák szociáldemokrata-párt után a második legerősebb pártja a csehszlovák törvényhozásnak, szombaton ülést tartott, amelyen foglalkozott a kisantant bukaresti konferenciájának határozataival. A párt végrehajtó-bizottsága tiltakozó határozatot hozott a bukaresti fegyversörgetés ellen és sajnálkozását fejezte ki azon, hogy Benes külügyminiszter is közreműködött a kisantant határozatának létrejöttében. A párt határozata többek közt a következőket mondja:

— A kisantant külügyminiszterei bámulatosan félreismerik a viszonyokat és tulságosan nagy fontosságot tulajdonítanak a maguk államszövetségének, ha azt hiszik, hogy parancsokat osztogathatnak a szomszédos államoknak, megszabhatják, hogy erkölcsi tekintetben miképpen viselkednek, sőt fenyegetőzni is mernek. A bukaresti konferencia illetéktelenül beleavatkozott más országok belügyeibe.

Május 24-én nyílik meg az új szombori közkórház

A királyi pár is résztvesz a megnyitó ünnepen

Három évvel ezelőtt, amikor Aleksander király öfelsege és Mariora királynő házasságot kötöttek, Bácsmegeye közgyűlése úgy határozott, hogy a vármegye koronázási ajándékkul egy monumentális kórházat épít, amely a királyi pár nevét viseli s amely a szenvedőknek és a betegeknek gyógyulást lesz hivatva adni.

A királyi pár a házassági ajánlédéknak ezt a formáját kegyesen fogadta s hozzájárult ahhoz, hogy az új kórház

Bács-Bodrog vármegye Aleksander és Mariora közkórháza nevet viselje.

Az elhatározástól a megvalósulásig azonban hosszú az út és alig volt valaki, aki bizott benne, hogy a kórház egyhamar fölépül. A vármegyében ahspán-válság volt, majd a politikai rendszer változott s a községek nem siették a felajánlott koronázási ajándékot befizetni, csupán dr. Petrovics Milenkó vármegyei főorvos erélye és kitartása állt őrt az eszme felett s iparkodott a tervet megvalósítani. Ő egymaga pótolta a kórházi bizottságot, agítált, fáradozott, hogy a felajánlott összegek befolyjanak s mikor ez nem volt elég, ő eszközölte ki, hogy a közegészségügyi minisztérium is járuljon hozzá államsegéllyel a kórház építéséhez.

A kórházat Popovics Dáka noviszedi mérnök tervei alapján építették. Popovics Dákanak a politiká-

ni, nincs azonban kizárva, hogy a szeptemberi népszövetségi ülés alkalmával Genfben tartanak tanácskozást a kisantant államainak külügyminiszterei és csak a tavasszal kerül sor a beogradi konferenciára.

Nagyon elismerően nyilatkozott végül a külügyminiszter a jugoszláviai sajtó és újságírók kar működéséről. Hangsúlyozta, hogy mennyire fontos az újságíróknak a nemzetközi konferenciákon egymással való érintkezése és megígérte ebben a tekintetben a kormány teljes támogatását.

A kisantant, amelynek államai mendeckhelyet nyújtanak a szomszédos országok reakciós elemeinek, nem jogosult arra, hogy megparancsolja Ausztriának, szabad-e területén idegeneket megűrníe és megengedhetetlen, hogy mikor a kisantant államai óriási összegeket költenek hadügyi célokra, Ausztriát utasítják, hogy állami költségvetésének közhasznú tételéből mit tartozik törölni. A kisantant volt a főoka annak, hogy az osztrák nép a gazdasági nyomoruság lejtőjére jutott, tehát nincs joga elzárni előle azt az egyetlen utat, amely gazdasági fellendüléshez vezethet, a német birodalommal való csatlakozás útját. A kisantant okozta Közép-Európa gazdasági romlását és az egész gazdasági zűrzavart, tehát nincs joga Ausztriának megszabni, hogy milyen gazdasági politikát kövessen. A háború idején a kisantant országai a népek önrendelkezési jogát hangoztatták, ma pedig elutasítják maguktól ezt az elvet és meg akarják akadályozni más országok népet abban, hogy önként határozzon sorsa fölött.

ban sok ellenfele van, azonban szakmájában, a mérnöki szakmában, általánosan elismert s mérnöki hírnevét a szombori kórházzal csak öregbítette. A tervek alapján két évvel ezelőtt kezdte meg az építést Angyel Nándor szombori műépítész s a kórház már készen várja a megnyitást.

A kórház építése és felszerelése eddig hét és félmillió dinárt emésztett föl, ebből hatmillió a vármegye és a községek ajándéka, egy és fél milliót az egészségügyi minisztérium folyósított.

A kórház impozáns épülete ott áll a vasút közelében, a Kralj Petra ulica végén s az ambulatóriuma már működik is.

A fontos közegészségügyi intézmény még nincs befejezve. A kórház mai alakjában, mint poliklinika működik, azonban a vármegyének még rendelkezésére áll a Szemző István-féle alapítvány, amelyet az alapító kórház céljaira hagyott. Az alapítvány vagyona földkekből áll, a melyeket azonban az agrárreform, nem számolva a nemes céllal, lefoglalt. Most erőteljes akció indult meg arra nézve, hogy ezeket a földeket mentesítsék az agrárreform alól. Erre annál is inkább kiáltás van, mert az alapító rendelkezései szerint, ha a kórház öt éven belül fel nem épül, az alapítványi vagyon átszáll a Magyar Tudományos Akadémiára.

A most felépült kórházban a sze-

mészet, fogászat, gyermekosztály, venerés betegek osztálya és a bakterológia talált elhelyezést s itt van a tüdőbeteg gondozó is.

Ezek az osztályok már fel is vannak szerelve. A felszerelést a német jóvátételi számlára szállította Németország s az nemcsak a legmodernebb, hanem a legtekélyesebb is.

A kórház személyzete még nincs kinevezve. Az igazgatói teendőket egyelőre dr. Petrovics Milenkó vármegyei tisztii főorvos látja el s mint vezető orvosok dr. Grigorievics Emil városi tisztii főorvos, dr. Jovicics Dusan és dr. Popovics Dusan szerepelnek. Az ápolószemélyzet még szintén nem érkezett meg, várják a zagrebi apácákat, akik ápolónők lesznek.

A hivatalos megnyitás május 24-ikén lesz, amelyre az eddigi tervek szerint a királyi pár is Szomborba érkezik.

A megnyitással kapcsolatban közegészségügyi kiállítás is lesz. A kiállítás anyaga már együtt van s most a kórház szobáinak falain a vajdasági közegészségügyi intézmények fotográfiái láthatók.

Kinevezték

az adófelszólamlási bizottságot

1919 óta nem működött a felszólamlási bizottság — Egyelőre a részvénytársaságok felszólamlásait tárgyalják

A pénzügyminiszter most egy rég sérelmezett anomáliát szüntett meg azzal a rendeletével, amely elrendelte, hogy az adófelszólamlási bizottság kezdje meg működését s kinevezte a bizottság tagjait.

Az SHS. állam megalakulása óta a III. osztályu kereseti adókiivetés ellen beadott sok ezer adófelszólamlás még eddig nem volt tárgyalható, mert a pénzügyminiszter mindaddig nem nevezte ki az adófelszólamlási bizottságok tagjait és ezek ennekfolytán mindmostanáig nem működhettek.

A III. o. kereseti adót megállapító bizottságok ezidig két ciklust: az 1920—21—22. évit és az 1923—24—25. évre szóló kereseti adókat állapította meg, melyek közül az első az 1918—19. évi csonka ciklusra a harmadosztályu kereseti adót is kivetette. A nyolc évre szóló adókiivetések ellen ugy a kincstári képviselők, mint a megadóztatottak részéről nagy számban beadott felszólamlások mindmáig elintézetlenek.

A pénzügyminiszter a nemzetgyűlés által legutóbb elfogadott és a tizenkettedikről szóló pénzügyi törvény 60. §-a alapján ezévi április—július hónapokra a részvénytársaságoké s nyilvános számadásra kötelezett vállalatok III. o. kereseti adómegállapításai ellen beadott felszólamlások elbírálására Zagreb székhellyel Horvát-Szalvonország és a Muraköz számára, Novisad székhellyel pedig a Vajdaság és a Szerémség számára adófelszólamlási bizottságokat alakított, amelyek működésüket azonnal meg is kezdik.

A pénzügyminiszter a vajdasági, illetve szerémségi adófelszólamlási bizottság elnökévé Matics Vása tartományi pénzügyigazgatót, helyettesévé Beljanski Bózo inspektort, a bizottság tagjainul Bugarszki Todor inspektort, Sijaeski Gábor pénzügyigazgatósi titkár, az ipar- és kereskedelmi kamara előterjesztésére pedig Majinszki Koszta bankigazgatót és dr. Königstättler Ottó gyarost nevezte ki.

A suboticiák több ízben kérték, hogy a subotici adók ellen beadott felebbezéseket itt Subotican tárgyalja le a bizottság. A miniszteri rendelet azonban erre vonatkozólag nem intézkedik.

ILLATOS MOLYIRTÓ

„HERMELIN“ a neve, kérje mindenütt
DEPOT „SOA“ DROGERIJA NOVISAD

KISEBBSÉGI ÉLET

A **csucsa paktum** tartalma titok marad továbbra is. Az erdélyi magyar párt legutóbbi elnöki tanácsülésén szóba került az ügy a kalotaszegi csoport átírata kapcsán. Hosszas tanácskozás után megállapították, hogy az ugynevezett csucsa paktumban a magyar nemzeti kisebbség semmiféle jogáról le nem mondott. A paktum nyilvános tárgyalás alá nem vehető és szövege nem közölhető, mert ez megállapodásellenes volna. Ezért az elnöki tanács nem tűzi ki tárgyalásra ezt a kérdést és nem is teszi közé a paktum szövegét. Azt azonban leszögezték, hogy a megállapodás nemcsak joglemondást nem tartalmaz, hanem biztosítja a magyar nemzeti kisebbség összes egyéni jogainak és közjogainak érvényrejutását és erre vonatkozólag megfelelő eljárás módját állapítja meg. A csucsa paktum létrehozásában a magyar párt részéről Bernády György dr., Ferenczy Géza dr., Grandpierre Emil dr., Gyárfás Elemér dr., Hajdu István dr., Nagy Jenő dr., Paál Árpád dr., Paál Gábor, Sebessy János dr., Szele Béla dr. és Török Andor tárgyaltak, akik abban az időben tagjai voltak a magyar párt intéző-bizottságának. Ezek az intéző-bizottsági tagok feladatuk teljes tudatában jártak el és ezért vállalják is a felelőséget a magyar kisebbségek előtt.

Az **erdélyi magyar egyházak** vezetői kétnemzetű magyar nevében emelték fel tiltakozó szavukat Anghelcsu közoktatásiügyi miniszternek a magániskolákról szóló törvénytervezete ellen. A katolikus státusgyűlésen gróf Majláth Gusztáv püspök tartott beszédet az erdélyi hitvallásos iskolák veszélyéről, majd a gyűlés egyhangúlag elfogadta dr. Balázs András kanonok következő határozati javaslatát:

A státusgyűlés kimondja, hogy a katolikus iskolák felállítására, fenntartására, azok vezetésére és kormányzására vonatkozó ősi autonóm jogaihoz, melyeket nemcsak régi törvények, hanem a párisi Különlegesség 9-ik §-a is biztosítanak, rendületlenül ragaszkodnak. Óvást emlí a magánoktatásról szóló törvénytervezet ellen, mely mindeme jogokat lábbal tiporja. Elismeréssel veszi helyeslő tudomásul, hogy az igazgatótanács sürgősen felhívta a Nemzetek Szövetsége Főtanácsának figyelmét azokra a veszedelmekre, melyek az egyház jogait fenyegetik. Petícióval fordul a román törvényhozás két házához és alázatos felségfolyamodvánnyal öfélétségéhez és végül utasítja az igazgatótanácsot, hogy alkalmas időben és módon orvoslást keressen a sérelmekre. Hasonló határozati javaslatot fogadott el a református egyházkerületi gyűlés és az unitáriusok főtanácsai ülése is.

Anghelcsu miniszter visszavonta az iskolaügyi javaslat sürgősségére vonatkozólag a szenátushoz beterjesztett sürgősségi indítványát. Hír szerint a kormány politikai okokra való tekintettel hajlandó a javaslat merev szempontjait ellentétben lényeges módosításokat tenni a kisebbségek javára.

Anghelcsu miniszter engedékenysége ezenkívül kapcsolatban van azokkal a tanácskozással is, melyeket a szászok, a szenátus egyes tagjai és Zombory László dr., a katolikus népszövetség igazgatója folytattak Bukarestben. A tárgyalások alatt sikerült elérni, hogy úgy a kormány, mint Anghelcsu miniszter meghallgassa és tekintetbe vegye a kisebbségek ellenvetéseit. A szászoknak máris sikerült a javaslatoknál a maguk számára lényeges változtatásokat kiküszöbölteni. A sürgősség visszavonása ugyan megtörtént, a szenátus azonban megkezdte a vitát. Így előreláthatólag lesz rá idő és alkalom, hogy a magyar egyházak határozatukat úgy a kormány, mint

a parlament elé juttathassák a püspökök, szenátorok és képviselők útján.

A **szászok** ellenvetéseit a román közgazgatás reformjáról szóló törvényjavaslat ellen Hedvi szász képviselő terjesztette a kamara elé. Beszéde során fölolvasta a szászok deklarációját, amely kifejté, hogy sem a javaslat, sem a kormány egész politikáj nem felel meg sem az ország rendjének, sem az ország szükségeinek, sem a szabadság elvén

alapuló demokráciának. A többség nem gyakorolhat előjogokat a kisebbségekkel szemben és a kormány csak úgy szeresheti meg az ország nyugalmát, ha egyenlően méri a jogokat és a törvény egyforma elbánásban részesíti az állam minden polgárát, bármilyen nemzetiségű felekezeti és nyelvű lakója is ennek az országnak. Majd a közgazgatási reform hibáira mutatott rá és azt hangsúlyozta, hogy az anyanyelvet nem lehet kiküszöbölni a közgazgatásból.

A bolgár király nem írja alá a halálos ítéleteket

Nem végzik ki a szófiai merénylőket?

Szófiából jelentik: A szófiai pokolgépés merénylet halálraítélt tetteinek kivégzése vasárnapra van kitűzve, azonban teljesen bizonytalan még, hogy *scr kerül-e a halálos ítélet végrehajtására.* A bolgár igazságügyminiszter ugyanis többször megkísérelte már Boris királyal a halálos ítéletek aláírását, ez azonban *idáig még nem történt meg.*

Illetékes helyen valószínűnek tartják, hogy Boris király az utolsó percben sem fog hozzájárulni a halálos ítéletek végrehajtásához. A bolgár király ugyanis trónralépésekor *fogadalmat tett, hogy soha nem fog halálos ítéletet aláírni.* Ezt a kijelentését Boris király idáig meg is tartotta és tényleg soha nem írta alá halálos ítéletet. Amióta Bulgáriában

legutóbb ostromállapotot hirdettek és a haditörvényszék működni kezdett, huszonnégy halálos ítéletet hoztak, amelyek közül azonban még egy sínesen aláírva. A halállal eljegyzett politikai bűnösök büntetését ilyenformán életfogytiglani börtönre kellett átváltatni. Valószínű, hogy a *Sveta Nedelja* templomban elkövetett merénylet tetteit sem végzik ki.

Az egyik nagy filmvállalat igazgatója — hír szerint — engedélyt kért az illetékes hatóságoktól arra, hogy a katedrálisban elkövetett merényletet eljátszhassa és arról filmfelvételt készíthessen. Az igazgató Sonja Magda filmszínésznővel néhány nap múlva Szófiába érkezik.

Nyilvánosságra került Chamberlain titkos jegyzéke

A newyorki World szenzációja — A jegyzék az angol Titkos Tanács használatára készült — Macdonald interpellációja az alsóházban Chamberlain nem cáfolta meg a jegyzék hitelességét

Londonból jelentik: Rendkívül nagy feltűnést keltett londoni politikai körökben a *Daily Express*-nek az a newyorki értesülése, hogy

a newyorki World közzétette az angol külügyminisztériumnak »egy szigorúan titkos« jelezésű dokumentumát, amely részletesen foglalkozik az angol világpolitika legközelebbi irányával.

A World bevezető nyilatkozatában kijelentette, hogy a *dokumentum autentikus voltáért minden várható cáfolattal szemben vállalja a felelőséget* és egyúttal közölte, hogy mielőtt a jegyzék Amerikába került volna, annak eredetije sok ezer mérföldes tengeri és szárazföldi utat tett meg és megfordult a legjelentősebb államok fővárosaiban. A jegyzék

az angol Privy Council, azaz Titkos Tanács tagjai számára készült

és azokat a megállapításokat tartalmazza, amelyek szerint az angol külügyminisztérium és Chamberlain külügyminiszter a világpolitika jelenlegi helyzetét és jövődó kialakulását megítélik.

A jelentés az angol világbirodalom szempontjait veszi figyelembe és ez alapon

Oroszországot jelöli meg, mint az angol érdekek legveszedelmesebb ellenségét.

A legnagyobb súlyt azonban a francia és német politika várható irányának ismertetésére fordítja, míg Európa többi részéről csak annyit jegyez meg, hogy »az egyik fele veszedelmesen haragszik, a másik fele veszedelmesen fél.« Németországról a jegyzék kifejté, hogy bár képtelen katonai akcióra, bizonyos, hogy *mindent meg fog tenni, hogy visszazszerezze régi tekintélyét.*

Nem valószínű azonban, hogy a megerősödött Németországnak is eszébe jusson Anglia megtámadása.

ményei felől Chamberlain külügyminisztert,

aki legnagyobb meglepetésre nem a szokásos és általánosságban várt cáfolatot adta le, hanem

a jegyzék állításait és annak hiteles voltát nem is érintve,

arra hivatkozott, hogy a külügyminisztérium és az angol politika felelős tényezőinek lebizalmasabb használatára készült dokumentumok felől

nem áll módjában és nem tartja megengedhetőnek részleteket és felvilágosításokat közölni a nyilvánossággal.

Chamberlain valóságát a dokumentumok hitelességét elismerő óvatos nyilatkozata óriási feltűnést keltett az egész parlamentben, ahol ezután már mindenki bebizonyítottan vette a dokumentumok kétségtelenül hiteles voltát.

Ujjáalakul a csehszlovák kormány

Három szocialista miniszter lemondott

Prágából jelentik: Pénteken este összeült a minisztertanács, hogy döntsön az agrárválmokról szóló rendelet ügyében. A szociáldemokrata miniszterek a rendelet kibocsátása ellen szavaztak s a döntés után a szociáldemokrata pártvezetőség rendelkezésre bocsátják tárcájukat. Srba közgazdasági, Winter népjóléti és Markovics közoktatásiügyi miniszter jelentették be lemondásukat a szociáldemokrata pártvezetőségnek, a mely azonban ezt nem vette tudomásul, hanem felszólította a minisztereket, hogy a szociáldemokrata párt végrehajtó bizottságának végleges döntéséig tartsák meg tárcájukat. Ennek értelmében a szociáldemokrata miniszterek továbbra is részt vesznek a minisztertanács ülésein.

A Vecser, Svěha miniszterelnök lapja bejelenti, hogy a szombati események után a kabinet rekonstrukciója következik. A pénzügyminiszeri tárcát Kramarz veszi át, Prokes szociáldemokrata képviselőt pedig iskolaügyi miniszterre nevezik ki.

„Németország részt üt a versaillesi szerződésen“

Idégség Franciaországban Ausztria csatlakozási szándéka miatt

Párisból jelentik: Francia politikai körökben mind nagyobb idegességet kelt az az Ausztriában mindjában megerősödő akció, amely a Németországhoz való csatlakozást tűzi ki céljául. A hangulatot híven tükrözi vissza a *Petit Parisien* szombati vezércikke, amely ezzel a kérdéssel kapcsolatban a következőket írja:

A német kormány kísérleti légömbnek szánta a garancia-paktumra vonatkozó javaslatát és csak azt várta, hogy a francia választójegyzék tervezete elmenjen Londonba és ezután újabb biztonsági egyezmény javaslatával akar előállni. Ebben az újabb javaslatban a német kormány ki fogja jelenteni, hogy hajlandó biztosítani a lengyel és csehszlovák határ sértetlenségét abban az esetben, ha a szövetségesek hozzájárulnak, hogy Ausztria csatlakozzon a német birodalomhoz.

Ha az antant ebbe a csapdába beleesik — folytatja a lap — úgy Németországnak sikerül részt ütni a versaillesi szerződésen és úgy területben, mint a lakosság számát illetőleg annyit nyer Ausztria csatlakozásával, amennyit Elzász-Lotharingiában és a többi elcsatolt területen veszített. Ezenkívül azonban ezáltal Németország részére megnyílik a kapu kelet felé és utat nyer a Földközi-tengerhez Szalonikin ke-

A jegyzék ezután összegezi a helyzetet a következő pontokban:

1. Oroszország helyzetének kialakulása még mindig bizonytalan és ezé:

Európának Oroszország figyelembevételével, sőt ellene, kell gondoskodni a maga biztonságáról.

2. A volt ellenséges államok kisebbjei, Magyarország, Bulgária nem veszélyesek, mert a békeszerződést a tulerő biztosítja. Nem áll azonban ez a versaillesi szerződésre.

mert a hatalmi viszonyok legkisebb eltérése is, bizonyára nem a statusquo mellett, hanem ellene érvényesülne.

3. Németország felépülése megakadályozhatatlan.

4. Ha Franciaország nem kap biztosítékot a fenyegetés ellen, ez állandóan olyan védelmi módokra fogja őt kényszeríteni, amely végül is okvetlenül provokálni fogja Németországot amugy is kiirihatatlan bosszúvágyát.

5. A viszonyok ily rendkívüli bizonytalansága közepett az angol politikának szigorúan és kizárólag csak az angol érdekek által szabad magát vezéreltetnie. A helyzet tulveszélyes ahhoz, hogy az ettől való legcsekélyebb eltérést vagy atruizmust is megengedhessük magunknak.

A nyilvánosságra került titkos jegyzék

szenzációs feltűnést keltett London politikai és diplomáciai világában.

A parlament folyosóin már a kora délelőtti órákban csak a jegyzék és annak szenzációs tartalma körül folyt a szó. Az ellenzék részéről maga Macdonald interpellálta meg a jegyzék hitelessége és nyilvánosságraajutásának körül-

resztül és az Adriához Trieszten át. Megszerezte ezáltal Németországot a fontos gazdasági pozíciót Középeurópában, amire már régóta vágyakozik: kezében összpontosulna a Duna-medence kereskedelme és ölébe hullana a Balkán piaca.

Ez lenne az első lépés — fejezi be a *Petit Parisien* fejtegetéseit — hogy Németország éket verjen a szövetségesek közé. Előbb abban bízott a német kormány, hogy a szövetségesek Lengyelországot és Csehszlovákiát sorsára hagyják. Most azonban ez a reménye meghiusult, most más taktikával igyekszik célját elérni.

Készül

az új választói törvény

A szuboticei kerület beosztása

A februári képviselőválasztások után a győztes kormánypártok körében felvetődött a terv, hogy a választói törvény revíziójával biztosítsák a kormány többségét. A kerületi és listaválasztás fentartását nem tartják kívánatosnak, hanem *járási képviselők* lennének. A terv szerint a *szuboticei marad*, azonban a választók nem listákra, hanem járásokra, *járásokra* szavaznának.

Az új választói törvény előkészítése már folyamatban van, a törvénytervezetet a beavatottak már ismerik. Eszerint a mostani szuboticei választókerületben négy szavazójárás lesz.

Subotica, Senta, Szarakanizsa és a szentai járás,

Topola és a topolai járás, Bajmok, Béreg, Rigyica

választanak egy-egy képviselőt. A vezérmotívum ennél a kerületi beosztásnál — amint ez általában a kerületi beosztásnál lenni szokott — hogy a kormányparti jelöltek megválasztása biztosíthatóság.

A szuboticei kerület új beosztásának terve azonban nemcsak az ellenzék körében népszerűtlen, hanem a kerület radikális vezetőinek körében sem szimpatikus. A topolai radikálisok népgyűlésen akarnak tiltakozni ez ellen a beosztás ellen.

Sugarjáték

Irtó: Rozványi Vilmos

Virány tanár ur riadtan néz szembe a reggeli napsütéssel.

— Lehetetlen! — motyogja kerekre tárgult szemmel.

A felesége, aki már egy órával korábban kélt és valami mulatságos gondolat vagy terv izgalommal mosolygva, el-elprülve tett-veit a szobában, erre a megjegyzésre idegesen felelt.

— Semmi sem lehetetlen!

— Pardon! — S Virány tanár ur ehhez már fel is áll az ágyban. Feltétlenül lehetetlen. Ez semmiesetre sem az én hivatalos ébredési időm. Amikor én reggel ébredni szoktam, olyankor még minden szomorú ezen a világon. Hiszen tudja: már a múltkor megállapítottuk, hogy épen ezektől a korai kelésektől lett a komorság lényem alapangulata.

— Ühüm!

Érezni kellett volna ebből a hümmögésből, hogy az asszony ezuttal unni fogja a precíz lélektanai levezetéseket.

— Megyünk ruhát próbálni! — jelentette ki határozottan.

— Mi?

— Ruhát.

— Hol?

— Itt. A városban.

És kacagva, dolondos kékséggel a szemében magvarázta:

— Ugyse lesz tavaszi ruhám... Tehát azon a címen, hogy »vevő« vagyok, végig fogom próbálni a legelőkelőbb divatszalonok összes új »kreáció«-it... Mondja, mi az a kreáció?...

— Alakítás.

— Hja, ugy!... Hát akkor »alakítás« — javította ki kötelességszerűen az idegen szót. Aztán tovább lelkendezett.

— Örület, hogy magának mik jutnak

A gyilkos „halálhid”

Két katonatiszt cirkuszi attrakciója — A biztonsági zárgyonlött egy munkást — „A halálhídből maguké a halál, engém a hid”

Budapestről jelentik: A törvényszék szombaton tárgyalta Lukács István és Lukács Sándor artistáknak Gelb József imprezárió ellen zártörés címén indított pörét, valamint a két Lukács-fivér ellen *gondatlanságból okozott emberölés* miatt megindult pört.

A két Lukács aktív katonatiszt volt és a világháboruban főhadnagyi rangot értek el. Néhány évvel ezelőtt beálltak artistáknak a Beketov-cirkuszba légtornászoknak. Lukács Istvánnak azonban magasabbratörő tervei voltak, nem elégedett meg a pallón végzett mutatványokkal és hosszú hónapok kísérletezései után feltalálta a *halálhidat*. Idegjesztően veszélyes produkció ez a halálhid, ezért a mutatványhoz szükséges szerkezetet megbízható íom anyagokból kellett elkészíteni. A Lukács-fivérek finanszírozót kerestek és találtak is Gelb József imprezárió személyében. Az artistakodásban megedzett Gelb Józsefnek is imponált a halálhid veszélyessége, a huszhuszonöt méter magasságban bemutatott nyaktörő produkció és szerződést kötött a Lukács-fivérekkel, amely szerint vállalja a halálhid elkészítésének finanszírozását, ezzel szemben a Lukács-fivérek a jövedelem egyrészét neki kötelesek átadni. A halálhid el is készült. A Beketov-cirkusz közönsége azonban csak néhány estén át élvezhette a háborzongató mutatványt, mert Gelb József és Lukács István között nézeteltérések támadtak. Néhány estén veszélyesebbek előzték meg Lukácsék számát, a negyedik nap azután kimaradt a műsorból a hírhedt halálhid. Lukács István és öccse, Sándor leszerefték és a szerkezetet bezárják a Beketov-cirkusz egyik öltözőjébe.

Az imprezárió felszólította a *The Brothers Lukács*-ot, hogy a halálhidat, amely az ő pénzén készült, adják ki neki. Amikor a Lukács-fivérek ezt megtagadták, Gelb kijelentette, hogy akkor el fogja venni a halálhidat az öltözőből.

— Azt szeretném látni, — felelte Lukács István — az kissé veszélyes mulatság lesz, könnyen beletörhetik a fo-

gukat! ha sokat ugrálnak! — Pedig meglátják, — jelentette ki cinikusan az imprezárió — *a halálhídből maguké a halál, engém a hid.*

— Jó lesz, ha vigyáz, — hangzott a válasz.

Ördögös dolgokat műveltek most a Lukács-fivérek a halálhid körül. Bedrótolták, körülspárgázták a szerkezet minden alkatrészét, *villanyárammal kötötték össze a halálhidat* és a szerkezet különböző pontjaira *felhúzott zárváru revolvereket kötözték*, úgy, hogy a revolverek csöve az öltöző ajtajának szegződött. A revolverek kakasát drótokkal összekötötték az öltöző ajtajának kilincsével és *éles töltényekkel töltötték meg a pisztolyokat*. Az öltöző ajtaját azután lezárták, lelakatolták, *a lakatot is egy revolverrel zárták össze*, azután a lakat kulcsát magukhoz véve nyugodtan otthagyták a Beketov-cirkuszt, azt gondolván, hogy a halálhidhoz most már senki sem fog merni hozzányúlni. Gelb József azonban végigcsinált már életében néhány veszélyes mutatványt, nem hátrált meg a veszély elől. A Beketov-cirkusz két munkásával, *Hermann Józseffel és Becsey Károllyal* egy napon behatolt a lelakatolt öltözőbe. A lakatot még sikerült minden baj nélkül levergükk az öltöző ajtajáról, de amikor együttes erővel felrántották az ajtót, *egész golyózápor zuzott a halálhídról a belépőkre*. A golyók legnagyobb része a levegőbe süvített, a halálhid peremére erősített revolver töltése azonban nem tévesztett és *szíven találta Hermann József cirkuszi segédmunkást, aki holtnan esett össze*. A halálhidat azonban Gelb végül mégis elvitette az öltözőből és eladta.

A Lukács-fivérek ellen gondatlanságból okozott emberölés miatt indult meg az eljárás, mintán az ügyészség szerint csak ijesztésül szerelték fel a revolvereket a gépezetre és embert ölni nem volt szándékukban. Gelb Józsefet viszont a két Lukács jelentette föl, amiért a halálhidat — amelynek tulajdonjogát nem adták el neki — erőszakkal elvitte-

te öltözőjükből. A szombati tárgyaláson kihallgatott tanúk egymásnak ellentmondóan adták elő a történeteket, úgy, hogy a bíróság új tárgyalást tűzött ki és arra beidézte a Beketov-cirkusz csaknem egész személyzetét.

Árdrágítás miatt elzárásra ítétek két suboticei csemegekereskedőt

Amióta az árdrágítás elleni törvény érvényben van, egyetlen esetben sem hozott a bíróság Szubotícán szabadságvesztést kimondó ítéletet. Szombaton történt meg első ízben, hogy *árdrágítás miatt egy suboticei előkelő fűszer- és csemegekereskedőt elzárással sújtott a bíróság.*

Klunics Martin dr. járásbíró feljelentésére indult az eljárás *Sági és Marianovic* fűszer- és csemegekereskedők ellen árdrágítás miatt. A feljelentés szerint Klunics dr. járásbíró múlt év december havában az említett cégnél sonkát vásárolt, amelyért kilónként 150 dinár árat számítottak fel; ugyancsak az akkor érkezett ciso narancsszállítmányból is vásárolt narancsot, amelyért darabonként 3 dinár 50 parát számítottak fel. Klunics dr. meggyőződött arról, hogy abban az időben a sonka ára kilónként 100 dinár volt és a narancs ára darabonként 1 és fél és 2 dinár.

A feljelentést szombaton délelőtt tárgyalta a suboticei járásbíró *Boski Ivó dr. járásbíró*. A vádat *Csulovic dr. ügyészségi megbízott képviselte*. A tárgyaláson a két megvádolt kereskedő azzal védekezett, hogy a sonkáért azérett számították fel a követelt árat, mert az prágai sonka volt. A tárgyaláson kihallgatott szakértők szakvéleménye szerint a prágai sonkákat külön pakolják és csont nincs bennük. A szakértő szerint a kérdéses sonka közönséges suboticei sonka volt. A narancs akkori árat a kihallgatott tanúk 1 és fél — két dinárban jelölték meg.

A bizonyítási eljárás után a bíróság az árdrágítási törvény 8-ik szakasza alapján a megvádolt kereskedőket árdrágításért 3 napi elzárásra és 500 dinár pénzbírságra ítélte.

A kereskedők felebbezték az ítélet ellen.

eszébe! — kesergi Virány tanár ur és dohogva öltözködik. — Miért keltek ehhez az ostobasághoz én is.

— Na hallja! Csak nem a boltosoknak akarom magam mutogatni... Önkéntes probírmanzelli leszek... De maga is így velem.

Félóra múlva lent voltak az utcán. Az asszony kicsit elkomolyodva fordul férjéhez:

— Tudja, hogy minden asszony csak az első napon talál gyönyörűséget a ruháján... Második nap már hibát fedez fel rajta, a harmadik napon pedig már valósággal utálja az új... izé... alakítást. Hát én csak az első nap örömet akarom. De minden ruháról, amelyet felpróbálok, azt kell hinnünk, hogy az enyém... Érti?

Azzal már oda is siklik az első divatkirakathoz.

— Ezt, ezt! — sugja lázasan.

És ekkorra már a férfi is elkaptja az asszony különös játékláza:

— Vannak kémiai vegyületek, amelyeket csak reakciójukban ismerhetünk fel. Ilyen az asszonyi lélek is. — gondolja el egyik tételét s most a kutató izgalomával megy a »kísérletre«.

Behozták Virály ur tülköbe, selymekbe átvarázsolta egy évi fizetését... És az asszony magára öltötte.

Mikor felesége megjelent az öltözőfülké ajtajában, a férfi arca biborpirosra gyúlt, szemé felakadt a gyönyörű asszonyon. Hirtelen különös diák szállotta meg, hogy neki ugriék mindenkinek, megfojtson mindenkit, aki megakadályozza, hogy ezt a tüneményt most így, ebben a ruhában, élvezesse. elvívve ha za, eléje térdeljen és vallomásokot dadogjon: Szép! Szép! Szép!... Csak ennyi értelme legyen minden vallomásnak.

Alig bírta az előre betanult szerepet elhebegni:

— Hm... Sajnos. Itt a vállnál valami. Nem is tudom: aránylag szép, de valaminek, valami hibának kell lenni... Kétségbeesetten erőlködött, hogy szakértelemmel szóljon a tárgvhöz:

— Részleteiben pompás feldolgozás! — És majd szétvette az öntudat, amikor felfedezte, hogy női ruhákról is lehet ugyanolyanokat mondani, mint a nyolcadikos írásbeli dolgozatáról.

— Részleteiben kitünő, de az egésznek az összhangja, hogy is mondjam... Kár pedig, mert egyébként prima klasszis... Ejnye!

És rosszalólag csóválta a fejét... Csak később döbben meg, amikor észreveszi, hogy az asszony milyen áhitattal, szinte köbemeredten szemléli magát a tükörben:

— Honka! — sugja oda szorongva, ám mégis csillogó szemmel...

De az asszony csak áll, áll a tükör előtt, mintha testével akarná egygyé növelni a drága ruhát, mintha tele akarná szivni szemét a csodálatos tüneményel, hogy azután ott őrizze pillái mögött örökre, amit most lát: a tükörből felelő önmagát. — Hogy lehetne az enyém? — kérli magát önkéntelenül s tekintete könyörgősen téved a kereskedő felé. — Ez az ember ideadhatja, mert az övé. — gondolja szorongva. — Ez az ember... És hogy néz rám? Milyen fűrésán? Milyen... milyen...

Összerezzen, mert az jut eszébe, hogy »milyen éhesen«... S abban a pillanatban undor és isszonyodás fogja el.

— Borzasztó ívet viselni! Azelőtt nem mert így nézni rám senki. Borzasztó ez!...

Szédtülve fordul el a tükörtől, egy pillanatra maga elé mered, menekülést keresőn a férfiére villan s mikor annak szemében ugyanazt a kifejezést látja, amelyet a kereskedőben megpillantott, eláll a szíverése.

— Károly!

A férfi összerögzén s kérdőn, ledten néz a feleségére. Az asszony az ajkába harap.

— Magának tetszik ez? — s szinte vad fenyegetés cseng a kérdésben.

Virány tanár ur hirtelen újra elvörösödik:

— Nem, nem, szó sincs róla... Már voltam hátor véleményemet a kereskedő urnak kifejténi... Részleteiben, hogy is mondjam...

Az asszony, mint üldözött gyerek a rejtébe, úgy futott vissza az öltözőbe.

És tíz perc múlva vége volt a furcsa, tavaszi próbának. Mentek szólanul egymás mellett a zengő utcán, az asszony pilláján két könnyecskép készült folyton előbuggvanni s csak azzal gyűrte le, hogy egyre erősebben kapaszkodott a férje karjába, holott félt tőle. De tán épen ezért... A férfi megértette végre, miről van szó.

— Csak a ruhát néztem ugy! — sugta félhalkan, megbánásba merült arccal s nagy, hosszú szenvedélyes pillantással kérve vissza az asszony hitét. — Félreértette nézésemet. A ruhát szerettem volna megszerezni.

Kis idő múlva hozzátette:

— És a boltost leütni!

Ezen aztán az asszony is megnyugodott. Igen, leütni az olyan nézésért mindenkint, még... még...

Am az uráig mégsem következtette el már haragját. De mert haragudnia kellett még, hát elkacagta magát:

— Hogy a csuda vigye el az ilyen rongyokat! Mennyit lehet szenvedni bennük!

A férfi lábujjhegyen lépkedett mellette, mintha egyetlen hangos dobbantással is összetörhetné a finom, törékeny világot, amelyet oly nehéz megérteni s amely annyira mély, annyira, annyira asszonyvilág!

Halálos autószerencsétlenség a gödöllői országúton

E y próbaáratos autó felborult és maga alá temette utasait

Budapestről jelentik: Halálos autószerencsétlenség történt a gödöllői országúton. Ács Ferenc autógarázstulajdonos egyik autójával próbautat tett, amelyre magával vitte Riczlik Andor műszerészt és két barátját, Mándy Istvánt és Ritzl Kálmánt. Az autót Mándy István vezette. A Keleti pályaudvar mellett, a Cinkota és Gödöllő felé vezető országúton tették meg utjukat. Amint Gödöllő határába érkeztek, nagy porfelhő mögött egy parasztszekér haladt előttük. Az országúton a parasztszekér olyan port vert fel, hogy a szekeret alig lehetett látni. Amikor az autó a szekér közelébe ért, Mándy István a szekeret ki akarta kerülni és az autót hirtelen jobbra fordította.

A kocsik nekivágódott egy kőrakásnak, felborult és az utasait maga alá temette. A kocsiban ülők elvesztették eszméletüket és köztük Ritzl Kálmán súlyos sérüléseket szenvedett, amelyekbe később bele is halt. Ács, Mándy és Riczlik sérülései nem súlyosak.

TINTA

•••

A kalauz sirt...!

Én már sokféle kalauzt láttam.

Láttam őszlővért és kövéret, barnát és szőkét, még őszet is, nadrágost és szoknyásat — fején kis kontyval, melyet csak ügyyel-bajjal takart el a sapka — bajszosat és borotváltat, hektikásat és egészségeset, sápadtat és pirosposzsgásat, de síró kalauzt eddig még nem láttam.

Most aztán láttam egyet. Hölgyeim és uraim, a kalauz sirt az autóbuszon. Szolgálati ideje alatt, nyakában a bőrtáskával. Bizony sirt.

Nem tudom, a kalauznak szabadeszolgálati ideje alatt sirnia, nem követ-e el általa fegyelmi vétséget, ennélfogva megkérdeztem tőle, miért sirt.

Esett az eső, a zsufolt kocsik egymásután rohantak el, a megállónál föl akart szállni egy uriember, ki már régóta várakozhatott, a kalauz a rendeletre hivatkozva nem engedte föl, az uriember ellökte őt az ajtóból, komisz, paraszt disznónak nevezte, fenyegetőzött, hogy ledobja a kocsiból, a tetejében pedig átadja a rendőrnek.

Igy mesélte el a kalauz az esetet, melyet én nem láttam.

Itt nem is óhajtok bíraskodni, igazságot keresni, amit meddő dolognak tartok. De én láttam a kalauzt, egészen fiatal fiú volt, még mindig gözölgött a szégyentől, arca lángolt, keze reszketett, mikor átnyújtotta jegyemet. Szemén két könny csillogott. Jaj de furcsa volt ez a két könny. Ez a két kalauz-köny.

Arra gondoltam, nem is lehet ez az ifju olyan komisz, paraszt disznó, mint a fönti uriember jelezte. Különböben nem könnyezett volna.

Az emberek idegesek, mert szegények. Lótnak futnak, munkához, munka után, pörpatvarok, jejenetek emlékével, melyek talán be sem fejeződtek, aztán mikor a boszuság még füstölög bennük, az első idegen, kivel találkoznak, a kalauz. Mi sem természetesebb, hogy ő minden indulat levelező szelepe. Neki mondják el azokat a gondosan félrerakott gorombaságokat, melyeket másoknak nem akartak vagy nem mertek.

Bevallom, ötletes megoldás, de nem hősi. Ha velem idegeskedne egy kalauz, én nem vennék elégtételt, nem félvé attól sem, hogy polgári becsületemen valami csorba esik. Ugy vélem, becsületem tisztább marad azáltal, hogy hallgatok és a dolgozó testvért látom benne, kinek több oka van az idegeskedésre.

Mert valahányszor a kocsira lépek, érzem, hogy én vagyok a „nagyérdemű közönség”, melynek egyetlen magasztos kötelessége az, hogy a

menetdíjat készen kell tartani. Ez rendkívüli önérzetet ad nekem. Nem csak ha utazom, hanem egyébkör is. Ha nagyon elcsüggedek és mindent elvitatnak tőlem, eszembe jut, hogy mégis a „nagyérdemű utazó közönség” vagyok s fölelemem a fejem.

De a kalauz szegény, nem „nagyérdemű utazó közönség”. Nem is lesz soha. Ő csak utazik, reggeltől-estig, jegy és reménység nélkül.

Mindössze ezt akartam mondani.

Kosztolányi Dezső.

Katonai antant alakul Anglia és Franciaország között

Hindenburg megválasztásának első következménye

Párisból jelentik: A *Chicago Tribune* jelenti különösen jól informált forrásból, hogy a francia és az angol vezérkar között megegyezés jött létre teljes katonai együttműködésre. Az új egyezmény ismét katonai antantot létesít Anglia és Franciaország között s a két állam között olyan kapcsolatot létesít, amely teljesen hasonló a hábera előtti állapothoz. Az összes katonai problémákat, egyik vagy másik állam hadügyi érdekét és az idevonatkozó összes kérdéseket a jövőben közösen fogják megtárgyalni. Az új katonai egyezménynek következményei a közel jövőben máris láthatók lesznek. Az angolországi naggyakorlatokon a francia hadvezetőség küldöttsége is részt vesz, Petain marsall, a francia vezérkar főnökének vezetésével.

A nagyköveti konferenciának ülését péntek késő este lemondották.

Politikai körökben az ülések elhalasztása nagy feltűnést kelt. Kétségtelenné tartják, hogy azon tárgyalások során, amelyeket a londoni francia nagykövet Chamberlainnel folytatott, mélyreható véleménykülönbség alakult ki a bizottság kérdésében.

A párisi szombati estilapok felhivatalos londoni jelentést közölnek, amely szerint sem francia-angol, sem szövetségi, sem pedig a szövetségeseknek Németországgal való konferenciájáról mindaddig nem lehet szó, amíg a biztonsági paktumnak és a fészerelesnek kérdése nincs eldöntve. A jelentés azt mondja, hogy a nagyköveti konferencia ülésének elhalasztása abban leli magyarázatát, hogy előbb az angol és a francia jelentést akarják egybevetni. Azt hiszik, hogy az egybevetés nem fog nehézségekbe ütközni.

Nagyszabású merénylet-tervet lepleztek le Beogradban

Május 15-ére merénylet készült a király és a miniszterek ellen Fel akarták robbantani a beogradi középületeket — Razziák és házkutatások a fővárosban

A rendőrség jelentése szerint hetven letartóztatás történt

Beogradból jelentik: A beogradi rendőrség napok óta a leglazasabb vizsgálommal folytatja a nyomozást és a legerélyesebb közbiztonsági intézkedések sorozatát fogantatosítja azokkal a merénylettervekkel kapcsolatban, amelyekről tudomást szerzett és amelyeknek megvalósítására — a rendőrség értesülése szerint — május tizenötödikén került volna a sor, ha idejekorán meg nem akadályozzák. A bolgár emigránsvezérek meggyilkolása céljából Beogradba érkezett macedon merénylők elfogatása — amelyről beszámoltunk — a rendőrségnek olyan adatokat juttatott birtokába, amelyeknek fontosságára és súlyos voltára az illetékes tényezők minden titkolózása mellett következtetni lehet a széleskörű és szigorú elővigyázatossági intézkedésekből. A rendőrség teljes apparátusa négy nap óta éjjel-nappal talpon van.

nagyarányu razziák, tömeges letartóztatások, házkutatások szakadatlanul követik egymást,

olyan mértékben, amint az 1920. évi kommunista merénylet ideje óta nem volt példa.

Mozgósítottak minden csendőri és rendőri készütséget, megkettőzték a gyanús idegenek ellenőrzését és erős őrségekkel látták el Beograd valamennyi középületét.

Ezeknek a rendkívüli intézkedéseknek oka csakhamar kiderült és ma beavatott helyről mezdöbentő

adatokat jelentenek arról, hogy mi készült Beogradban. Tíz nappal ezelőtt a rendőrfőnökség arról értesült, hogy Bulgáriából nagyszabású merénylő jött át hamis utlevéllel és őre elkészített tervvel, amely szerint Beogradban zavargásokat kellett volna rendeznie. A rendzavarások a bolgár emigráns miniszterek meggyilkolásával kezdődtek volna, amit sorozatos merényletek követték volna az ország exponált vezetőférfiai ellen. A nyomozás megállapította, hogy hetventagu szervezett merénylőbanda jutott be az ország területére, amelynek az volt a feladata, hogy

május 15-én merényletet kövessen el az uralkodó, a miniszterelnök, több miniszter és más vezetőpolitikus ellen.

A Todorov, Atanaszov és Obov bolgár emigránsvezérek ellen tervezett merénylet elfogott szereplőinek vallomásából állítólag a rendőrség jelentős adatokhoz jutott a merénylőszervezet tagjaira és a tervbevetett akcióra vonatkozólag és ennek alapján jártak el a további intézkedések során. Azok között, akiket a rendőrség ily módon letartóztatott, néhány orosz és néhány magyar is van, a többiek valamennyien macedonok és bolgárok.

Nagy szenzációt keltett a beogradi Politika magyarázata a rendőrségi óvintézkedésekkel kapcsolatban. A Politika értesülése szerint a kormányt feltétlenül hitelt érdemlő, ko-

moly külföldi helyről figyelmeztették, hogy a moszkvai szovjetkormány bécsi expozitúrája után megszervezte a jugoszláviai terrorista akciót. Az akció tervében szerepelt:

merénylet az államfő, a kormányelnök és a miniszterek ellen, a királyi palota, a miniszterelnökség, a külügyminisztérium felrobbantása, a parlament, a belügyminisztérium, a hadügyminisztérium, a rendőrség, az államnyomda és a nagy napilapok nyomdájának levegőberöptetése.

Lazarevics Liubisa, a beogradi rendőrség főnöke szombaton délután öt órakor az újságíróknak nyilatkozott a rendőrség által fogantatosított intézkedésekről. Kijelentette, hogy a beogradi sajtó felfuuta a dolgot és megkérte az újságírókat, hogy a merényletterv ügyét ne tárgyalják tovább is, oly módon, mint eddig. Hangsúlyozta, hogy azok az intézkedések, amelyeket a beogradi rendőrség fogantatosított, tisztán preventív intézkedések, amelyeknek az a célja, hogy ha igaz az az értesülés, amit a rendőrség Bécsből kapott, hogy a macedonszervezetek május 15-ikén merényletre készülnek Beogradban, megakadályozza a terrorista akciók előkészítését. A beogradi rendőrség az egész városban razziát tartott, házkutatásokat, a melynek során hetven embert letartóztatott, akik közül azonban hatvankettőt, miután kellőképp igazolták magukat, szabadlábra helyeztek. A letartóztatottak között van egy Hristov nevű bolgár, akivel szemben az a komoly gyanu, hogy terrorista.

A novibecseji legényháború

Felmentették a gyilkossággal vádolt legényeket

Beckerekéről jelentik: Három évvel ezelőtt, 1922 február 8-án, véres ütközet volt Novibecseji község főutcáján a falubeli legények között. Aznap este bál volt az egyik kocsmában és a mulatságon nézteltérés támadt a legények között, mindamelllett tovább folyt a mulatozás hajnali három óráig, amikor a legények egy rész, köztük Hajdu Miklós és Boda Mátyás, hazafelé indult. Az utcán éppen az alkalmi legényekkel találkoztak össze, akikkel a kocsmában verekedtek és hamarosan újból kezdődött. Ekkor leverték az utcai lámpást, azután egymásnak estek és addig tartott a verekedés, míg a két társaságnak csaknem valamennyi tagja megsebesült.

A verekedésnek először nem tulajdonítottak nagy jelentőséget, de néhány nap múlva az egyik sebesült, Bleszkány Antal vérmérgezést kapott és meghalt. A nyomozás során az a gyanu merült föl, hogy Hajdu Miklós és Boda Mátyás ütötték az az elhunytat, ezért a beckereki ügyészség vádat emelt ellenük hajált okozó súlyos testi sértés miatt. A főtárgyalást mindaddig nem lehetett megtartani, mert a fővádlott, Hajdu Miklós előrehaladott tüdővész miatt nem utazhatott le Beckerekre, amiért is most a beckereki törvényszék büntetőtanácsa kiszállt Novibecsejre, hogy a főtárgyaláson a súlyosan beteg vádlott is megjelenhessen.

Szombaton délelőtt tartotta meg a főtárgyalást a novibecseji járásbíróság épületében a beckereki törvényszék büntetőtanácsa dr. Bunics Ivo tanácselnök elnöklése alatt. A vádat Maksimovics Svetisláv ügyész képviselte, a védelmet dr. Mihajlovics Ivan novibecseji ügyvéd látta el.

A tárgyaláson bebizonyosodott, hogy a vádlottakat az utcán várták a támadók és így követték el a gyilkosságot. A bíróság mindkét vádlottat felmentette

Mistinguett...

A legdivatosabb francia dízős portréja

Páris, május hó

(A B. N. kikötő tudósítójától)

Az újságolvasó sűrűbben találkozik Mistinguett kisasszony nevével, mint Painlevéével, Caillaux-éval vagy akár Hindenburgéval. Mistinguett kisasszony a legdivatosabb francia színésznő; róla már nemcsak szappant és fogkrémet neveztek el, de egy egész folyóiratot, Mistinguett kisasszony a Casino de Paris csillaga. Előbb csak egyszerű tag volt, később star lett belőle, ma már főszereplő és direktor. A magas felléptidijából végül is megvásárolta a színházat.

*

Mistinguett kisasszony koráról a legkülönbözőbb hírek forgalomban. Negyvenöt éves koráig már minden számat hallottam. Nem mai gyerek, az bizonyos.

*

Legutóbb az első sorból láttam. A szája mellett, a szeme körül és a nyakán észre lehet venni néhány lekényezhetően ráncot, a teste — különösen a lába — ruganyos és ifjú. Beavatott színházi emberek szerint legalább 54 éves. Ez itt nem baj. A nagy Sarah 80 éves korában is látszotta a Sasfiókot. Mistinguett kisasszony is bakfió látszik a »Bon jour Paris!« című revűben.

*

Az igazi arcát sohse lehet látni, mert nappal az utcára is úgy festi magát, mint a színpadra. Tíz éve nem fotografáltatta le magát, csak a rivaldafényben és rajzoló a világ minden kisért nem enged a közelébe.

*

A reklámot kitűnően érti. Három egymásután következő nap ez jelent meg róla a lapokban:

Mistinguettől estély volt. Minden vendég egy hátsólapot kapott ajándékba.

Mistinguett új ruhát csináltatott 80.000 frankért.

Mistinguett kétféle frankra biztosította be a lábait baleset és elhízás ellen.

*

Esti felléptéje 4000 frank. ezenkívül mint társulajdonos a tiszta jövedelem 25 százalékát kapja. Salát villája és iachtja van. Ékszerairól külön cikkek jelennek meg a lapokban. Minden cikk soronként fizetve. (Ez az egy — nem, sajnos.)

*

Mit tud ez a Mistinguett? Semmit. (Ezek után kétségtelen, hogy ez a cikk nincs soronként fizetve.) Egy kedves vén nő, szép fogakkal és szép lábakkal. A rutinjában és a főlényében Fedák Sárina emlékeztet, de hiányzik belőle éppen az, ami Fedákot nagyvá tette: az őszereji, őszönös, izmos művészet. Még egyben hasonlít Zsaszára: a hangja rekedt, nem tud énekelni. Viszont táncolni se.

*

A Casino de Paris egész revűje rá van bázisozva. Egyszerűen undorító, hogy milyen kerettel dolgozik. Először úgy jelenik meg a közönség előtt, hogy a színpad kikötőt ábrázol és a színen 100 ember, közte 80 meztelen nő, várja a hajót és Mistinguettet. Mindenki az ő nagyságát dicsőíti, dalban és prózában. Végül megjön hajóval. A zenekar tust huz. Tizenhat társalkodónő lépked utána, 16 kutyával és 32 udvarló. Mindenki leborul. Úgy van rendezve, hogy a t. közönség kénytelen tapsolni.

*

Mint apacs nő is bemutatkozik, mint varrónő is és mint a paradicsom királynője. Itt is trónon ül és két tuca pucér nő hordja a szept. Úgy van szcenírozva minden, hogy már eleve kell hogy tetszen. Ő különben alig vetkőzik le. Legtöbbször trikóban jön ki s csak egyetlenegyszer mutatja meg a meztelen lábszárát.

*

Párisban már készülik elő az új szezon. Mistinguett most tárgyal írókkal, komponistákkal, szcenikusokkal, színházi emberekkel. Nagy revű készül. »Mistin-

guett-ez lesz a revű címe, esetleg a színház címe. Minden Mistinguett körül fog forogni, amiből az látszik, hogy a jövő szezonban is folytatódni fog Párisban a Mistinguett-láz. Ha egész Páris

nem is lesz benne érdekelve, biztos, hogy egy valaki a jövőre is megkapta ezt a lázat — és ez maga a nagy Mistinguett.

(s. a.)

Házkutatást tartottak Lungulov volt sztarakanizsai főkapitánynál

A vajdasági állami titkosrendőrség volt főnöke kommunista-gyanus

Sztarakanizsáról jelentik: Lungulov Radivoj volt sztarakanizsai rendőrfőkapitány lakásán szombaton délután vegyes-bizottság jelent meg, amely a helybeli rendőrség, az államrendőrség, a csendőrség és a katonaság képviselőiből állt. A bizottság vezetője közölte a volt rendőrfőkapitánynál, hogy házkutatást tartanak lakásán, mert az államvédelmi osztálynak adatai vannak arról, hogy kommunistaérzelmű és összeköttetést tart fenn államellenes elemekkel. A házkutatást nyomban foganatosították is, de amit a bizottság keresett — az állami titkosrendőrség levéltárának másolatát — nem találták meg. Gondosan átvizsgálták Lungulov iratait, magánlevelezését és könyvtárát is, amelyből számos társadalomtudományi munkát — Masaryk, Tolsztoj és a szocialista írók műveit — elkobozták.

A volt főkapitány lakásán tartott házkutatás híre nagy feltűnést keltett Sztarakanizsán, annál is inkább, mert Lungulov, mielőtt sztarakanizsai főkapitánnyá kinevezték, a vajdasági állami titkosrendőrség főnöke volt éveken keresztül és mint ilyen egyike volt az államvédelmi osztály legbuzgóbb tisztviselőinek. Ebben a minőségében a visszaélések és panamak egész sorozatát leplezte le és éppen érdemei elismerésül nevezték ki közvetlenül a választások előtt sztarakanizsai rendőrfőkapitánnyá. Noha egyike volt a legerélyesebb rendőrtisztviselőknél, új állásában is hamarosan nagy népszerűséget szerzett és éppen ezért ért váratlanul mindenkit csütörtökön az a hír, hogy Lun-

gulov főkapitányt a belügyminiszter táviratilag felmentette állásától.

Lungulov Radivoj az ellene megindult eljárásról a következőket mondotta:

— Akármilyen lehetetlenül és mulatságosan is hangzik, én, az állami titkosrendőrség volt főnöke, akit a magyarországi ébredő-sajtó nacionalista tevékenységem miatt annakidején vad „magyarfaló“-nak bélyegzett, ma kommunistának vagyok minősítve az államvédelmi osztály részéről. Családom a háboru alatt a nagy-szerb eszme áldozata lett, magam dobrovoljac vagyok, már a háboru előtt, a magyar rezsim idején, tagja voltam minden szerb nacionalista egyesületnek, de azért ma mint veszélyes bolsevistának tartották házkutatást nálam. Tisztviselősködésem idején szegény és rongyos lettem, nem szereztem házat, sőt még dobrovoljac parcellát se, ellenben kinyomoztam egész sereg utlevél-hamisítási, dollár-csekk-hamisítási, bélyeg-hamisítási ügyet, lepleztem zsarolókat, nemzetiségi külömbőség nélkül. A titkos rendőrség levéltárának másolatát ezekről az ügyekről nem találták és nem találhatták meg nálam, mert az nincs meg írásban, csak a fejemben. Én még ma is a legállamalkotóbb elemek közé tartozónak érzem magam, de azért kötelességemnek tartom minden barátomat ezuton értesíteni, hogy kerüljek velem az érintkezést, mert esetleg ez már elegendő alap lesz arra, hogy velük szemben is házkutatást és egyéb államvédelmi intézkedéseket foganatosítsanak.

Amerikai könyv az erdélyi vallási kisebbségek sérelmeiről

A Romániába küldött bizottság jelentése

Newyorkból jelentik: Amerika közvéleménye élénk érdeklődéssel viseltetik különösen a vallási kisebbségek sorsa iránt és nagy figyelmet szentel az erdélyi vallási kisebbségeknek. A kérdés napirenden tartására külön bizottság alakult, amelyben az Egyesült-Államok negyvenegy kiváló személyisége foglal helyet. Ez a bizottság a múlt évben — a brit leányegyházakkal együttesen — megbízottakat küldött ki Erdélybe, azzal a feladattal, hogy azok a helyszínen tanulmányozzák a luteránus, református, római katolikus és unitárius egyházak híveinek sorsát. A megbízottak 1924 június 20-ikán érkeztek meg Bukarestbe, innen továbbutaztak Erdélybe, ahol két csoportba oszolva számos helységet felkerestek, hogy ott a kisebbségi egyházak és intézmények képviselőivel érintkezzenek. Befejezésül Kolozsvárott értekezletet tartottak, amelyen az érdekelte egyházak vezetőemberei is résztvettek. A bizottság ezután visszatért Bukarestbe, ahol tapasztalatairól jelentést tett a kormány tagjainak.

Munkáját befejezve a bizottság hazatért Amerikába és vizsgálatainak eredményét most terjedelmes kötetbe foglalva terjeszti a nyilvánosság elé. A könyvben, amelynek címe: »Az erdélyi vallási kisebbségek«, öt csoportba foglalva összesen 155 kisebbségi panaszt, illetve

visszaélési esetet sorol fel és hasábosan közli a panaszok mellett az egyes esetekre adott hivatalos választ is. A könyv tehát a legnagyobb pártatlansággal állítja szembe a két fél nyilatkozatait és csupán befejezésül fűz néhány kritikai megjegyzést a kormány válaszához. Előrebocsátja, hogy az anyagot a legnagyobb gondtal rostálta meg, mert nagy felelősségét a legnagyobb komolysággal fogja fel. A felsorolt esetekkel a panaszok óriási tömegét távolról sem merítette ki, mert a felhozott tipikus panaszok jóformán végtelen változatban ismétlődnek.

A kisebbségnek állandóan visszatérő panasa, hogy amikor sérelmeiket részletesen előterjesztik a bukaresti kormánynak, ott mindig orvoslást ígérnek számukra, azonban a valóságban semmi sem történik. A bizottság maga is megállapítja, hogy a román kormány számos esetben kitérő választ adott, vagy éppen hallgatott és hogy ez jellemző vonása a bizottsághoz jutott hivatalos válasziratnak.

A kormány az emlékirathoz részletezett visszaéléseket kettő kivétellel mind tagadta; de tagadásában is több helyütt tágkorú és jellemző beismerések foglaltak. A bizottság attól tart, hogy a memorandum is, amelyet a román kormány kifejezett kérésére foglalt írásban, ugyanolyan elbánásban részesül,

mint amilyen eddig a kisebbségek részéről Bukarestbe előterjesztett panaszoknak jutott osztályrészül. Éppen ezért jelentésével távolról sem látja elintéztnek a kérdést és szükségesnek tartja, hogy a kisebbségi egyházak pénzügyi támogatását tovább is folytassák, másrészt a vallási kisebbségek sorsát ezentúl is napirenden tartsák.

A nyári menetrend

június 5-ikén lép életbe

A beogradi vasutigazgatóság utasításai alapján most készül az új vasúti menetrend, amely június ötödikén lép életbe. Az új menetrendet eddig a következő vonalakra állapították meg:

Beograd—Szubotica

Gyorsvonat:	
Indul Szuboticáról	4.50
Érkezik Beogradba	9.05
Indul Szuboticáról	15.25
Érkezik	19.50
Személyvonat:	
Indul Szuboticáról	0.15
Érkezik Beogradba	7.10
Indul Szuboticáról	8.—
Érkezik Beogradba	13.50
Indul Szuboticáról	13.35
Érkezik Beogradba	19.24
Gyorsvonat:	
Indul Beogradból	9.10
Érkezik Szuboticára	13.30
Indul Beogradból	19.25
Érkezik Szuboticára	23.35
Személyvonat:	
Indul Beogradból	6.05
Érkezik Szuboticára	12.15
Indul Beogradból	12.35
Érkezik Szuboticára	18.55
Indul Beogradból	22.30
Érkezik Szuboticára	4.05

Szubotica—Noviszad

Személyvonat:	
Indul Szuboticáról	18.15
Érkezik Noviszadra	21.30
Indul Noviszadról	4.—
Érkezik Szuboticára	7.24

Vinkovci—Szubotica —Vel. Kikinda

Express:	
Indul Vinkovciról	18.50
Érkezik Szuboticára	23.30
Indul Szuboticáról	0.10
Érkezik Kikindára	3.35
Indul Kikindáról	1.20
Érkezik Szuboticára	4.40
Indul Szuboticáról	5.35
Érkezik Vinkovcra	10.15
Indul Vinkovciról	3.30
Érkezik Szuboticára	7.40
Indul Vinkovciról	8.05
Érkezik Szuboticára	12.45
Indul Szuboticáról	13.50
Érkezik Vinkovcra	18.45
Indul Szuboticáról	19.50
Érkezik Vinkovcra	23.30

Szubotica—Kelebia

Gyorsvonat:	
Indul Szuboticáról	14.26
Érkezik Kelebiára	14.41
Indul Kelebiáról	14.42
Érkezik Szuboticára	14.55
Személyvonat:	
Indul Kelebiáról	20.44
Érkezik Szuboticára	20.59
Indul Szuboticáról	6.—
Érkezik Kelebiára	6.17
Indul Kelebiáról	0.30
Érkezik Szuboticára	0.45
Indul Kelebiáról	4.04
Érkezik Szuboticára	4.16

Noviszad—Szentá

Személyvonat:	
Indul Noviszadról	8.—
Indul Szentáról	11.30

400 és 500 hold föld eladó Vel.-Bečkerekben.

Az egész egy helyen van. Egyszerre, vagy parcellánként is eladó, nagyon olcsón és igen kedvező feltételek mellett. Érdeklődni lehet a Medjunarodna Trgovacka Bankánál Vel.-Bečkerekben Princezo Jelene Obala. 422

Németország áttér a védvámrendszerre

Nagy vita indul meg a birodalmi gyűlésen
Kompromisszumot kötött az agrár- és ipari érdekeltség

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés hétfői ülésén nagy politikai vita indul meg a birodalmi elnök nyilatkozatairól és Luther kancellár politikájáról. Ez alkalommal a kormány külügyi és belügyi politikáját is egész terjedelmében bírálni fogják. Stresemann külügyminiszter hétfő óta várt nagy nyilatkozatát szintén a jövő héten szándékozik elmondani. Egy-két politikus Ausztriának Németországhoz való csatlakozását is szóváteszi.

Ugyancsak a jövő héten terjesztik a birodalmi gyűlés elé az úgynevezett kis vámtörvényjavaslatot. A régi agrárvámok — rozsrá 5 márka, búzára 5.50 márka — augusztus elsején ismét életbe lépnek. Augusztus 1-én a gabonavámot is behozzák, amelynek nagysága az előbbi tétel fele lesz.

Kimondja a törvényjavaslat, hogy a vámok a minimumnak tekintendők,

ugy hogy a jövőben kötendő kereskedelmi szerződéseknél a tetteket nem lehet mérsékelni. Ezzel szemben a vasvámokat szintén a régi nagyságukban életbe léptetik. Ebből azt lehet következtetni, hogy a földművelésügyi és az ipari érdekeltségek kompromisszumot kötöttek egymással. A baloldal, különösen a szociáldemokraták, hevesen ellenzik a vámok behozatalát, úgy hogy azok tárgyalásánál elkecseregett vitákra lehet számítani.

A birodalmi kormány azon az állásponton van, hogy a minden oldalról szükségesnek minősített ipari vámok a mezőgazdasági vámok kölcsönössége nélkül kereskedelmi és gazdasági politikai lehetetlenséget jelentenének. Nem barátja a magas védvámoknak, de vámok nélkül nem lehet boldogulni, amíg az egész világ a vámok területén olyan védelemre rendezkedik be, mint ma.

Halálbüntetést kér

Lederer Gusztávra az ügyész

Enyhítő körülménynek tekinti a rablógyilkos büntetlen előéletét
A védő szerint Lederer féltékenységből követte el a tettet

Budapestről jelentik: Lederer Gusztáv csendőrnőhadnagy bűnpörének szombati tárgyalásán a vád- és védőbeszédre került a sor. Negyed tízkor kezdte meg Apáthy Jenő ezredes-hadbíró, tárgyalásvezető a főtárgyalást. Először Seraphin Gyula és Márkus Márk ékszerészek szakértői véleményét olvasták fel Kodelka értéktárgyainak értékéről, amelyet Ledereréknél lefoglaltak. Eszerint Kodelka briliánsgyűrűje nyolc millió koronát, a másik gyűrű öt milliót, arany óralánca nyolcszáz ezer koronát, tulaezüst órája pedig háromszáz ezer koronát ért.

A tárgyalásvezető kérdésére a védő és Lederer Gusztáv is kijelentik, hogy a bizonyítás kiegészítésére nincs semmi indítványuk, mire a tárgyalásvezető felszólítja az ügyészt, hogy tartsa meg a vádbeszédét.

A vádbeszéd

Krantz Dezső őrnagy-hadbíró erre feláll és belekezd vádbeszédébe:

— Tekintetes Haditörvényszék! Meg kell ragadnom az alkalmat, hogy számonkérjem a szörnyűséges januári éjszakát. Ugy érzem, hogy ennek a teremnek az atmoszférája ellenséges indulatokkal, rémségekkel és borzalmakkal van tele. Ezeket a rémségeket és borzalmakat csak az a kiengesztelő tudat enyhíti, hogy a példás megtorlás rövidesen bekövetkezik.

— Nem foglalkozom részletesen az ismeretes tényekkel, mert nem akarom még jobban felfokozni a szenvedélyeket. Mégis reá kell mutatnom arra a kegyetlenségre, amellyel egy embert legyilkoltak, feldarabolták, megnyúztak és szemét módjára a Duna hullámaiba dobták. Most, amikor látom, hogy a vádlott a tetetés útjára lépett, visszaidézem arra az órára, amikor először elém állították az eljárás sorában. Akkor ennek az embernek az arcán visszatetszett a rettenetes rémület és borzalom, bűncselekménye elkövetése miatt. Ez akkor volt, amikor szörnyű és borzalmas büntetést bevallotta. Rémmületült a két szemében és az arcán, amikor elmondotta, hogy Kodelka Ferencnek rongyokba burkolt fejét miként vágta le. Ez a vádlott rettenetes lelki tortúrán esett akkor keresztül. Akkor mondta meg az igazat és nem most. Megmondta előttem: »Sokszor hiányzott a kenyér, de mozira kellett, elfogyott a tőzsdényereség, de az után is úgy kel-

lett élni, mint azelőtt.« Kodelka halálának oka nemcsak az volt, hogy egy minden érzéséből kivetkőzött aljas nőnek került a hatása alá, hanem az is, hogy ennek az aljas nőnek ilyen házastársa volt, mint Lederer Gusztáv. A spiritus rector Lederer Gusztávné volt, de Ledererben egy fikarcnyival sem volt több jóérzés. Lederernek már az első pillanatban vissza kellett volna riadnia a borzalmaktól, amikor a felesége ösztökélte és el kellett volna taszítania az asszonyt, azonban pokoli számításal, hidegvérrel és előrelátással dolgoztak mind a ketten. Előjöttek a tirolj birtokokkal, a hamis amerikai dollárüzlettel, a hüűvölgyi kirándulással. Lederer akkor is hazudik, amikor féltékenységre hivatkozik. A legalacsonyabb anyagi rugó leplezése mindez a sok mese, mert megfontolt rablógyilkosságról van itt szó.

Az ügyész azután rámutat arra, hogy Ledererék házassága is már az ingovány süppedő talajára volt felépítve. És ebbe a süppedő talajra házasságba belelép Kodelka Ferenc hentesmester, a duzzadó pénztárcáját, briliáns gyűrűjét csillogtató jöbarát. Az az anyagi segítség, amit Kodelka nyújt, nem elég, nekik Kodelka egész pénze kellett és ezért a pénzért ölni is képesek voltak. Lesték az alkalmat, a pisztoly már ki volt próbálva, a luskó megvadásolva, a mivel a vért felmossák, amikor Kodelka elvitte a hetven millió koronát a lakásra.

— A katonai büntetőtörvénykönyv 413. szakaszában meghatározott rablógyilkosság büntette címén emelek vádat Lederer Gusztáv ellen — folytatja az ügyész. — De mivel Kodelka Ferencet álmában, oroszva lötte le, kiterjesztem a vádat és orgyilkosság büntette miatt is vádat emelek. A büntetés: közteli általi halál. Enyhítő körülménynek jelölöm meg a büntetlen előéletet, másodszer azt, hogy házastársa unszólására és serkentésére cselekedett, súlyosító körülménynek jelölöm meg a tervszerűséget, az érett megfontolást, a gondos előkészítést, a bűncselekmény gyakorlatosságát, Lederer meglehetősen intelligens voltát és a bűncselekmény általi okozott súlyos erkölcsi és anyagi károkat.

A védő beszéde

— A szörnyű bűncselekmény szálai még a háboru előttre húzódnak vissza

— kezdte a védő — és egy pozsonyi másodrangú kávéházból indulnak ki, ahol a tizenhét éves, tapasztalatlan fiatal embert, Lederert egy közönséges kasztrónóval hozta össze a balsors. Rövidesen hálózába került Lederer ennek a nőnek, viszonyt kezdett vele, amelynek gyümölcse volt, de a gyermek a születés után nyolc órával állítólag természetesen halálra meghalt. Lederer kiemelte az erkölcsi fertőből ezt a nőt, azzal, hogy feleségül vette. Az asszony igen magas igényekkel lépett fel, könnyelmű és pazarló volt. A születésétől fogva degenerált, gyenge akaratu, ideges férfi teljesen az asszony hatalmába került. A véres bűncselekményért a felelősség az asszonyt terheli és Lederer csak eszköz volt felesége kezébe.

A védő szerint Lederernek a férj tudta nélkül évek óta viszonyt folytatott Kodelkával, akitől az asszony százmilliókat akart kicsikarni. Lederernek találta ki a dollármesét is, hogy a hetven millió korona eredetét férjének megmagyarázza. Szerinte rablógyilkosságról nem lehet szó és Lederer féltékenységből ölte meg Kodelkát.

Lederer sirva olvassa fel védekezését

A védő beszéde után a tárgyalásvezető Lederer Gusztávhoz fordult:

— Vádlott, tegnap megígérttem, hogy alkalmat fogok adni, hogy mindent elmondhasson védelmére. Most itt az alkalom, beszéljen.

Lederer katonásan feláll, meghajlik s majd egész halk hangon alig érthetően engedélyt kér arra, hogy felolvashassa azt, amit mondani akar.

Miután a tárgyalásvezető erre az engedélyt megadja, Lederer gyűrött papírlapot vesz elő, mereven nézi egy ideig az odavetett sorokat, majd elcsukló hangon, egész szakadozottan olvasni kezdi:

— Bűnösnek érzem magam... Azonban nem rablógyilkosságban. Tudom, hogy meggyaláztam a tiszt kárdojtomat, méltó vagyok... a halálra. El vagyok rá készülve.

Lederer pillanatokra megáll, egészen elcsuklik a hangja, sirni kezd. Aztán erőt vesz magán és siró hangon folytatja az olvasást.

— Becsületben éltem és küzdöttem a hazáért és mint tiszt nyugodt lélekkel akarok kiszervezni... Végtelenül lever az asszony magatartása... Feleségem ilyen sorsra juttatott. Most már tisztia a lelkiismeretem. Öszintén megbántam azt, amit tettem.

Lederert újból görcsös zokogás rázza meg.

— Féltékenységekben és rettenetes erős felüldulásban követtem el tettemet. A rablósi szándék távol állt tőlem. Ez nem is egyeztethető össze jellememmel... Nem emlékszem most már mindenre pontosan... A feleségem elleni elkecsereedés vezetett. Bírám kezébe teszem le életem, kérem méltó büntetésemet.

Lederer leül, az asztalkára hajtja fejét és görcsösen sirni kezd.

Hétfőn hirdetik ki az ítéletet

A tárgyalásvezető ezután bejelenti, hogy a törvényszék tanácskozássra vonul vissza, évégből a tárgyalást tíz percre felfüggeszti.

A szünet után a tárgyalásvezető közli, hogy az ítéletet hétfőn délelőtt tíz órakor hirdetik ki.

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító és viszontbiztosító társaság

Tűz, élet, baleset, automobil-biztosítások
Jégbiztosítások méltányos díjakkal

FIÓRIGAZGATÓSÁG: SUBOTICA

(Rossija-Foncière palota)

KÉPVISELETEK MINDENÖTT

3748

HIREK

...

— Kineveztek Noviszad polgármesterét. Noviszadról jelentik: A belügyminisztériumtól szombaton dében érkezett le a városi tanácshoz dr. Milovanovics Milovan noviszadi ügyvédnek polgármesteri kinevezése. Dr. Milovanovics néhány nap óta ágyban fekvő beteg, de állapota annyira javult, hogy hétfőnkedden már elfoglalhatja hivatalát.

— Új adminisztrátor Molgunarason. Molgunarásról jelentik: A szubotical apostoli adminisztrátor József József bácska-petrovosefől kaplank Molgunarásra helyezte adminisztrátornak.

— Kedden ül össze a noviszadi kizélesített tanács. Noviszadról jelentik: Lakics János, helyettes polgármester keddre rendkívüli közgyűlésre hívta össze a noviszadi kizélesített városi tanácsot. A napirenden harminc pont, leginkább ingátlanellidegenítések, nyugdíj- és végkielégítés-megállapítások szerepelnek.

— Kinevezések. Beeskerekről jelentik: A bánáti közigazgatásban a következő változások történtek: Stojcsics Jován vármegyei árvaszéki ülnököt át helyezték Molosra szolgabírónak, helyébe Nikolaevics Mihail kikindai tanácsnokot nevére. A városi ülnököknek Beeskerekre. — Molosra Dusan verscei szolgabírót Novibeckére szolgabírónak, Maceka János megyei tisztviselőt Szerbneuzinára aljegyzőnek, Sztamenkovics Sztójánt Botosra jegyzőnek nevezték ki.

— Jocsits Mladen portrét fest a királynéről. Noviszadról jelentik: Ő felsége Mariora királyné pénteken különkihallgatáson fogadta Jocsits Mladen becei származású festőművészt, akinek megbízást adott, hogy portrét készítsen róla. A művész az ősz elején kezdi meg munkáját.

— Benes bécsi utazása. Prágából jelentik: Dr. Marek prágai osztrák követ látogatást tett Benes külügyminiszternél, akivel tanácskozásokat folytatott Benes bécsi utazásáról. Az utazás időpontját azonban még nem állapították meg, mert az Benes genfi programjától függ.

— Eltemették Miletics Szvetozár özvegyét. Noviszadról jelentik: Szombaton délután négy órakor temették el Miletics Szvetozár özvegyét, született Milutinovics Ankát. A temetésen rendkívül nagy közönség jelent meg. A gyászkocsi mögött haladt dr. Miletics Szlávko közegészségügyi miniszter és családja és özvegy Tomics Jásóné, az elhunyt leánya. Megjelentek a temetésen többek közt Miloszlavjevics Mirkó tábornok, hadseregparancsnok, Pavlovics Szima tábornok, Bugarszki Lázár és Popovicki Pavle nemzetgyűlési képviselők, Lakics János helyettes-polgármester vezetésével a városi tanács, dr. Basics Dusan koronaügyész, Aramiczky Sztankó, Szlepcsevics Milán volt főispán, dr. Stellanovics Szarkó volt polgármester, Matics Vászó pénzügyigazgató, dr. Veleckovics Milán főorvos és dr. Hadzsi Koszta. A koporsót a görögkeleti székesegyházban dr. Csirics Irenel püspök szentelte be. A temetőben Ilcs Brankó, a noviszadi radikális pártszervezet elnöke mondott beszédet.

— Birói vizsga. A noviszadi bíróvizsgáló bizottság előtt szombaton Pavlovics Braniszlav és Jovánovics Bogoljub táblai tanácsjegyzők sikeresen lettek a birói vizsgát.

— Megkezdik az ada görög-keleti templom építését. Adáról jelentik: Az építésügyi miniszter megadta az engedélyt az ada görögkeleti templom felépítésére. A régi templomot már bontják. Néhány nap múlva megkezdik az óbizánci stílusban épülő ötornyos templom építését Popovics Dáka noviszadi főmérnök tervei szerint. A templom építésére 3.800.000 dinárt irányoztak

— **Latin betűkkel címzett ajánlott leveleket is lehet feladni.** Novisadról jelentik: Az utóbbi napokban mind gyakoribbak voltak azok a panaszok, amelyek szövegét és sérelmezték egyes vádasági postahivatalok azon eljárását, hogy csak cyrillic betűs címzésű ajánlott leveleket fogadnak el. A rendelkezés iránt érdeklődő feleknek azt a felvilágosítást adják, hogy a postaügyi miniszteriumnak egy újkeletű rendelete írja ezt elő. Kérdést intéztünk ezügyben a novisadi postaiszolgálatnál, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ilyen természetű panaszokról nincs tudomása, ilyen rendelet nem létezik, a postahivatalok — a nemzetközi postaegyezmény értelmében — közelebb latin címzésű leveleket továbbításra elfogadni és ha bármelyik postahivatal ezzel szemben eltérő gyakorlatot folytat, úgy a postaiszolgálat arra kéri a feleket, hogy irányu panaszukat orvoslás céljából közöljék vele sürgősen.

— **A román külügyminiszter Amerikában keres kölcsönt.** Bukarestből jelentik: A Dimineata értesülése szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter augusztus havában Amerikába utazik. Utazásának célja a lap szerint az, hogy előkészítse a talajt egy későbbi kölcsönkötésre. A Cuvantul szerint a román nemzeti bank is kölcsönt akar fölvenni a külföldön a lei stabilizálására. A bank meghatalmazásával legközelebb több bankember utazik a külföldre.

— **A Budapesti Unio-színházak igazgatósága felfüggesztette a gázsik fizetését.** Budapestről jelentik: Az Unio-színházak igazgatósága szombaton felfüggesztette a gázsik fizetését. A színészek ugyanis havonta két részletben kapták gázsijukat és a május közepén esedékes fizetés kiutalását most azzal az indoklással halasztották el, hogy új pénzügyi tranzakció ügyében folynak tárgyalások és addig, amíg az új pénzügyi érdekeltesség be nem kapcsolódik az Unio-színházüzem részvénytársaságba, nem folyósíthatják a gázsikat. A színészek delegáltjai szombaton délután tárgyaltak az Unio igazgatóságával és megállapodtak abban, hogy ha az új pénzügyi tranzakció nem jönne létre, akkor a színészek konzorcionális alapon maguk veszik át az Unio öt színházának a vezetését.

— **Torontól — Temes megye közgyűlése.** Torontól — Temes megye közgyűlést tart. Az előző gyűlést 5-ére hívták egybe.

— **Kormánytörést szenvedett az abbáziai gőzös a fiumei móló előtt.** Fiuméből jelentik: A Lauráz nevű fiumei kiránduló gőzös, mely három óra hosszat van uton, közvetlenül a fiumei móló előtt a nagy szélben kormánytörést szenvedett. A hajónak nem történt különösebb baja, az utasok között azonban majdnem pánik tört ki, egy asszony azt kiáltozta, hogy a hajó süllyed, mire a hajó legénysége néhány katonatiszt, akik szintén a fedélzeten voltak, csak mindent eljuttatva megfeszítésével tudták a hajót helyreállítani. Az utasokat végül, miután a vihar egy halászbárkát és egy csónakot elsüllyesztett, önkéntesen segítségükre siető bárkákon vitték partra a nagy viharban.

— **Szenta kisbérleti visszavétel 165 hold földet.** Szentáról jelentik: Két héttel ezelőtt Szenta város tanácsának tiltakozása ellenére az agrárreform minisztérium Szenta városból 165 hold földet foglalt le, melyet kisgazdák béreltek. Az agrárreform-miniszterium szombaton táviratilag értesítette Szenta város polgármesterét, dr. Knyezsevičs Milost, hogy a két héttel ezelőtt lefoglalt földet feloldotta a lefoglalás alól és azokat régebbi bérleti díjra adják vissza.

Kosztolányi Dezső:

Két új vers

Csomagold be mind...

Csomagold be mind, ami volt, ami régen volt, ami édes, mind csomagold be, ami több, mint játék, szerelem, több, mint élet is, a kincseim csomagold be, régi szavam, az aranyt, kevélyen csengő rimeim, melyekkel magasan röpültem a többi fölött s ékes igéim, mind-mind csomagold e batyuba, abba, amit hoztam s hagyj az uton másnak, hogy hősi-igazul járjak egyedül, egyszerű ember az egyszerű földön s meztelenül legyek, amint megszülettem, meztelenül legyek, amint meghalok.

Nyugtalanok az én reggeleim és éjjel hatalmas hang kiabál újra belőlem. Ruhátlan és hustalan zúg el a lelkem, nem illik hozzá az ifjú parádé.

Ugyse soká tart már számomra e földi vándorlás, tíz évig, vagy husz évig, aztán elromlik a test, mely zárja hüvelyében lelkemet és egészen lélek leszek. Adj hát vetközni most erőt, érezni e kevés időre magamat s a világot, te nagy igazság, szeretet s még nagyobb igazság, fájdalom. Te adj a szememre könnyet, mert könny nélkül én nem-látó vak vagyok.

Vágy eltévedni

Én már unom azt, hogy azért szeressenek, mert én vagyok. Más az én vágyam. Eltévedni éjszaka a sivatagban, mint a mesében. Menni a sűrű sötétben, egy kis fény-jel után, benyitni egy házba, hol lámpa-világ ég s vigan lakomáznak. Várni, amíg kinnlák, letelepedni rakott asztalukhoz, ellen és szomjan, csak mint kósza vándor, ismeretlen senki valaki, kinek a saruja csupa por. Azután vigyázni, hogy nézi a gazda lassan-evő szájam, gyorsan-ivó torkom kortyait, a kezem, mozgó kezem árnyékát s megderülő arcomat, oly jó szeretettel gyönyörködve bennem, mint egy kutyában.

— **A radikálpárt gyűlése Bácska Petrovoselón.** Petrovoselóról jelentik: Vasárnap délután tartja dr. Sijasics Jankó radikális képviselő beszámolóját Bácska Petrovoselón. A képviselő után Szalai Károly római katolikus plébános mond beszédet. A gyűlés után a nagyvendéglő dísztermében 150 terítékes banket lesz.

— **Nemzetközi sakkversenyek Bécsből jelentik:** A marienbadi nemzetközi sakkmeistereken Bogoljubov Teichmann, illetve Rabinovics és Tarrasch dr. kétes indulók. A verseny vezetője Gunsberg Izidor londoni mester. A New-York Herald a legjobb eredményt elért amerikai mesterek részére 50 dollárt, míg az angolok részére hasonlóképpen a Daily Telegraph 20 font sterlinget adományozott.

— **A városligeti gyilkosság ügye a semmitőszék előtt.** Novisadról jelentik: A novisadi semmitőszék szombaton tárgyalta a Vojnics-Rogics ügyében benyújtott semmiségi panaszokat. A subotici városligeti gyilkost, mint ismeretes, a subotici törvényszék tizenkét évi börtönrre ítélte és az ítéletet a tábla helyben hagyta: Az államügyész a táblai ítélet ellen semmiségi panaszt nyújtott be, amelyet a novisadi semmitőszék szombaton elvetett, úgy hogy az ítélet jogerőssé vált.

— **A sombori katolikus legényegylet műkedvelő előadása.** Somborból jelentik: A sombori katolikus legényegylet műkedvelő-gárdája május 21., 22., 23., 24. és 25-én elő fogja adni Drégely Gábor „Szerencse fia” című vígjátékát, amely iránt a sombori közönség körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **A rokkantadó igazságtalanságai.** A költségvetési tizenkettőtörvény 54. szakasza elrendeli, hogy az úgynevezett rokkantadó összegét áprilistól kezdve az eddiginek kétszeresében vessék ki. Ez adó nem megduplázása a rokkantak állami segélyezésének fokozása céljából történt. Az állam ezzel egy régi jogos igényt elégít ki, de a rokkantadó kivetési szisztémája egyúttal olyan követelményeket idéz elő, amelyek a gyakorlatban élesen ellenkeznek az alkotmányban előírt egyenlő és igazságos adózás elvével. Az egyenesadók és állami pótdadók összege után számítandó rokkantadó kivetési kulcsát úgy szerkesztették meg, hogy például egy dínárral magasabb adóalap ezerötven dínárral több rokkantadót von maga után. Ez az aránytalanság illusztrálja azokat az aránytalanságokat, amelyek a rokkantadó kivetésénél az egész vonalon megnyilvánulnak. Miután a pénzügyminiszter állandóan hangoztatja az adóterhek kiegyenlítésére irányuló törekvését, kétszeresen indokolt az a követelés, hogy szüntessék meg a rokkantadó igazságtalanságait. A *Politika* foglalkozik a rokkantadó kérdésével és követeli, hogy változtassák meg ennek az adónemnek kivetési kulcsát az egyes adózók vagyoni állapotának figyelembevételével.

— **Államellenes csendőr.** Novisadról jelentik: A bogojevói csendőrőrs a novisadi ügyészség fogházába szállította Cziper Ferenc csendőrt, aki az államot cigányállamnak nevezte, önmagát pedig köztársaságnak vallotta. Az államvédelmi törvény 1. §-a alapján megindult ellene az eljárás. A novisadi ügyészség Czipert hétfőn átszállította a szombori ügyészség fogházába, mert nem tartja magát illetékesnek, miután a bűncselekmény a szombori államügyészség területén történt.

— **Nyolc kereszt buzáért hat havi börtön.** Novisadról jelentik: A novisadi felebbviteli bíróság szombaton tárgyalta Vaszik István novai földműves ügyét, aki 1921 júliusában Lazarov Juliától nyolc kereszt buzát lopott el. A felebbviteli bíróság megváltoztatta a pansevői törvényszék elsőfoku ítéletét és az enyhítő körülmények figyelembevételével Vaszik István egy évi börtönbüntetését félévre szállította le.

— **Vasuti szerencsétlenség tizenhat halottal.** Rigából jelentik: A Moszkva és Riga között közlekedő expresszvonat szombaton reggel kicsiklott. Az utasok közül tizenhatan meghaltak. Még harminc utas hiányzik, akiket a romok eltemettek.

— **Emberölésért öthavi fogház.** Novisadról jelentik: Erdélyan Rada 24 éves kovili földműves 1924 január 12-én Dolni-Kovilon doronggal fejbevágtatta Varga Jánost, úgy, hogy annak koponyája szétrepedt. Varga nyomban meghalt. A novisadi törvényszék Erdélyant, figyelembevételével fiatal korát, beismerését és büntetlen előéletét, öthavi fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte. A novisadi felebbviteli bíróság a mellékbüntetést elengedte. A novisadi semmitőszék szombaton elvetette a semmiségi panaszokat.

— **Novisadi cserorvos Angliában és Amerikában.** Novisadról jelentik: A genfi népszövetség egészségügyi osztálya által kezelt Rockefeller alapítvány tudvalevőleg az egyes államok orvosainak egymásközi kicserélését eszközöli. A közegészségügyi miniszter a két jugoszláv cserorvosi hely egyikére dr. Popovics Jován, novisadi kerületi orvost jelölte ki, aki már el is utazott Angliába, onnan Amerikába megy és egy évig cserorvosi tanulmányuton marad.

— **Kedvezmények a novisadi nyugdíjasoknak.** Novisadról jelentik: A vajdasági nyugdíjasszövetség novisadi fiókjának elnöke Schindler János és Cserneyi Mór választmányi tag a novisadi gyógyszerárakban husz százalékos, Meinel Gyula kávékereskedésében és a Winkle-házban levő mészárszékben tiz-tíz százalékos kedvezményt eszközöltek ki a nyugdíjas szövetség tagjai részére. Dr. Gruby Rezső orvos a szövetség tagjait az orvosi díjazásban megállapított hatvan dínáros tarifa helyett tiz dínárért kezeli.

— **Cáfolják Chamberlain lemondási szándékát.** Londonból jelenti a brit hivatalos szikratávírószolgálat, hogy azok a világsajtóban legutóbb elterjedt hírek, amelyek szerint Chamberlain angol külügyminiszter le akarna mondani, nem felelnek meg a valóságnak.

— **Megnyitották a kölni kiállítást.** Kölnből jelentik: A rajnavidéki millenáris kiállítást szombaton nyitották meg Kölnben, ünnepélyes keretek között. A kiállításon megjelent Luther birodalmi kancellár is, aki hosszabb beszédet mondott.

— **Nemzetgyalázásért letartóztatott földműves.** Novisadról jelentik: A bácskopalánki csendőrség letartóztatta Perisics Nenád földművest, aki többek előtt sértő szavakkal illette a szerb nemzetet. A nemzetgyalázó földművest átadták a novisadi ügyészségnek.

— **Junius 20-án kezdődnek az elemi iskolai vizsgák.** A szentán tanfelügyelői évvégi látogatások május 24-én kezdődnek Horgoson majd Molon Adán, Martonoson folytatódnak. Az elemi iskolai vizsgák a közoktatásügyi minisztérium legújabb rendelete szerint csak junius 20-án kezdődnek.

Megsemmisítik a sombori adó-kivetést. Somborban is most folyik a harmadik osztályú kereseti adó kivétele. Hogy ez az adó-kivetés lényegesen különbözik a rózsavizrel való locsolástól, az is bizonyítja, hogy a radikális-párt sombori hivatalos orgánuma feltűnően és hangos cikkben jaidult fel a kivétel szigorúsága s amiatt, hogy az adó-kivető bizottság tönkre teszi Sombor adózáit. Az adózók szinte kivétel nélkül úgy gondolkoznak, s hogy ennek a feltevésnek van is alapja, mi sem bizonyítja jobban, hogy az eddig letárgyalt körülbelül ötszáz adózónál a bizottság az előirányzott összeg kétszeresét vetette ki. A pénzügyigazgatóság azonban ezzel sincs megelégedve, mert *Dosztanics* Csedó sombori pénzügyigazgató előterjesztést tett, hogy az eddigi adó-kivetést *semmissé* tegyék meg, új adó-kivető bizottságot nevezzenek ki, mert a mostani adó-kivetésnél nem veszik figyelembe a létező érdekeket. A pénzügyigazgató, aki új ember Somborban s nem ismeri a viszonyokat, de ennek ellenére az a véleménye, hogy Sombor még több adót elbírt. A pénzügyigazgató új adójavaslatokat akar készíttetni, amely a mostani javaslatoknak a négyszerese volna. A somboriak alaposan tartanak attól, hogy a pénzügyigazgató terve megvalósul.

Tanítói kinevezések. Jolics Bogdán maratonosi szállási tanítót a közoktatásügyi miniszter Bobotára (Szerem-ség), Kovács Antal volt tengeri, jelenleg molli tanító vizsá Tengeribe, Lakatos Tihany borsói tanítási tanítót Bogojevóra helyezte át.

A német birodalmi törvényszék megsértése miatt letartóztatták gróf Bothmert. Berlinből jelentik: Mikor Ehrhardt kapitány még Lipsében vizsgálati fogságban ült, Hauser bujtogatására társadalmi mozgalom indult meg, hogy kiszabadítsák Ehrhardt kapitányt. Akkor egy beadványt intéztek a lipcei birodalmi főtörvényszékhez. Az aláírók között volt gróf Bothmer lovaskapitány is. A hatóság a beadvány lázító hangja miatt bünvádi eljárást indított az aláírók ellen s ezt a pört április utolsó napjára tűzte ki a hamburgi törvényszék. Gróf Bothmer nem jelent meg a tárgyaláson, amiért az ügyészség körözlevelet adott ki ellene s most sikerült őt letartóztatni. Védője kérvénnyel fordult az ügyészséghez, hogy helyezze szabadlábra, mert a kérdéses inkriminált beadványt nem írta alá, nevével visszaélték s helyette valaki más írta alá a tiszteletlen hangú kérvényt.

Amerikának türelmesnek kell lennie hitelezőivel szemben. Newyorkból jelentik: A társadalmi tudományok intézetében Owen Young nagyszabású előadást tartott, amelyben kifejtette, hogy Amerikának európai adósaival szemben pénzének követelésében mértéket kell tartania. A Dawes-tervezet csak egy közbeeső kísérlet, míg óriási fizetések keresztülvételének problémája még megoldatlan.

Bécsben lesz a nők legközelebbi kongresszusa. Washingtonból jelentik: A nemzetközi nőegyesületek végrehajtó-bizottsága elhatározta, hogy legközelebbi világkongresszusát Bécsben tartja meg. A kongresszusra öt év múlva kerül a sor.

Toivaj csalód. Novisadról jelentik: Dr. Faragó Jenő srbobráni ügyvédnek már régebben feltűnt, hogy iróasztalából reggelenként pénz tűnik el. Pénteken reggel megjelölte és megszámlálta az iróasztalába tett pénzt és amikor ismét 500 dinár hiányzott, feljelentést tett a csendőrségnél, amely a tolvajt Dobos Józsefné Matild személyében elfogta. A csendőrség beszállította a novisadi ügyészség fogházába.

Rádió-klub alakul Novisadon. A novisadi rádió-amatőrök vasárnap délelőtt tizenegy órakor gyűlést tartanak a posta palotájában, ahol megalakítják a Rádió-klubot.

Nem szüntették meg a magyarországi közgazdasági egyetemet. Budapestről jelentik: A magyarországi közgazdasági egyetem igazgatósága cáfolja azokat a híreket, hogy a kormány takarékosági szempontokból megszünteti a közgazdasági egyetemet. Az állir — mint a cáfolat mondja — azt eredményezte, hogy az egyetem hajlatóinak nagy része elmaradt a vizsgákról.

Toivaj szabó. Novisadról jelentik: A rendőrség letartóztatta *Puliszák* Péter novisadi szabót, aki ellen több feljelentés történt. *Puliszák* ugyanis a megvárás céljából hozzáadott szöveteket eladta és a pénzt elköltötte.

Eljegyzés. Dentist Reményi Prigyes nevelt leánya, Ilonka és Svanda Pál jegyzek. (Minden külön értesítés helyett.)

Szerencsétlenül járt inas. Novisadról jelentik: Szucsics Ferenc 15 éves szerencsés karlováci kovácsinas dinamitpatront talált, amelyet szétakart fészíteni. A dinamit felrobbant és súlyos sérüléseket ejtett Szucsics kezén. Az inasgyereket beszállították a novisadi kórházba.

A budapesti Renaissance Színház kártérítési pört indított Orska Mária ellen. Budapestről jelentik: *Blidos* Artur, a Renaissance Színház igazgatója pört indított *Orska* Mária ellen, aki megállapodást kötött a direktorral, hogy vendégszerepelni fog a Renaissance Színházban. *Orska* azonban nem tartotta be a szerződést és a Fővárosi Operett Színházhoz szerződött le. Ezt az ügyet szombaton tárgyalta a budapesti törvényszék. A tárgyalásra megidézték *Orska* Máriát is. A művész azonban nem jelent meg a tárgyaláson.

Baleseti és foglalkozási betegségek kongresszusa Amszterdamban. Amszterdamból jelentik: Amszterdamban szeptember 8-án baleseti és foglalkozási betegségekkel foglalkozó és azok elhárítását célzó kongresszus nyílik meg, melyre már eddig is minden világrészről számos résztvevő jelentkezett. Többek között mintegy 600 legjelentékenyebb orvosa a világnak, de kívülük a technika és ipar köréből számos ismert név és tekintélyes szakember vesz részt a kongresszuson.

Vasárnap nyílik meg a novisadi strand. A novisadi Duna-fürdő strandja május tizenhetedikén vasárnap nyílik meg.

Nyugdíjazás. Petrovoselőről jelentik: *Berényi* László petrovoselői segédjegyzőt, *Halasi* József, *Brasnyai* József, *Péter* János, *Topolcsányi* István községi szolgákat a vármegyei főispán nyugdíjazta.

Bemutatózást tart Horgoson Fordson-tractorkal vasárnap délután 2-4-ig Lincoln Ford Fordson suboticiai képviselők, Weigand & Co.

Műkedvelő előadás Adán. Adáról jelentik: Az adai tűzoltótestület május 17-én adja elő másodsor *Vajda* Ernő: *Szeretem, vására* című darabját, amely a bemutató előadásán is nagy sikert aratott.

Lepedat i lovanovic Suboticián vásárolt sorsjegyek közül május 15-én ki-sorsoltak:

8000 dinárt nyert:	41734	133253
5000 dinárt nyert:	11249	
3000 dinárt nyert:	47435	53036 57982
84162		
1000 dinárt nyert:	13173	14304 17255
67291	149240	
400 dinárt nyert:	6715	64 103335 11952
98	13962	27425 500 28049 29663 30721 24
35	80	81 37483 86 39227 60 90 41710 30
74	79	42919 69 44204 7 53009 74 55607
38	89	56151 62 57922 79 58875 88 67293
68877	71242	89 98 73944 79911 12 84176
89486	93175	102641 52 104139 107137
112420	56	59 117303 29 68 77 119541 91
122958	132437	76 133215 81 134442 54
136308	138828	29 145323 148013 57
148944		

KÖZGAZDASÁG

Nagy fizetésképtelenség Bácska-palánkán. Novisadról jelentik: *Wetzenberger* Mór, bácska-palánkai főszernagy-kereskedő bíróságönkivüli fizetésképtelenséget jelentett. Aktívái 460.000 dinárra, passzívái 1.085.000 dinárra rúgnak. A novisadi piac több mint 300.000 dinárral van érdekelve. A novisadi hitellező védegyelet hétfőn tárgyalja *Wetzenberger* Mór fizetésképtelenségi ügyét.

A Vojvodina bank kényszer-egyezségi ügye. Novisadról jelentik: A novisadi Vojvodina bank ismeretes kényszer-egyezségi ügyében hétfőre van a novisadi törvényszék-nél a tárgyalás kitűzve. A Vojvodina bank betevőit egy előkészítő-bizottság hétfő reggel 7 órára a Hársfa (Linde) vendéglőbe megbeszélésre hívta össze.

Jegyzés az Olga-malom részvényeire. Hirt adunk már arról, hogy a subotici *Olga-malom* részvénytársasággá alakul át. A malmot új tulajdonosa néhány hónap előtt teljesen rekonstruálta, a malom ma a legmodernebb bácskai malmok egyike. A részvényjegyzés iránt gazdakörökben nagy az érdeklődés, mert a gazdak így terményeik értékesítésénél és feldolgozásánál is hasznot remélhetnek.

Tagjelentkezések a szombori tőzsdén. Szomborból jelentik: A szombori tőzsde igazgatósága által két nappal ezelőtt kibocsátott felhívás máris nagy eredménnyel járt. Az egész Vajdaság gabonakereskedői körében nagy érdeklődés nyilvánul meg a tőzsde iránt. Eddig már száznál több cég kérte a tőzsde tagjai közé való felvételét. Azt hiszik, hogy ez a szám még tetemesen emelkedni fog.

Novisadon marad a postai vám-hivatal. Novisadról jelentik: A postai vámhivatal épületét hétfőn kezdik lebontani, hogy helyére emeletes-épületet építsenek fel. A novisadi kereskedők ebből az alkalomból fölkeresték *Nikodijevics* postaigazgatót, akit felkértek, hogy a postai vámhivatalt továbbra is hagyják meg Novisadon és ne helyez-zék át Subotícára. Ennek érdekében kijelentette a küldöttség, hogy anyagi áldozatokkal is hajlandó támogatni a hajlék nélkül maradt hivatalt. A posta-igazgató választásban megnyugtatta a kereskedők küldöttségét és biztosította őket, hogy a vámhivatal Novisadon marad továbbra is, hivatalai pedig az építkezés idejére a postahivatal épületében nyerne elhelyezést.

SPORT

Sand—Szubotici Sport. A legtöbbször félbemaradt Sand—Szubotici Sport bajnoki mérkőzés hátralevő hetven percét vasárnap fogják lejátszani a Sand Szegedi-utj pályáján. A mérkőzés annál izgalmasabbnak ígérkezik, mert a Sand már egy góllal vezet. A mérkőzést *Csajghy* fogja levezetni.

Elmaradtak a Vasas zagrebi mérkő-zései. A budapesti Vasasok zagrebi túrája elmaradt, mert a magyar csapat nem kapott a budapesti jugoszláv konzulátuson beutazási engedélyt. A mérkőzést a Gradianskival történt meg-egyezség értelmében júniusra halasztot-ták.

Vasárnapi mérkőzések Novisadon. Novisadról jelentik: Vasárnap a Kara-gyorgye-pályán a novisadi Radnicski sportklub a Vojvodina sportklubbal, a Juda Makkabi a NAK-kal barátságos mérkőzést játszanak.

Takács (Vasas) is játszik a Bolton Wanderers ellen. Budapestről jelentik: A Bolton Wanderers ellen játszó kombinált csapat összeállításában változás állott be. Az MTK elnöke, *Brüll* Alfréd a csapatba beállította *Takács*ot is, aki-vel a csatársor a következőképp áll ki:

Molnár, Takács, Orth, Jeszmás, Kohut. A védelemben nem állott be változás. A Bolton Wanderers vasárnap három új játékoskal megerősödve veszi fel a küzdelmet.

Budapest:
MTK—Zugló 7:0. (3:0). A bajnokcsapat gyönyörű játékkal győzött a lelkes Zugló ellen, amely ezzel a vereséggel végleg kiesett az első osztályból. A góllövők *Orth* (2), *Molnár* (2), *Opata* (2) és *Jeny*.

UTE—NSC 6:0 (3:0). Bajnoki. Az UTE mindvégig fölényrel játszott. Az NSC halvesora csődöt mondott.

VAC—KAC 1:0 (0:0). Egyenlő erők küzdelme. A győztes gólt *Haaz* rugta.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. május 16.

Berlin deviza 68—68,2 milliárd marka, valuta 67,5—67,9 milliárd marka.

Trieszt deviza 39,65—39,75.

London deviza 297.

Zürich, máj. 16. Zárlat: **Beograd** 8,35, **Páris** 2687,5, **London** 2508, **Newyork** 516,75, **Brüsszel** 2610, **Milanó** 2106, **Amsterdam** 20770, **Berlin** 123, **Bécs** 72,80, **Szofia** 3,773, **Prága** 15,30, **Varsó** 99,45, **Budapest** 72,60, **Bukarest** 242,5.

Novisadi terménytőzsde, máj. 16. Buzában ma nem volt kötés. Tengeri, bácskai 197,50 dinár. Duna állomás 208 dinár, május—júniusi 207,50 dinár, bá-náti májusra, Bega állomás 210 dinár. Liszt 0-ás 670 dinár.

Szentai gabonaárak, máj. 16. A mai piacon a következő árak szerepeltek: **Buza** 475 dinár, **Zab** 255 dinár, **Árpa** 260 dinár, **Sörárpa** 285 dinár, **Tengeri** 190 dinár, **Hajóba** 200 dinár, **Vasutra** 195 dinár, **Június—augusztusra** 210 di-nár, **Herem** 260 dinár, **Muharmas** 255 dinár, **Koles** 250 dinár, **Bab** 200 di-nár, **Liszt** 0-ás 715 dinár, **1-es kenyérliszt** 550 dinár, **7-es** 325 dinár, **Korpa** 200 di-nár. Irányzat lanya.

Budapesti értéktőzsde, máj. 16. Az irányzat tartott, az árfolyamok nagy általánosságban a tegnapi zárlat nivóján mozognak.

A valutapiacra volt némi mozgalom. A dollárt, a fontot és az osztrák koronát keresték. Az irányzat itt is tartott és lényegesebb ártérések nincsenek.

Csikágói gabonátőzsde, máj. 15. **Buza** májusra 168,5, **Buza** júliusra 152, **Buza** szeptemberre 142,75, **Tengeri májusra** 111,675, **Tengeri júliusra** 115, **Tengeri** szeptemberre 113,675, **Zab májusra** 45,5, **Zab júliusra** 44,675, **Zab** szeptemberre 55,5, **Rozs májusra** 119, **Rozs júliusra** 111,125, **Rozs** szeptemberre 104,125.

Newyorki gabonátőzsde, máj. 16. **Buza** őszi vörös 208,5, **Buza** őszi kemény 183,5, **Tengeri** 124,675. Az irányzat bu-zánál egyenletlen, tengerinél csendes.

Vizállás

Novisadról jelentik: A novisadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: **Duna:** *Bogojevó* 454 (—2), *Vukovár* 380 (+2), *Palánka* 388 (+2), *Novisad* 392 (—2), *Zemun* 451 (—6), *Pancevó* 421 (+2), *Smederevó* 491 (+5), *Orso-va* 400 (+2), *Dráva:* *Maribor* 244 (—16), *Zakanj* 178 (—4), *Donji Miholjac* 315 (+45), *Oszijek* 336 (+33), **Sáva:** *Zag-reb* 194 (—60), *Sisak* 735 (+20), *Jase-novac* 754 (+10), *Bród* 691 (—8), *Sa-mac* 556 (+4), *Mitrovica* 542 (+7), **Beograd** 385 (+1), **Tisza:** **Szenta** 342 (—18), **Becse** 300 (—24), **Titel** 409 (—4), **Kupa:** *Karlovac* 390 (—162), **Una:** *Novi* 206 (+6), **Vrbas:** *Banja Luka* 214 (+82), **Bosznia:** *Doboj* 127 (—5), **Drina:** *Zvornik* 120 (+26), **Morava:** **Csup-rija** 172 (+7).

NYILTTÉR.

„JELENA“

női szabászati tanfolyam

Havasy Ilona női és gyermek divattermében

1925. június 2-án

veszi kezdetét hatheti időtar-
tamra. Suboticán, Aleksandrova
ul. 11. (Korzó) földszinten
hátul az udvarban. 4985

Poziv

na vanrednu skupštinu Udržnja Trgovaca i Industri-
jalaca, koja će se održati 1. juna o g. u 11 sati pro-
podne u prostorijama Trgovačkog Doma — Lloyd.

Dnevni red:

Primanje materijalne garancije za I. Opšti Veliki Va-
šar i Izložbu u Subotici.

Meghivó

a subotici Kereskedők és Gyárosok Egyesületének f. é.
június hó 1-én d. e. 11 órakor tartandó rendkívüli köz-
gyűlésre.

Napirend:

Anyagi garancia-vállalás a Subotici I. Általános Nagy
Vásár és Kiállítás rendezéséért.

Subotic, 16. maja 1925.

Predsedništvo — Elnökség.

Poziv

na redovnu glavnu skupštinu Saveza Cornjobačkih In-
dustrijalaca, koja će se održati 1. juna o g. u 1/210 sati
pre podne u Lojdu.

Dnevni red:

1. Izveštaj odbora o radu u minuloj 1924. god.
2. Izveštaj nadzornog odbora.
3. Odobrenje bilansa i davanje razrešnice upravnom i
nadzornom odboru.
4. Proračun za 1925. g.
5. Izmena pravila.
6. Odredživanje članovine za 1925. god.
7. Izbor 1/3 odbornika.
8. Izbor član u nadzorni odbor.
9. Primanje materijalne garancije za I. Opšti Veliki Va-
šar i Izložbu u Subotici.
10. Eventualni predlozi.

O predlozima i žalbama pojedinih članova, u skup-
štini rešavaće se, ako su najmanje 3 dana pred skupštinu
pismeno podnešeni upravnom odboru.

Meghivó

a Felsőbácskai Gyárosok Szövetkezete június hó 1-én
d. e. fél 10 órakor a Lloyd-ban tartandó rendes közgyű-
lésre.

Napirend:

1. Választmány jelentése a múlt évi működésről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Múlt évi zárszámadások jóváhagyása, a választmány
és a felügyelőbizottság felmentvényének a megadása.
4. 1925. évi költségvetés.
5. Alapszabály módosítás.
6. 1925. évre szóló tagsági díj megállapítása.
7. A választmány 1/3-nak a megválasztása.
8. Három tag megválasztása a felügyelő-bizottságba.
9. Anyagi garancia-vállalás a Subotici I. Általános Nagy
Vásár és Kiállítás rendezésére.
10. Esetleges indítványok.

Egyes tagok indítványait és panaszait csak abban
az esetben fogja a közgyűlés tárgyalni, amennyiben a köz-
gyűlés előtt 3 nappal a választmány:ak beadatnak.

Subotica, 15. maja 1925.

Predsedništvo — Elnökség.

Értesitem ismerőseimet és üzletfeleimet, hogy
feleségeimtől különváltam és a mai naptól adóssá-
gaiért felelősséget nem vállalok.

Almási György
Subotica.

**Autótulajdonosok
figyelmébe!**

Autókofferek

mindenfélé kivitelben
a legjutányosabban egyedül

Hamburg Géza

böröndösnél Somborban szerezhetők be.

4263

Felhivás

az „Olga-Malom-Részvénytársaság Suboticán“
részvényeinek aláírására.

E részvénytársaság alapítását jóváhagyta a Ke-
reskedelmi- és Iparügyi Minisztérium 1925. április
9-én VI. N. 1969. sz. a.

A részvénytársaság a következő alapon létesül:

I. A részvénytársaság tartama 50 év.

II. A részvénytársaság célja:

1. A malomipar fejlesztése és hasonló ipar léte-
sítése.

2. Kisebb malmok tömörítése a közös célok elő-
mozdítása végett.

3. Lisztek és egyéb tápszerek kivitele.

III. A tőke és a részvények befizetésének módja.

A tőke 6,000,000.— dinárban van előirányozva,
amely összeg 60,000 drb egyenkint 100.— dinár név-
értékű részvényre lesz felosztva. A szükséghez ké-
pest és ha ezt a részvényesek közgyűlése elhatározza,
főlemelhető a tőke 10,000,000.— dinárra.

A társaság rögtön a jegyzések lezárása után át-
veszi a subotici „Olga“-malmot bírói becslés alapján
a vételár nagyobb részét pedig a részvénytársaság
részvényeivel fogja kifizetni a tulajdonosnak.

Hogy a kisbirtokosok számára is lehetővé váljon
a közvetlen részvétel ebben a rájuk nézve oly fontos
— iparágban, azért az „Olga“-malom minden rész-
vény után a törvény rendelkezési értelmében még
20%-ot fog befizetni, mely összegnek a kifizetése a
malom javára a részvények befizetéseiből fokozato-
san fog megtörténni.

A részvények befizetése a következő módon fog
történni:

A jegyzés alkalmával minden részvényes a jegy-
zett részvények névértékének legalább 10%-át és
ezenkívül alapítási költségek fejében részvényenkint
2.— dinárt köteles befizetni, a fennmaradó 90%-ot pe-
dig részvényenkint 3.— dináros havi részletekben, v. i.
30 hónap alatt fizeti be.

Azok a részvényesek, akik az előirányzott ösz-
szegen felül fizetnek be, minden üzletév végén befize-
tések arányában részesülnek az osztalékban.

IV. A jegyzések határideje f. é. május 31.

V. Az igazgató- és felügyelő-bizottságot az ala-
külgyűlés választja legkésőbb két hónap alatt a
részvények jegyzésének utolsó napjától számítva.

A részvények a befizetések megtörténtéig névre
szólnak.

E vállalatnál nagy fontossága a részvényekre
nézve az a körülmény, hogy míg egyrészt a befiz-
zetést alig érezhető módon teljesíthetik, másrészt be-
fizetett tőkéjük már a befizetés napjától kezdve
gyümölcsözők, mert a társaság mindjárt átveszi a
már működésben levő malmot.

VI. A részvények jegyzése a következő helyeken
történik: Suboticán a Srpska Banka u Zagrebu, filiala
u Subotici és a Poljoprivredna i Založna Banka u Su-
botici bankok pénztáránál, valamint az „Olga“-malom
irodájában Paje Kujundžića ul. 128. sz. a. — Beo-
gradban a Dunavo-Posavska Banka-nál, Kralja Milana
ul. 26. II.; Kragujevácon a Kragujevačke Ujedinjene
Banke és a Gradjanska Banka helyiségeiben.

Alapítók: Djura K. Jović, iparos; Petar R. Bajić,
kereskedő; Josip Rajčić, malmos; Alba Malagurski,
Subotica város polgármestere; Jovan Milekić, bank-
igazgató; Staniša Mihajlović, lelkész; Vojin Isakov,
földbirtokos; Aleksandar Rajčić, alpolgármester; Du-
šan Stojković, el. isk. igazgató; Marko Jurić, nagy-
birtokos és orsz. gyűl. képviselő; Mate Jerković,
nagybirtokos; Ivan Crnković, nagybirtokos, Dušan
Janićijević, exportőr; Nikola Stanarević, a Suma-
dija-bizt. társ. gener. igazgatója; Dr. Branko Pešić,
földmérnök Beogradban.

A n. é. uri közönség szives tudomására
hozom, hogy a Nemzeti Szálloda kedvelt

kerthelyiségét

f. hó 17-én vasárnap most Párisból visszaérkezett
világhírű Osztrovski 18 tagu balalajka daltársulat
közreműködése mellett megnyitom.

Elsőrendű ételek, italok és pontos kiszol-
gálásról gondoskodva van.

Szives pártfogást kér

Kladek István
Nemzeti szálloda.

4210

Most érzem jól magam

mondja az ember, ha az okos feleség hátát és végtagjait a féj-
dajonc állapító Feller-féle Elsa-Fluidal megmasszíroztta. Ére-
fájdalmat végtagjaiban? Náthát? Főfájást? Fogfájást? Görcsöket?
Gyengének érzi magát? Rosszul alszik? Ideges? Kísérlelje meg
a Feller-féle Elsa-Fluidot és ez Önnek is jóbarátja lesz rossz
napjaiban. Egy postacsomag 6 dupla vagy 2 különleges üveggel
csomagolással és portóval együtt 62.— dinár

FELLER V. JINŐ gyógyszerész STUBICA-DONJA
Központ 185 (Hírvatska) 8695

Felhivás

A kereskedelmi és ipari minisztérium VI.
1542—1925. sz. rendeletével engedélyezte a
Sombori Mezőgazdasági Tőzsde felállítását.

Ennek a mezőgazdasági tőzsdének a többi
közt az is egyik főfeladata lesz, hogy a mező-
gazdasági termelő szövetkezetek közvetlen
érintkezésbe jussanak a honi és külföldi fo-
gyasztási szövetkezetekkel és ily módon a leg-
kedvezőbb feltételek mellett helyezhessék el
terményeiket a fogyasztóknál.

A kitűzött célnak azonban csak akkor tu-
dunk megfelelni, ha ennek a tőzsdének speciális
rendeltesítése a mezőgazdák, kereskedők, ipa-
rosoknál és vállalatoknál kellő megértésre és
támogatásra talál.

Azzal a kéréssel fordulunk tehát az összes
érdekeltekhez, hogy a mi hőzagnpótló tőzsdénkbe
minél tömegesebben tagul belépni szívesked-
jenek.

A belépni szándékozó mezőgazdák és me-
zőgazdasági érdekeltségek forduljanak a Bács-
bodrog Vármegyei Gazdasági Egyesülethez, az
iparosok, kereskedők és gyárosok pedig a Ke-
reskedők és Gyárosok Testületéhez (Lloyd)
Sombor.

Szükségesnek tartjuk még megemlíteni,
hogy a sombori mezőgazdasági tőzsde választott
bírósa tisztán szakemberekből fog megala-
kulni, továbbá, hogy a bírakat nem sorsolással,
hanem a felek szabad választása szerint fogjuk
kijelölni, s végül hogy 50.000 dinár összegig
három bírói tanács fog dönteni, amivel minden
pernek gyors és szakszerű elintézését akarjuk
biztosítani.

A még meg sem alakult sombori mezőgaz-
dasági tőzsde ellen bizonyos érdekeltségek ré-
széről emelt kifogásokat és ellenvetéseket az-
zal lehet a leghatásosabban ellensúlyozni, ha
minél több tag jelentkezik felvételre.

A felvételi díjakat és a rendes évi tagdíjat
a tőzsde megszervezésére kiküldött bizottság
ideiglenes hatállyal és különböző kategóriák
szerint a következőképpen állapította meg:

I. mezőgazdák részére 50 hold földig
100 dinár, 51—100 hold földig 200 dinár, 101—
200 hold földig 300 dinár, 200 hold földön felül
500 dinár.

II. Iparosok részére, kiknek iparuk a me-
zőgazdasággal van összefüggésben 200 dinár.

III. Szövetkezetek, mezőgazdasági és ipari
egyesületek, valamint ezek fiókjai részére
300 dinár.

IV. Kereskedők és társas cégek részére
500 dinár.

V. Részvénytársaságok, pénzüzetek és
gyárosok részére 1000 dinár.

Az évi tagsági díj ideiglenesen a beiratásdíj
összegének a felét teszi ki.

Sombor, 1925. évi május hó 10-én.

A Bácsbodrog Vármegye Gazdasági Egyesülete
mint alapító.

A Sombori Kereskedők és Gyárosok Testülete
mint alapító.

Értesítés

Tisztelettel értesitem az igen tisztelt ve-
dőimet, hogy

cipészetemet

áthelyeztem Schneider Károly cipészüzletébe,
apósomhoz

Paja Kujundžićeva ulica 11.

(Vesselőnyi utca, Molezer ház) Gyors és figyelmes ki-
szolgálás! Minden munka elvállaltatik.

Továbbra is szives pártfogást kér

4192

BOTKA divatcipész

Tisztelettel van szerencsém a n. é. kö-
zönséget értesíteni, miszerint engedve a
köz kívánságnak, kerti helyiségemet e hó 17-én
megnyitom, amidőn kérem szives pártfo-
gásukat. Kiváló ételekről és italokról, nem-
különböztetve pontos kiszolgálásról gondoskodom

Tisztelettel

Sztipics Márk vendéglős

HÁZASSÁG

Házasságokat előkelő, urivagyonos körökben díszkrédén közvetít Faragó Irodája Budapest, Népszínház-utca 16. Célgépzés-ten levelezés. Díjtalan felvilágosítás. 3803

Százhusz hold földbirtokkal rendelkező csinos házadon férjhezmenne. Bővebbet: Faragó, Budapest, Népszínház-utca tizenhat. 3805

Hatszáz ezer dinárral férjhezadnám egyetlen leányomat. Bővebbet: Faragó, Budapest, Népszínház-utca 16. 3804

Ki tudja a sors utat kiszámítani? Szüleim régi gondolkodásuk azt szerették, ha megvárnam míg a mesebeli királyi értem jön. Közben pedig az idő eljár... Huszonnégy éves, keresztény jólnevelt urileány vagyok. Szép?! Azt mondják! Vagyonos? Lehetséges! Ha vagyonnak mondják nevémen levő beinstruált birtokomat, akkor az is vagyok. Mindenesetre bizonyos, hogy férjhezmenetelem esetén anyagi gondok nem lesznek. Összekötöttesbe szeretnék jutni oly uriemberrel, kit nem a megélhetési gond, hanem házassági láz kerget. Azután bemutathatom hozzátartozóimnak, feltéve ha a személye kifogástalan lesz. Minthogy kalandra nem szeretnék esni, megérthető ha csak teljes című levélre válaszolok, melyet »Mérészség-bátorság« jellegre kiadói hivatalba. 3810

Egyetlen fiam miatt megpróbálkozom, hogy újra megpróbáljak. Keresztény, özvegy, önálló gyógyszerész vagyok. Házam, lakásom, vagyonom, készpénzem, jövedelmem mind-mennyi, hogy nyugodt megélhetés biztosítva legyen. Mit keresek tehát? Egy oly urileányt szeretnék feleségül, kinél nem vagyon, hanem gyermekem iránt anyai gyöngédséget, ezenkívül háziasszonyt, megérthető talán. Teljes című levélre válaszolok! Levelet »Anyá és feleség« jellegre kiadói hivatalba. 3809

Harminchárom éves, zsidó, földbirtokos - bérlo - evok. Ezer holdon gazdálkodom. Nősülnek. Hozzájárulok urhölgy teljes című levelét várom. Nősülésemnél az anyagiak másodrangú szerepet játszanak. Leveleket »Nvári esküvő« jellegre kiadói hivatalba továbbít. 3811

Nősülne (benősülne) 25 éves magántisztviselő 200.000 dinár hozományval. Elvenne hozzávaló vagyonosabb urleányt vagy özvegyet. Teljes című leveleket »Discretio« jellegre kiadói továbbít. 4212

Két vigkedélyű, falusi magányban élő, jó állású fiú megkönösülne. Hozomány mellékes, de ha van, sem baj. Lányok! Iratok fényképpel ellátott levelet »Szöke és Barna« jellegre kiadói továbbít. 4291

Nősülne: földbirtokos, gyógyszerész, nagyiparos, orvos, ügyvéd, jogtechnikus, fényképész, külföldi kereskedő, iparos vasúti hivatalnok stb. Hölgyek, urak, szülők megbízását kérem, Doktorné Subotica, Azina ul. 11. 4286

Nősülne 28 éves kereskedő sajtát üzlettel Novisadon. Elvenne 18-25 éves leányt vagy özvegyet. Hozomány nem okvetlenül szükséges. Ajánlatok »Kemény« jellegre kiadói továbbít. 4269

LEVELEZÉS

Intelligens lánnyal levelezne 26 éves keresztény szolid fiatalember, állami hivatalnok. Cim a kiadói hivatalban. 4288

FOGLALKOZÁS

Érettségizett, írószámoló, ügyes irodai gyakornok adja be ajánlatát csak írásban Barzel vaskereskedésbe Suboticán. 4191

Házvezetőnőnek elmenne jobb családból való fiatalasszony, ki a háztartást önállóan vezeti, baromfitenyésztést is érti. Cime: Varga Sándorné, Novi-Becei. 4273

APRÓHIRDETÉSEK

Fiatal fűszer- és csemegekereskedő azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 4270

Varrólányokat és tanoncot azonnal felveszek. Hermann Berta, Tolstojeva ul. 22. 4282

Tanonc és idősebb kiutó-ítók felvételnek Sági és Marjanovičnál, Subotica. 4166

Okleveles gyógyszerész keresetlik július 1-től három havi kíségetésre. Cim a kiadóban. 4196

VIG KÖNYVKERESKEDEÉS SUBOTICA

OLCSÓ KÖNYVAKCIÓJA

Május 7-től kezdődőleg naponta a lap hasábjain megjelenő hirdetéssel tesszük lehetővé, hogy a nagyközönség tudomást szerezzen olcsó könyv-akciónkról. Ez által módjában lesz bárkinek a gondosan összeválogatott könyvek közül azt, a mely egyéni ízlésének legjobban megfelel, kiválasztani és ha kívánja és összegyűjti ezeket a hirdetések, hű képet fog kapni a jelenleg raktáron lévő szépirodalmi könyveinkről.

Minden hirdetés csak egyszer jelenik meg!

Az árak csak addig maradnak érvényben, amíg a raktáron levő készlet tart. Ot különféle könyvet együttes rendelés esetén bérmentve szállítunk.

- I. csoport **Ára most csak 40 dinár**
Ohmet: A Crox-Mort grófnők, 197 oldal
Kárpáthy A.: Aquamanile, 160 oldal
- II. csoport **Ára most csak 43 dinár**
Meyrink: Fehér dominikánus, 212 oldal
Bares: Tánc, 125 oldal
- III. csoport **Ára most csak 40 dinár**
Eje: Mesterfogás, 160 oldal
Szodoma és Gomorra, 132 oldal
- IV. csoport **Ára most csak 38 dinár**
Conan Doyle: Elkünt világ, 142 oldal
Moly Tamás: A mester, 208 oldal
- V. csoport **Ára most csak 66 dinár**
Schumacher: Lord Nelson utolsó szerelme, 342 oldal
Ferenczi Sári: Hegyen át, 160 oldal
- VI. csoport **Ára most csak 42 dinár**
Herceg Ferenc: A fehér páva, 130 oldal
Szomaházy I.: Muzsikáló óra, 142 oldal
- VII. csoport **Ára most csak 40 dinár**
Biró Lajos: Don Juan három éjszakája, 144 oldal
Ferenczi Sári: Estétől hajnalig, 188 oldal
- VIII. csoport **Ára most csak 29 dinár**
Csathó Kálmán: Ibolyka, 142 oldal
Croker A.: Bégum kincse, 190 oldal
- IX. csoport **Ára most csak 40 dinár**
Marlitt: A gránátköves asszony, 178 oldal
Balla I.: Gabikám, 90 oldal
- X. csoport **Ára most csak 45 dinár**
Glyn: Három hét, 144 oldal
Balzac: A büszke Emilia, 139 oldal
- XI. csoport **Ára most csak 40 dinár**
Karinthy Frigyes: Két mosoly, 84 oldal
Moly Tamás: Bluff, 175 oldal
- XII. csoport **Ára most csak 22 dinár**
Croker: Asszony a bakon, 158 oldal
Kaffka M.: Csonka regény, 58 oldal
- XIII. csoport **Ára most csak 60 dinár**
Croker: Váratlanul, 280 oldal
Bródy S.: Színészvér, 256 oldal
- XIV. csoport **Ára most csak 48 dinár**
Marlitt: Bagolyvár, 173 oldal
Regnier: Az éjfélű nász, 200 oldal
- XV. csoport **Ára most csak 36 dinár**
Croker: Spanyol nyakék, 240 oldal
Nansen: Julia naplója, 220 oldal

Vigyázat! A hirdetést őrizze meg! Csak egyszer jelenik meg!

Ügyes, megbízható utazó keresek szerb nyelvtudással, aki Bácska, Bánát és helyben be van vezetve. Vegyipar szakmabeli előnybe részesül. — Írásbeli ajánkozást az eddigi működés megjelölésével »Vegyipar« jellegre kiadói továbbít. 3187

Ügyes, megbízható íccést keresek. Feltételek megteudhatók Mány Borivó borkereskedőnél, Sentán.

Bognársegéd kaszni munkára felvétetik. Erdei Bálint, Subotica. 3891

Keresetlik egy ügyes fényképész-segéd azonnali belépésre. Negatív retuscher. Ajánlatokat kér Jaksity fényképész, St.-Becei. 4033

Gyógyszerész 10-15 napi kíségetésre keresetlik május 23-tól. Szíves ajánkozást kér az igények megjelölésével Häusser gyógyszerész, Feketi. 4072

Fogtechnikus-segéd állást keres esetleg vidéken is. Megkereséseket a kiadói továbbít. 4102

Intelligens házvezetőnőt kétféle családdhoz keresek, ki a házi munkát egyedül végzi. Ajánlatokat »Házvezetőnő« jellegre kiadói továbbít. 4178

Egy fiatal bádogossegéd kósttal felvétetik. Braca Bleier, Baimok. 4226

Kosáronó- és butorfonó- iparhoz tanonc felvétetik Major és Társánál. Cara Dušana ulica 6. 4215

Két ügyes felsőruha varró házakhoz ajánkozik, és lakásban is vállal. — Cim: Ivanova ul. 5. 4160

Abszolút megbízható házvezetőnőt keresek, aki önállóan egy kétszemélyes háztartást kifogástalanul vezetni tud. Ajánlatokat »Jól tudok főzni 626« jellegre kiadói továbbít. 4272

Elsőrendű női vagy férfi kiszolgáló a rövidárszakmában jó fizetéssel keresetlik. Cim a kiadóban. 4275

Mérlegszerelő nagy gyakorlattal, valamint tanoncot fizetéssel felvétetik. Mérlegvár- Subotica, Palicsi-ut 154. 4276

Fiatal mérleg-szerelő azonnali belépésre felvétel. Bencsik Ferenc mérleg-szerelő, Senta. 4278

Mérlegképes könyvelő állást keres. Bővebbet minden nap délelőtt. Telefon 344. 4216

Gabonaszakmában teljes jártassággal bíró tisztviselő, ki már nagyobb cégnél mint áruvevő működött, állást keres azonnali belépéssel. Megkereséseket a kiadói továbbít »Szorgalmas 27« jellegre. 4236

Elsőrendű fodrászsegéd urali kiszolgáláshoz azonnali belépésre keresetlik. Fizetés 400 dinár, koszt és lakás. Cim: Bányai fodrász, Zemun. 4100

Villanyszerelők, akik primer- és szekundárszerelést, valamint installációkat önállóan végeznek, adják be iratukat Községi Villamosvállalat, Bács-Topola, Stipan Elek. 4244

Egy alig használt mahagóni pianó jutányosan eladó. Szilvász Ferenc zongorahangolónál. Vilsonova ulica 36. 4258

Szerb és magyar nyelvben perferkt ügyes gépirót vagy gépirót keresünk azonnali belépésre. Ügyvédi irodai gyakorlattal bírók és akik a német nyelvet is bírják, előnyben részesülnek. Dr. Szilasi Fülöp és Ödön ügyvédek, Subotica, Badaličeva 2. 4289

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 1 drb Ganz töreshenger, dupla 22-650 mm nagyság. 1 drb Ganz sima henger, szimpla. 22-350 mm nagyság. 1 drb Hagenmacher rögzítés, dupla daratisztítógép, 850 mm széles, 1750 mm hosszú. 1 drb használt szita (cilinder). 450 cm hosszú. Ugyanott egy dupla »Reform« daratisztítógép megvételre keresetlik. Első Sombori Műmalom. Peller és Freig Sombor. 4268

Jó házból való intelligens fiúk ékszerész-tanoncnak felvétetik. Martin Bartoš, Bogovičeva ulica 20. 4281

Hogyan védjük meg szőrméinket a molyok ellen?

Hozza el a közismert szűcshez **Božidar S. Mlinarevič-hoz** Subotica, Városháza alatt

Órízetbe veszek nyári időnyre mindenféle szűcs-árut, elvállalok megörzés végett mindenféle szőrmét kedvezményes áron. A megörzés végett átadott árukért felelősséget vállalok.

Részvénytársaság keres nagy malna részére megbízható, a malom- és gabonaszakmában jártas és kereskedelmileg képzett

ÜZEMVEZETŐT

mielőbbi belépésre. — Részletes ajánlatok fizetési igényekkel, fényképpel és referenciákkal »Mühlenfachmann« jellegre kiadói továbbít a Publicitas r. t.-hoz Zagreb, Gunduličeva ulica 11. intézendők.

Eladó szállás Sombor mellett

18 kat. hold I-a szántóföld a »Sikara«-nál, a bez. dáni országot mellett 6 km. a várostól. Továbbá egy ház Sombor központjában (Venac Vojvoda Putnika 5.) Ajánlatok a tulajdonoshoz Vasilije Bikar mérnökhöz, Beograd Miloša Velikog 49. küldendők. Ügynekkök kizárva.

KÉPVISELŐKET

(helyi, kerületi ügynekkök és bizottságok) keresünk nagy világcégek által gyártott az egész világon szabadalmazott, új, szennyezés házi használatra való készülékeink és főmege-ekkel ellátott. (Mindem háztartásban, üzletben, vállalatnál nélkülözhetetlenek). Biztos, állandó és fokozódó jövedelmű foglalkozás. Szakértelem nem szükséges, minden szorgalmas ember (nő is) foglalkozhatik az eladással. Szükséges lőke 7000 (hétézer) dinártól feljebb. (arányban a kívánt egyedárusítási joggal felruházott rayon-terület nagyságával). Lehetőleg személyes bemutatkozás.

„ORION“ KI- és BEVITELI BIZ. VÁLLALAT BEOGRAD, Gospodar Jevremova 6. (A Kalimegdan közelében) Szerb-magyar-német levelezés. 42 8

Ügyes kézi téglaverők

öt esetleg tíz asztalra, igen kedvező feltételek mellett, azonnal munkába léphetnek Miloradović Péro gőztéglagyárosnál Pančevo, Bánát 4173

Fűzőkülönlegességek

toilett fűzők elsőrendű drifből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégítő seiyem fűzők legszebb kivitelben 400 dinártól kezdve DIMITRIJEVIC JULISKA FÜZÖTERME SUBOTICA Skotus Vitor ul. 10

LIFKA KERT MOZI

Goldwyn Cosmopolitán világitrakció

HÁROM HÉT

Elynor Glynn regénye 6 felvonásban.

FEDÁK SÁRI

szeropét Alala Pringle szépségdíjat nyert művésznő alakítja
Ki ne ismerné az izzó szenvedélyek és forró szerelemtől álfü-
tött regényt, mely az egész világon a legnagyobb sikert aratta?
Az ügyes amerikai rendező a beállításokban olyan szenvedélyt
vitt, hogy szinte száguldó erővel ragadja magával a lebilincsel-
t nézőt.

I. LOVAS DIVIZIÓ HANGVERSENYEZ.

Az előadás kedvezőtlen idő esetén a teremben lesz megtartva,
American film monopolja.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és csemzű
kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felbélyegzett jelű leveleket továbbítunk
Kérdésközlésekhez válaszbelégy melléklendő.

ÖN sportol
kírándul
elutazik

ÉN figyelmét felhi-
vom, eszébe jut-
latom, ajánlom

fényképező gépet

adok

TENNER OPTIKUSNÁL

Subotica, Korzó 11. Fotocikkek a legnagyobb választékban

Méhek eladók. Párhuza-
mos-ut 236. 4257

Eladó igen olcsón, kedve-
ző feltételek mellett, egy
6 HP Máv. golyós-csap-
ágyas magánjárógarnitúra.
cséplője 6 éves, lokombil-
ia mult évben láncrend-
szerűre átalakítva. Schu-
macher Rezső. Stari-Bečeje
2059

Olajnak való vadrepceít
bármely mennyiségben leg-
jobb áron vesz Bálint
Sándor. Staramoravica 291
4247

Eladó egy 8 HP lánccs
magánjáró gőzgarnitúra
teljes felszereléssel, kevés
javítást igényel. Ára 35.000
dinár; kazán Schuthevert,
a cséplő Marshall-féle, a
gép Stari-Bečeje. General
Žišković ul. 20 alatt van.
Leveleket Papp főgépész.
»Patricia-műmalom kérék.
Bačka-Topola. 4279

Sentafelsőhegyi malom
eladó, nem feltétlen pénz,
esetleg kellő biztosíték
ellenében. — Érdeklődni
Schwarz Fülöp, Senta.
4206

Kedvező fizetési feltételek
mellett azonnali szállítá-
sra kaphatók: 35 HP új,
45-60-70 HP használt
szívógázmotorok. 50 HP
Diesel-motor, még üzem-
ben látható, 20 HP Máv.
benzin-lokomobil. Mamu-
žičnál, Subotica, Sudare-
vičeva ul. 9. 4271

ÉKSZEREK

inga- és zsebbórák, írő-
készletek, ridikülők,
cigaretta- és ezüst-
bőrlakások —
Nagy választék, olcsó
árak.

S O K

ékszerésznél, Rudičeva ul.

Ruston 8-as magánjáró
MÁV cséplő, kijavítva, ki-
tűnő felszereléssel 90.000
dinár. Esztergápad, furó-
gép teljes felszereléssel
30.000 dinár. Kedvező fel-
tétel mellett. Csak szem-
élyesen tárgyalok. Kin-
der Ferenc, St.-Bečeje.
4213

Maidnom ui fűszerüzlet-
berendezés eladó. Pétersz
József, Vel.-Kikinda.
4106

15 éves Hofherr cséplő és
egy gvári elevátor eladó.
Kokai Eleknel Bačska-To-
pola. 4161

Géphimzést Gépászurt

méterenként 1.50 din.-ért
Pliisszirozást
.25 cm. szélességig elvállal
Facsar Szalon
Subotica, Cara Dušana ul. 2.

Fodrászület. Jóforgalmu,
eladó. Jávor Lajos, Kula.
4208

Magános MÁV 8-as
cséplő teljes felszerelés-
sel eladó. Péra Ignyanov.
Diala. 4200

Eladó ház Suboticán:
négy szoba, előszoba, ve-
randa, összes mellékhelyi-
ségek, cselédiakás, 500
□-öl, parkirozva és gyű-
mölcsös. Levélbeli megke-
resésekre válaszol: Deák
Ferenc Sombor. Putnik
Radomir Vojvoda venac
39. 4214

Ebédülő, vadonutuj, eladó.
Megtekinthető 12-4-ig
V. Mažuranević (Biró) ul.
9. 4223

Nea-Crem

legmegbízhatóbb
arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Eladók Máv. Asztra 25 HP
szívógázmagánjáró - motor,
Umrath. 54 colos cséplő-
vel, esetleg külön is. Lang
25 HP szívógázmagánjáró-
motor. Máv. 48 colos cséplő-
vel. Balázs Antal Subo-
tica. barátok temploma
mellett 8. 4245

Sarokház Subotica főterén
üzletkel, lakásokkal el-
adó. Műhely kiadó. Dr.
Blumnál. 4242

Cséplőgarnitúrák, magá-
nos cséplők, lokomobilok,
elevátorok, különféle nagy-
ságban, cséplésre készen,
eladók. Vadócz Károly
géplakatosnál, B.-Topola.
3896

BŐRGARNITURÁKAT

kárpitasmunkákat ugy
vidéken mint helyben
pontosan és olcsón szállít
NAGY GYULA
Subotica, Sokolska (Gombkötő) u. 7
3435

Eladó sörapparátus pum-
pával, szélkazánal, kom-
plett kutszivattyu, vas-
kapu. Karadžičeva ul. 6.
Baránykőz, lakatosműhely
4252

Somborban egy modern
ui ház, hat szoba, fürdő-
szoba az összes mellék-
helyiségekkel eladó. A
ház azonnal elfoglalható.
Bővebbet Kralja Petra ul.
49. 4264

Gvönvörü sarokház fű-
szerüzlettel, nagyobb la-
kással sürgősen eladó. —
Különböző lakások kapha-
tók. — Butorozott szobák
kiadók. — Háló, ebédli,
garderobszekrény, cimbal-
om, hegedűk, kéziművészi,
előszobafal, antikbutorok
olcsón eladók. Langné
Agina ul. 11. 4287

Egy antik vitrin eladó.
Megtekinthető: Paje Ku-
jundžića ul. 4 házmaster-
nél. 4158

Eladó hatos Glayton-
Schutleworth cséplőgarni-
tura 18 éves fogaskereki
magánjáró gyűrűs dobbal.
Csak személyesen tárgya-
lok, Bata István Staraka-
nijai tanyák, Orom álto-
más. 3846

Daimler-motor, 45 HP,
vízfűtéses, kifogástalan ál-
lapotban, olcsón eladó.
Dereglye vagy nagyobb
csónak hajtására kitűnően
alkalmas. Megtekinthető:
Petrogradska ulica 4.

Eladó Somborban 1400
□-öl telek, melyen nagy
raktárépület, irda- és
lakóhelyiség van. Ára
800.000 dinár. Megbizott:
dr. Salamon Frigyes, Su-
botica, Sztajkovičs-ház.

Utánvos áron eladó egy
70 HP félstabil kompond,
kondenzációs, túlhevítés,
10 atmosféras gőzcéplő.
1908-ban épült Schlick-
Nicholson gyárában. Üzem-
képes állapotban. 3 drb
használt, 21-es Ganz-hen-
gerszék, 1 drb 2 colos és
egy 1 1/2 colos erőhajtású
vízszivattyu, 2 köjartat
teljes vasrészei: 100 mé-
ter 2 colos gázcső, 12 fo-
lyóméter 75 mm transm-
isszió, hozzá csapágyak
és különféle szíttárasák.
Fochler Péter, V.-Beče-
rek, Tökölyi 2900. 3300

Száz láncc prima föld vá-
roshoz közel, vasuti álto-
másnál, egészben vagy
parcellánként jutányosan
eladó. Vadász Pál mérnök.
4087

Fűszerüzlet és lakóház
eladása. Jóforgalmu és
jóberendezett subotical
fűszerüzlet, a hozzátarto-
zó modern lakással butor-
nélkül eladó. A lakóház is
eladó. Bővebb értesítés
nyerhető Dr. Bárdos Izó
subotical ügyvéd irodájában,
a hivatalos órák
alatt. 3878

Bánáthban kastély parkkal
gyümölcsös, gazdasági
épület és szántó, összesen
80 kat. hold területtel,
azonnal eladó. Értesítést
ad dr. Kunetz Béla ügy-
véd. Subotica. 4135

Eladó egy 30-32 HP Ast-
ra szívógázmotor magá-
járó. MÁV gyártmány,
keveset használt, Jónás
István asztalos, Bač (Bač-
ka). 4179

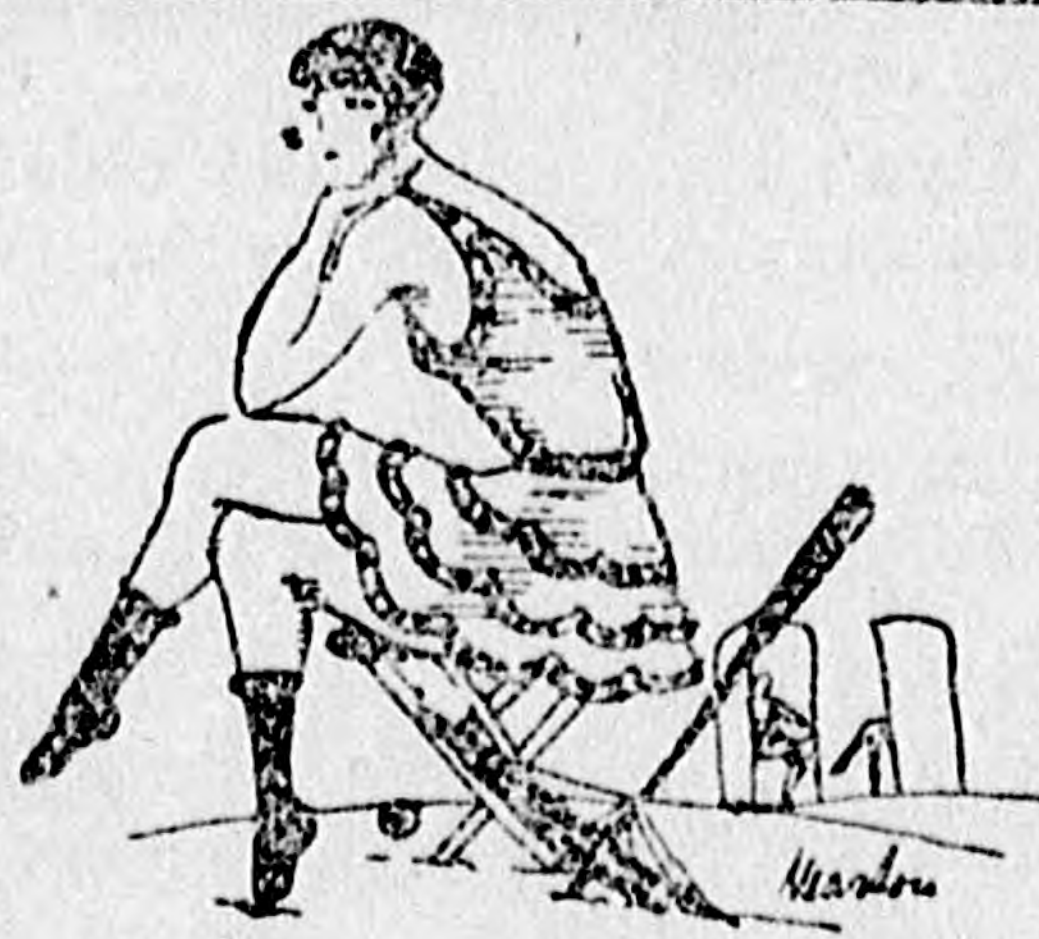
Kiadó három bódéhelyi-
ség a Frankopanska uli-
cán. Ugyanott egy szalá-
migyár felszerelés. Jö-
karban eladó. Palicos
három nvári lakás kony-
hával, butorozva, kiadó.
Érdeklődni Frankopanska
ul. 15. 4134

Bognárok figyelmébe!
Szallagfűrészgépek 65 centi
l vágás magassággal, golyós
csapágyazással, kere-
keken gumival 10.000 di-
nárért kaphatók Jellinek
és Társa Subotica, Paje
Kujundžića ul. 4. 4157

Eladó egy jókarban levő
használt Ganz-féle, 21 HP
hengersizék, 1 pár 42 colos
kőjartat és két 3 méteres
és egy 5 méteres cilinder.
Jovan J. Friedrich, Kovin.

Subotica-i virágzó kereske-
delmi üzem nagyobbításához
tőkeerős nő- vagy férfitárs
kerestetik 300.000 Dinnár
befektetéssel. Tőke bizto-
sitva. Leveleket „Fényes
üzlet" jelige alatt „Bács-
megyei Napló" kiadóhiva-
talához kérem beküldeni.

PALICSI STRAND MEGNYITÁSA!

A PALICSI STRANDON

a fürdő és vendéglő f. hó 17-én vasárnap megnyi-
lik. A vendéglőben elsőrendű konyhát vezetünk,
kitűnő italokról gondoskodunk s biztosítjuk a kö-
zönséget legolcsóbb árainkról. Abonnenseket fel-
veszünk. Elsőrendű cigányzenekar. — Elvállaljuk
bankettok, bálak, társasvacsorák rendezését a
legkényesebb feltételekkel.

IGAZGATÓSÁG

40-45 HP szívógázmotort
keresünk azonnali megvé-
telre. Ajánlatokat ármege-
jelöléssel Virág-malom,
Bezdan. kér. 4184

Eladó 2 drb 8 HP magá-
járó garnitúra, 6 HP ma-
gánjáró garnitúra, 6 HP
huzatos magányos kazán,
20-24 HP magányos ma-
gánjáró szívógázmotor,
18-20 stabil nyersolaj-
motor, a gépekkel cse-
reüzletet is kötök, vagy
megfelelő biztosíték elle-
nében részleltetésre is
eladok. Rózsa Ferenc,
St.-Kanjiža. 4083

Sentán, forgalmas helyen
levő sarokházam, amely-
ben 30 év óta fennálló fű-
szerüzlet, nagy kocsmá-
helyiség, köleshántoló és
olajmalom van, nagy gaz-
dasági udvarral és kerttel
eladó. Sohr Mór. 4277

Szikvízgyárat felszerelés-
sel keresek megvételre.
Cím a kiadóban. 4274

KÜLÖNFÉLE

Butorozott lakás, két szo-
ba, konyha, villanyviláglá-
tással kiadó. Cím: Cvetna
ul. 6. 4267

Tengerpartra utazóknak
ajánljuk »Penzion Wim-
mer« Crjkvenica, elsőren-
dű magyar konyháját.
Penzió 80 dinártól kezdve.
Levelezés: szerb, horvát,
magyar és német. 4256

Litographált levelezőlapok,
tájképek, utcarészletek,
interieurcek fénykép után
egy vagy több színben a
legolcsóbbban. (Gyári árak)
E. Krišer, St.-Kanjiža.

Cipész-szaklap, megjelenik
havonta kétszer, dívateipő
és szabásminta melléklet-
tel. Előfizetési ára egy é-
vre 100 dinár. Megrendel-
hető Berger Sándornál,
Staramoravican. Mutat-
ványszám 10 dinár bekü-
ldésénél bérmentve. 4248

Zongora, elsőrendű, eladó.
Cím: L. Voinovićeva ul. 5.

Kétágyas butorozott szo-
ba, esetleg teljes ellátás-
sal, kiadó. Baiski put 26.

Sültöde bérlettel együtt
átadó. Átvehető azonnal.
Brozova ul. 11. 4162

Famunkások figyelmébe
ajánljuk gépgyűlközök fa-
zónkéseket méret vagy
rajz után garancia mel-
lett. — Elvállalunk gépek,
motorok javítását, vas- és
fémipari szakmába vágó
munkákat, ugyszintén fém-
öntést is minta vagy rajz
szerint. Ifj. Kalkusz Pál,
VII. Mileš Obilić ul. br. 9

Előavomdat legújabb raj-
zokkal legolcsóbbban szál-
lit Bleier Márk Senta.

Zvečan és Madarász asz-
talmesterek III. Duli-
čeva ulica 77. asztalos-
szakmába vágó épület-
munkákat terv szerint ju-
tányos áron készítenek.
Ugyanott tanoncok fize-
téssel felvétetnek. 3732

Kankónál (gennyes folvás-
nál), hulyesóbántalmak-
nál, fehérfolvásnál legjob-
ban hatnak a már 19 éve
ismert Larucin-kapszulák
és pálcikák. — Minden
gyógyszertárban és dro-
gériában dobozonként 20
dinár árban kapható. Pos-
tán utánvétellel: Blum
(Illés) gyógyszerész, tő-
postával szemben. 2159

Vidéki hölgyek és urak
ékszerjavítást és drágakö-
foglalást megvárhatják
Blahánál. Subotica, Edény-
piac. 4126

KISS ZÁLOGINTÉZETE
mindenféle értéktárgyakra
kölcsönt ad. Zalogból
visszamaradt cirka 500
méter sötétszürke finom
gyapinszővet, szállításra;
v. férfi női raglán és téli-
kabátnak való. Ékszeres,
ruhák, kabátok, fehérne-
müek és minden más tár-
gyak állandóan olcsón el-
adatnak. Subotica, I. kör,
Bogovičeva (Kinizsi) ul.
12. 5697

Két vagy három elegán-
san butorozott lakás, eset-
leg konyhasználattal
azonnal kiadó. Trumbića
ulica 3. 4175

Szelepsházakat Marschall
regulátorral, MÁV loko-
móbilokhoz szalma- és
tőrekrázó tengelyeket ké-
szít Fuchs gépműhelye
Kula, Bačka. 4183

Butorozott szoba egy szem-
élyre kiadó, Cara Laza-
ra (Füzfás) ulica 8. 4170

Fehérnemű, kézimunka,
hímzést vállalok. A legfi-
nomabb munkát olcsó ár-
ért végzem. Biró Luiza,
Mokrin (Banat.) 4217

Üzlethelyiség kiadó. Cím
a kiadóban. 4280

Elvállalok női- és gyer-
mekruha varrást átalaki-
tást, esetleg házhoz me-
gyek, Madžarska ulica 12.
sz. (volt Kovács utca).
4199

Kiadó nagyobb udvar
gyorsáru-raktár közelében
üzleti célokra. Cím a ki-
adóban. 4231

Különbejáratu két butoro-
zott szoba egy-két nr ré-
szére június 1-re kiadó.
Cím a kiadóban. 4241

Takarításért lakást kap
gyermektelen jobb házasa-
r. Hős festőművész,
Park-tér 9, Vermeš-palota,
a vasutnál. 4235

Butorozott szoba konyha-
használattal fiatal házasa-
r részére kiadó. Cím a
kiadóban. 4246

Bétféren butorozott szoba
kiadó. (Átutazóknak is.)
Cara Lazara 4. 4243

Voivodina Bank betétesek
és hitelzők értekezlete
1925 május 18-án reggel 7
órákor Novisadon a »Lipa«
(Linde) vendéglőben, Ke-
nyér-utca. 4249

Üzlethelyiség kifőzde kö-
zel a főtéthez, berendezés-
sel más vállalat miatt
sürgősen átadó. Cím a ki-
adóban. 4254

„ORPHEUS"

zenemű- és hangszerkereskedés
Jelašičeva ul. 6.
Mindennemű zeneművek. Opera
és operettek zongoravonatai.
Iskolák. Zenekari művek nagy va-
lasztékban. Elsőrangú és kiváló
hangszerek. Valódi Pirazzi hurok

Bolthelviség kiadó és
azonnal átvehető. Felvilá-
gosítást kizárólag Tóth
István ad, Baruna Trenka
trg 4. 4259

Csinosan butorozott szo-
ba uriháznál kiadó. Sen-
čanski put 6. 4000

Szép utcai butorozott szo-
ba villanyvilágítással ki-
adó. Cím a kiadóban. 4130

Abbáziai levél

III.

Mielőtt szekerednek rudiát a pátriád felé fordítanád, kerüli még egyet a Quarnero erdős halmok és kopár karszok szegte fővényein. Kimeríthetetlen a tenger témája, ha megérted a hulláma csobogásának a nyelvét.

Abbázianak nem sok köze van a közgazgatáshoz. Jól esik ez a hiánya. Olyan népek verődnek itt egy falkába, akik nemzetközi kulturszabályok szerint igazgatják egymást.

A Municipio Volosóban székel. A sindacoval alig sikerült folyamatosabb szót váltanom. Azt vallja, hogy az olasz nyelvet ötvenmillió (!) ember használja, tehát megengedheti magának azt a laxust, hogy az ötvenegyetik milliónak a nézeteire ne legyen kíváncsi. Nem nagy sor a felledekenysége, hogy az ő gondozására bizottak épp ebből az ötvenegyetik millióból kerülnek ki.

Egy kissé naiv volt a tolmácsoló secretariának a csodálkozása is, hogy lám hogyan van az, hogy itt minden ember tud németül, bár az olasz annyival zengzetesebb. Ez meg azt felejtette el, hogy öt év nem öt évszázad!

De azért a beadványokat elfogadják, sőt el is intézik, ha horvát vagy német a nyelvük, de kívánatos az olasz fordítás. Ez az egy dologból való két dolog a politikában lehet stilszerű (a politika ugy sem áll másból, mint az egyszerű dolgoknak komplikálttá való halmozásából), de a kenyér után siető életnek ez nem lehet túlságosan kedves.

A politikai diskurzus sehogy sem akart vágyamba zökkeni. »Signore dottore, ön elfelejté, hogy itt fasista uralom van«.

Persze, persze...

Gondoltam, azért magyar párt-féle itt is csak van. Nem, mert Abbázian minden harmadik ember magyar. Hanem, mert a Quarnero dűlőben szláv többség uralja termővé a sziklákat.

Tehát van kisebbségi párt, csak hogy tiokban működik, melynek kitűnő Sánta Gyuri bácsija dottore Stangert rodieni primorski. Volt már Rómában képviselő. Épp csak ennyi nuansszal különbözik tőlünk magyar pártbeliektől.

A társngondolatom elvitt a scuola normale-ba. Éppen rabló-pandurt játszottak a pálmák, pinuszok és sziklák között. Soe comme chez nous!

Azzal a különbséggel, hogy az egyik csapatot Garibaldi, a másik eskusiót Türr tábornok vezényelte.

Egy kis történelmi anakronizmus, de ebben az olvasókönyvük a hibás.

Belekkantok az olasz Gitanakába: hát csak ugy hemzseg a fegyveres hősköztől, Scipiotól—Cadornáig, és a siracusai ütözöttől a trevizói esatáig!

Ne neked béke liga! Beadnak a tankönyvek alaposan. Ne Geniben és Hágában tessék kiadás lunchok mellett ligázni, hanem az összes európai tankönyveket magyarázó hányón. (Egy pár pedagógust is lehetne hozzá mellékelni.) Mert pacifizmust szónokolni és harcot meg hősöket követendő példaként dícsőíteni olyan, mint vizet prédikálni és hort inni. (Ez az utóbbi szokás maradt.)

Mennyivel szebb volna a természetrol, az egészségápolásról, s e fajta igaz tudományokról olvasókönyveket csinálni és kicserélni a nebulókból a harsci dűht, mely ugyis atavisztikusán beleszületik az emberi állat esontjába. És azt mondja egy angol szállóige: ami beleszületik a esontba az nehezen kecmerez ki a husból.

Szót értök az osztrák időkből itt felejtett igazgató-tanítóval, de a gondolatunk közt egy tenger háboroz.

A pacifizmus tündéri palotáját sem lehet a tetején megkezdeni. Alul, egész alul kell hozzáfogni, hogy a béke tündére benlakhasson.

A tengernarvon, akárhogy garabonciáskodik a bösz Neptun és ennek cimborái, ne ess kétségbe.

A multkori riportomban még a téli kabátombhoz fohászokdottam, ma már a vágszonnyadrágot is leolvastotta a napsugár a testekről, hogy a hús habok közt kapiák azt a ludbört, ami miatt még tegnap káromkodó viszonyban voltak az idővel.

A sanatorio (casa di cura) olyan koniunktura lett az Adria gyöngyén (ezt az elnevezést az itteniek az olaszok bioszantására használják) mint a hosszorszakban a bankház. Minden Lakatosnak, szSzegeinek mázolóknak (Mahler) és más libertinusoknak (Szabados) van már szanatórium.

Ugy lehet, sok a beteg ember. Kívül is, belül is, mert az előd- és utódállamok lakossága jár ide.

Szerettem volna megismerkedni a tengeri halászzattal, de nem amatőrösen tudszággal, hanem profimódra az acetilenes bárkán a rettenetesen nagy hálóval.

Hát ugy jártam, mint az egyszerű szegénylegény, aki a Boga mentén törekedett a város felé. Tanálkozott egy burescellával, amelyet két hajós kötélén húzott víznek. Kérde a fáradt vándor: »Mennyiért visznek kendtek a burescellában Tömösvárig?« »Hát egy forintért, de ha segít huzni, a felit fizeti«.

Szép holdvilágos est volt. Oda szölok a hálóval küzködő egyik halászhoz, »ennyiért enged be a bárkába?« »Tiz líráért begyűhet« — bökődösi felém.

»Hátha segíték a hálót huzni?« Rám sandít, meg ümmög némi gondolkodás után csak kitanálat: »akkor a fele is megteszi«.

Rossz üzletet csinált az öreg rozsmár. Nem tudta, hogy én mindig visszajárok taláim el a szerencsémét. Szidliatott is, amikor csak hába húztuk a sok vizen keresztül a nagy hálót.

Alig hogy egy-két pök, meg tintaféreg meresztette ránk nagy fekete bazedovos

szemei. Ezeket, más jókívánságok társaságában, nekem ajánlotta.

Minden irigységem a Kurpark (giardino publico) pálmáit és cikaszait illeti. Olykat ismerem már vagy negyven esztendeje és alig venni észre raituk valamelyes változást. Legfeljebb annyit, hogy valamieskét magasabbak, terebélyesebbek és üdettek.

Ezt formázza ki valaki közülünk! Pedig sok bóra és sirokkó sanyvargatia őket, több, mint amennyi bessz foitogatott bennünket.

Nem volna én nagyobb eset bucsut venni a chianti valle d' orotól (az olasz Zilavka), ha nem állana előttem mementeként a román illetőségű alkalmazosság. A C. F. R. társaságnak szeretnék tanácsal szolgálni.

A régi torontáli helviérdekű vasutaknak jelzése T. H. É. V. volt. Egy háboru előtti ráérő asszirológus ezt a négy betűt így gubázta ki. Tarisznyát hordj Életedre Vigváz!

No, ez a négy betű itt is jól elkelve. Ne vegye tőlem zokon Nánclit, ha szerelmes bucsudalát így gondolnám travesztálni:

Adio mia bella opatia!

Végh Lajos.

Hosszu élet

Irtá: Baedeker

Irodalomról beszélgettünk s valaki megjegyezte, hogy az írók — különösen a franciák — soká élnek; tovább, mint általában mások, akik okosabb vagy oktalánabb dolgokkal foglalkoznak. Vita indult meg, amelynek folyamán néhányan kétségbevonták e megfigyelés hitelenségét, s mások, akik azt beismerték, az okát próbálták adni. Végre valamelyikünk, aki szereti a paradoksokat, így szólt:

— Azt hiszem, azért élnek oly soká, mert nem végeznek szellemi munkát.

Nagy tiltakozással, hahotával — s némelyek mebotránkozással — fogadták e mondat.

— Kérem, kérem, — csitított amaz.

— Majd kimagyarázom magam.

S körülbelül a következőket adta elő.

*

Az emberek nagy többsége, s egyik-másik író is, azt hiszi, hogy írni nehéz. S innen az a balvélemény, hogy aki ír, szellemi munkát végez. Nos, a kiindulópont helytelen lévén, a következtetés se állhat meg. Nem nehéz írni, s így aki ír, nem végez szellemi munkát abban az értelemben, amelyet a munkához fűzünk. A tevékenység csak akkor igazán munka, ha fáradtsággal jár, — mihelyest könnyű, már játék. (Kérdezzétek meg akarmelyik író!) A játék pedig, ha csak nem nagyon komplikált, már azért se munka, mert szórakoztatja — a munkást. Helyesebben: a játékost.

Sőt van játék — például a sakk —, amely jobban fáraszt, mint az irodalmi tevékenység, s egynemely kártyapartitól is kimerültebben kel föl egynemely »játékos«, mint a legtöbb költő vagy novellista az íróasztalától. Vannak ugyan írók, akik verejtékesen dolgoznak (nemcsak inspirációval, de transpirációval is), s ezek kivételek ama sokak közül, akik könnyen, játszva — magyarul: passzióval — dolgoznak. Ezekről bátran lehet állítani, hogy nem végeznek szellemi munkát, s érthető, hogy tovább élnek azoknál, akik akár a szellemüket, akár a fizikumukat megeröltetve s minden képességüket, néha a végkimerüléséig igénybevevő munkát vállaltak. Voltaire bizonyosan könnyebben írta össze a maga hetvenegy nagyoktáv-kötetét és Jókai a majdmégegyszerannyiját, mint ahogy némely — máskülönbben igen ügyes — könyvvivő intézi a könyvvezetését. Ez utóbbi foglalkozás föltétlenül szellemi munka, mert az elmének jókora megeröltetésével s nem kevés spekulációval jár, s annak, aki végzi, rendszeren több vesződséget okoz, mint a tehetséges írónak az az írásműve, amely készen vagy majdnemkészen pattan ki a fejből. Tapasztalás szerint a legtöbb író

könnyen dolgozik, játszva; a fantáziája, a humora vagy a böleseleto szinte késszen röppenti le az elgondolásait a papírosra, játékosan, fürgén. A test, illetve a kéz, előbb fárad ki itt sokkal a szellemnél, amely csak játszik. Ha aztán annak, amit megirt, a formáján simít, javít egyetmást, az csak olyan kis pótmunka, mint a könyvvezető, aki a kész alkotásának egyik-másik sorát vörös tintával aláhangsulyozza. Ha egy író más szellemi munkáival bezártok négy fal közé azzal a leckével, hogy ott mindenki a mesterségével járó penzumát végezze, a munkájával talán nem az író lesz legelőbb készen (mert van, hogy annak befejezése után ő lesz a legkevésbé fáradt. Talán még frissebb s pihentebb lesz, ha kikerül a zárkából, mint akkor volt, amikor beléje internáltak. Mert a játék fiatalít, üdit, frissít.

Az író tudniillik, ha igazán tehetséges (s végre is csak ilyenekről lehet szó), rendszeren fölötte áll a témájának — hiszen maga választja azt! —, uralkodik rajta, biztosra veszi, s ezért írja meg oly könnyen. Egyéb szellemi munkások (talentumos kivételektől eltekintve) csak annyi képességgel szoktak rendelkezni, amennyi a föladatuk teljesítéséhez mulhatatlanul szükséges. Ez magyarázza meg a fáradtságukat s a kimerültségüket a végzett munka után s az író pihentességét, mikor a műve utolsó mondata után odabigyeszti a pontot. Bármily ügyes a gépirókisasszony, ha Gerhart Hauptmann négy órahosszat diktál neki, a munka végén s ez idő elteltével ő lesz a halálra fáradt és nem Hauptmann. Épp mert az író alkot, s magából, a lelke mélyéből, annak a kincsesházából merít, kevesebbet vesződik a feldolgozással mint az, akinek előírják, hogy mi a teendője. A kis riporter, akit a tüzhöz szalasztanak, hogy írjon annak a pusztításáról ötven sort, valószínűleg nehezebb szellemi munkát végez, mint az a szépirodalmi munkás, aki novellát »szállít« a lapnak, de annak a tárgyát a most említett kincsesházából szedheti. Az előadó bíró egy bonyolultabb perbe bele tud beledugni: az orvos, ha komplikált esetei vannak, konzillumot kénytelen igénybe venni s a fejét törni; a mérnök, az építész, a technológus, minden nagyobb problémát, amely elé állítják, megszenved. Az író, mert (igen okosan) csak ritkán fog oly műbe, amely az erejét meghaladja, s óvakodik attól, hogy olyan fába vágja a fejszéjét, amely tele van csomóval, nem szokott ily válságoknak az áldozata lenni, s ha valamelyiknek az idegrendszere megbomlik, ez nem azért van, mert nehezen írta meg

a verseit vagy nem tudott csattanós felvonásvégeket csinálni. Igen találan mondja Chesterton, hogy: »Kölkök nem bolondulnak meg, de sakimsterek igen«, mert az írás távolról se olyan fárasztó szellemi munka, mint a matolás, s azután folytatja: »matematikusok bolondulnak meg és pénztárosok, de teremtő művészek (és írók) vajmi ritkán«. Épp, mert a tehetségükhez képest nem végeznek, bármilyen jelentékeny alkotnak, fárasztó szellemi munkát, míg a sakkjáték matadorai, a matematikusok és pénztárosok, bár nem üznek oly mesteriséget, amelynek a nyomában alkotások támadnak, mégis előbb pusztulnak el amazoknál, mert a tehetségük sokszor kisebb a rájuk rótt feladatnál, aminek folytán nagyonis fárasztó szellemi munkát végeznek. Meg kell erőltetniük az agyukat, hogy jól intézhessék el a dolgukat. Ugy járnak, mint az a gyenge izomzatú és kevésbé inas ember, aki kötőresre vagy favágásra vállalkozik. A hivatásos favágó és a kötőző könnyen törj-vágja a maga anyagját, és Herkules alkalmasint nevetve mondaná, ha egy vagon fa fölapritását bízna rá: »hát ez is testi munka?«, de a sápadt tanárnak vagy a vérszegény tisztviselőnek épp ugy beletörök a bicskája, mint annak a kis szellemnek, aki aránytalanul nehéz szellemi foglalkozáshoz mer nyulni.

Jókaival beszélgettem egyszer az írói procedékról, s a csodástermekenyiségű költő a maga módszeréről elmondotta, hogy egyes napokat kivéve, amikor különös írói kedve szottyán vagy amikor »lustálkodik«, rendszeren két órahosszat dolgozik naponta. Megvallom, első hallásra nem hittem el a nagy író állítását (s mindenki más is kételkedett volna rajta, olyan hihetetlenül hangzik), de később kiszámítottam, hogy ha valaki minden istemadta nap két órát dolgozik, s azalatt folyton ír, könnyen produkálhat mennyiségileg annyit, mint a világ-irodalom egyik legproduktivebb tehetsége. Jókai tehát nem végzett abban az értelemben szellemi munkát, ahogy értelmezem, és természetesen Voltaire se. Ők ugy írták, oly könnyen a pompás könyveiket, mint ahogy egy rutinos kereskedő vezeteli az üzleti könyveit s a levelezését, sőt fogadok: könnyebben, mert kevesebbet kellett dolgozniuk, s e keveset is akkor, amikor akarták, amikor jól esett nekik. S ezért szórakoztató játék volt számukra az írás és nem fárasztó a munkásság.

Mikszáth mondta, amikor Szegeden a negyvenéves írói jubileuma alkalmából ünnepelték:

— Emlegetik folyton a negyvenéves munkát, fáradtságot, dolgot. Pedig de-hogy volt az munka! Negyven évig mulattam, játszottam.

Többé-kevésbé minden valamirevaló író így van. Mulat, játszik, s akik olvassák, azt hiszik róla, hogy dolgozik. Casanova is jó példa erre. A Don Juanok e fejedelme ugyan botránnyosan rossz regényeket mázolt össze, de a világirodalom legérdekesebb és legtöbbet olvasott memóriáját is ő írta, és pedig nagyon magas — hetvenéves — korban, amikor (azt hinné az ember) már nehezebb esett neki az írás. De hát szó sincs róla! Mikor fölemlítette, hogy az emlékiratain naponta tizenhárom órát dolgozik, valaki azt kérdezte tőle:

— S ez nem fárasztja ki túlságosan a levagot?

— Ellenkezőleg! — felelte Casanova. — Felüdülök föle. Azt hiszem sokszor, hogy nem tizenhárom órát, hanem ugyanannyi percig írtam. Kedves és fölfrissítő szórakozás ez nekem.

Persze Balzac, a nagy kivétel, a sok könyvével tagadhatatlanul szellemi munkát végzett, de nem azért, mert fáradtságosan írt, hanem mert nyolcszor annyit dolgozott, mint Jókai, s pihenést egyáltalában nem ismert. S ő is inkább fizikailag fáradt ki mint szellemileg, mert a művei kigondolása és fölépítése neki is játék volt, de ő a korrekturák

alkalmával szinte újjírta a regényeit, s őt a javítás fárasztotta ki, nem pedig az alkotás. És Sandeau meg Flaubert is ilyfajta kivételek voltak, — és pedig a munkájuk minősége folytán, amellyel képesek voltak egy szónak az elhelyezésén vagy a helyettesítésén órákig vesződni. Az ilyen kivételek csak annál jobban erősítik a szabályt.

De ne értsetek félre! Nem lebecsülése az írói tevékenységnek és költői alkotásnak, ha azt mondom, hogy az írói foglalkozás rendszerint: nem szellemi munka. Ellenkezőleg: az apoteózis. Az íróknak csak dícsérete (és szerencsége), ha megállapítják róla, hogy nem dolgozik, nem izzad, nem betegszik bele a feladataiba, hanem játszva, isteni adományainak a felhasználásával, kinos vadudás és keserves erőlködés nélkül ontja magából szelleme kincseit.

A kifejezés, amelyet hirtelenében használtam, kissé merész és — hiába tagadnám — paradoxszul hangzik, de nem vonom vissza, mert szerintem: szerencsés. S a Goethe, Voltaire, Jókai, Fontenelle, Rákosi Jenő és Anatole France példái alátámasztják az állítástomat. Az írók, akik korán hainak meg, nem azért pusztulnak el idő előtt, mert nehéz volt a munka, amelyet végeztek, — akik ellenben sokáig élnek, azért lettek öregek, mert nem folytatván szellemi munkát — abban az értelemben, ahogy fejtegetni hátkodtam —, sokáig maradhattak fiatalok. Csak írók és művészek (Tizian, Michelangelo) képesek magas korban kitűnő műveket alkotni. Mert még ekkor is fiatalok. S azért fiatalok — nem győzőm ismételn — mert nem végeztek igazában szellemi munkát.

Milán és Natália szerelmi regénye

A bécsi udvari és állami levéltár titkos anyagából

VIII.

Rendőri ultimátum a királynénak.

Natália a kétségbeesés szélén visszautasítja a király ajánlatát:

Chiffre No. 49.

Belgrád, 1888 július 3.
Sürgöny.

A péntek óta Wiesbadennel folyó tárgyalások nem vezettek eredményre, mert Natália királyné vonakodott aláírni a 48. számú táviratomban jelentett részletek alapján megszerkesztett állami akta. Milán király ma este a tárgyalásokat csak megszakítottaknak jelentette ki és felhatalmazta Protics tábornokot, hogy holnap, szerdán különvonalon induljon Belgrádba a trónörökösrel. Utasította, hogy a parancsának végrehajtására vegye igénybe a wiesbadeni rendőrfőnök közreműködését. Az elutazás óráját és az osztrák határhoz való megérkezést idejét Protics tábornok a német vasúti hatóságokkal való megállapodás értelmében megsürgönyözi Bogicsevics urnak, aki Excellenciának jelentést fog tenni.

(Nagyon bizalmas.)

Berlinben, úgy látszik, közben nagyon nyugtalanok. Bismarck herceg sürgönyileg értesítette Bray grófot, hogy minden előkészület megtörtént a szerb trónörökös elutazásának biztosítására és kérdezte, hogy tulajdonképpen mi történik itt Belgrádban.

Jelentést postán küldöm.

Hengelmüller.

Milán tehát cselekvésre határozta el magát. Protics tábornok ügyetlensége azonban újabb huzavonák okozója lesz.

A német kormány kész arra, hogy a királyné vonakodásának a legvégző konzekvenciáit levonja, de az eset ódiúmat át akarja háritani a szerb kormányra:

Chiffre No. 51.

Belgrád, 1888 július 5.
Sürgöny.

Mint hogy a királyné konokul vonakodik a fiát kiadni, Protics tábornok megbízatásának teljesítése céljából igénybe vette a wiesbadeni rendőrség főnökének a támogatását. A rendőrség főnöke azonban kijelentette, hogy a változott helyzetű szemben újabb instrukciókat kell kérnie Berlinből, mert az eddig kapott parancsok szerint az ő kötelessége csak annyiban áll, hogy támogatja Protics tábornokot, ha már a herceget átvette, utazásának sima lebonyolítására és megakadályozza azt, hogy kivülük és a herceg hadseregében kívül más is beszálljon a különvonatra. Bismarck herceg a wiesbadeni dolgokról értesülve, tegnap este a következő értesítést küldte ide: A német kormány csak abban az esetben nyúl erőszakos rendszabályokhoz a királyné ellen, ha erre vonatkozólag hivatalos megkeresést kap Milán királytól és hogy a német hatóságok intervenciója csak arra szorítkozhat, hogy a király képviselőinek utat

nyisson a trónörököshöz. A többi a szerb tiszték dolga. A kancellárnak ez a sürgönye keresztezte a királynak a gróf Bray közvetítésével küldött táviratát, amelyben Öfelsége kéri, utasítsák a wiesbadeni rendőrség főnökét, hogy a királynétől kérészkolja a trónörökös átadását. Protics tábornok most már parancsot kapott, hogy mielőtt a különvonalat indulási idejét Wiesbadenből megállapítják, erőszakolja ki a német hatóságok közreműködésével a bebeszélést a herceghez. Ennek megtörténte után vegye át a herceget és nyomban utazzék el vele. A király nagy szívvel helyez arra, hogy a királyné ne jöhessen ugyanazzal a vonattal ide, amelyikben a trónörökös utazik és az előbbi jelentés alapján a wiesbadeni rendőrfőnökhöz küldött instrukciók értelmében erre vonatkozólag is a német kormány támogatására számít.

Hengelmüller.

Ilyen előzmények után Natália megkapja a porosz rendőrség ultimátumát: Reinbaben wiesbadeni rendőrfőnök megjelenik a villában és kéri, hogy a királyné elé bocsássák. A királyné fogadja a rendőrfőnököt, aki megkérdezi Natáliától, megmarad-e amelleit a szándéka mellett, hogy nem szolgáltassa ki Protics tábornoknak a trónörökösöt? Natália királyné erélyesen azt válaszolja, hogy *semmit sem válik meg a fiától*. A rendőrfőnök pár napos gondolkodási időt ad neki.

Éjjelre megkettőztetik az egyenruhás és a polgári rendőröket, mert attól félnek, hogy Natália megszökteti a fiát. Híree jár, hogy a királyné egy francia fürdőhelyre akar menni és Oroszország védelmét akarja kikérni. A környéken állandóan ott táboroznak a riporterek, akik minden mozzanatot megtáviratoznak a lapjaiknak. Benn a villában természetesen még nagyobb az izgalom. Rémhírek terjednek el a királyné környezetében, hogy a fiatal trónörökös meg akarják szöktetni Milán emberei. Azt suttogják, hogy grannus szerbeket láttak Wiesbadenben. Natália egy pillanatra sem hagyja el a fiát. A trónörökös napi sétalovaglásait megszüntetik. A villát nem hagyja el soha egy percre sem. Éjszaka őrködnek fölötté. A szolgaszemélyzetet megszorították és fölfigyverték. Ennek következtében híre megy, hogy Natália fegyveres védelemre készül. Egész Európa odafigyel: ebben a pillanatban nem látszik teljesen alaptalannak Bismarck Herbert fenyegetése, hogy csakugyan lövésre kerül a sor.

A trónörökös pedig, aki most tizenkét esztendő, nem sokat tud abból, ami körülötte történik. Az a tömeg, amely a villa környékét tartja megszállva, több ízben látta, amint apró kortársaival hangos vidámsággal játszadozott a villa erkélyén.

A királynénak adott ultimátumról számol be a következő jelentés:

Chiffre No. 53.

Belgrád, 1888 július 7.
Sürgöny.

A wiesbadeni rendőrség főnöke közölte ma reggel Protics tábornokkal, hogy Berlinből parancsot kapott, hogy a királynét komolyan figyelmeztesse arra, hogy fériének és királynának parancsát teljesítse és hogy a trónörökös elutazását Belgrádban ne akadályozza meg, mert ellenkező esetben a trónörökös a megszabott irányban rendőri intézkedésekkel távolítja el a német területről. Ennek megfelelőleg a rendőrség főnöke ma délután felkereste a királynét és közölte vele instrukcióit. A királyné erre kijelentette, hogy nem adja át a trónörökösöt, egyáltalán senkinek sem adja át, csak az apjának, a királynak. A rendőrség főnöke erre kijelentette, hogy erőszakkal fogja elvenni tőle a herceget és meg fogja őt akadályozni abban, hogy beszálljon a különvonatra. A királyné erre gondolkodási időt kért, holnapután, hétfőn három óráig, amibe a rendőrség főnöke beleegyezett, feltéve, hogy nem kap erre vonatkozólag ellenkező parancsot. Ily módon a német kormány szerda óta alaposan megváltoztatta álláspontját. Mostanig csak addig a pontig akart menni, hogy kérészkolja a szerb tiszték részére a trónörököshöz való felvételét és ennek erőszak utáni való átvételét Proticsra bízta, most a rendőrség főnökéhez küldött újabb instrukciók értelmében azonban hailandó arra, hogy a herceget rendőrségi kísérettel távolítsa el.

Milán király azt hiszi, a változás oka az a tegnapi táviratváltás, amelyről Excellenciának kétségkívül tudomása van és melyet a német császár váltott Natália királynéval. Ő nem ismeri ugyan a királyné távirati válaszát, de azt hiszi, hogy bizonyára valamely szemtelenséget (insolencia) válaszolt.

Hengelmüller.

A wiesbadeni szenzáció közben erős politikai hullámokat ver Szerbiában. Megállapítható azonban, hogy a király elég ügyesen tudja maga mögött felsorakoztatni a politikai sullyal bíró egyéniségeket. A királyné nagy hibát követett el azzal, hogy nem fogadta el Milán egyezségi ajánlatát. Ugy látszik, nem tettele föl azt, hogy Milán kenyértörésre viszi a dolgot, vagy pedig tulbecsülte azoknak a simpatáknak a gyakorlati értékét, amelyeket Szerbiában élveztek.

A bécsi külügyminisztériumban — a botrány elkerülése céljából — azt tervezik, hogy Milán személyesen utazzék Wiesbadenbe a fia átvétele céljából. A szerb király erre hailandó is volna. Érdeks, hogy ezt a tervet a német kormány buktatja meg. A német kormány — az itt következő két jelentés szerint — szélsőbb és határozottabb álláspontot foglal el Natália ellen Milánnal.

Chiffre No. 54.

Belgrád, 1888 július 7.
Sürgöny.

Az 52., illetve 53. számú sürgönyök folytatása.

(Titkos.)

Excellenciád 37. számú sürgönyét megkaptam. Excellenciád intencióinak megfelelőleg Milán királynak azt a tanácsot adtam, hogy utazzék maga Wiesbadenbe fiáért, ami gátat vetne a hétfőn fenyegető botránynak. Öfelsége kezdetben hailandóan mutatkozott tanácsomat megfogadni, végül azonban ez a terv is megjusult, mert a király nem óhajt találkozni feleségével. Öfelsége ugyan most Krisztics és Bray eltérő véleményére hivatkozik de a valóságban ő sem akart Frankfurtnál tovább utazni és tanácsunkkal szemben neki az a véleménye, hogy annak teljesítése esetében sincs biztosítva, hogy felesége önként kiadja a fiát. Azt hiszem, Excellenciád is azon a véleményen van, hogy most már nem volna célravezető, ha mélyebben avatkoznánk bele a dolgba, mint ahogy azt megtettük előbbi tanácsunkkal. A megengedés nem a ki-

rályon, hanem a királyné mult és most az engedékenységnak az utóbbi részéről kell jönnie. Ha a király visszatérne az új megengedés bázisára s én biztosítani tudnám neki, hogy a királyné azt most már elfogadná, azt hiszem, nyélbe lehetne ütni a megengedést, dacára az ellentétes befolyásnak.

Ha a királyné részéről indulna ki az engedékenység kezdeményezése, azt hiszem, meg lehetne még menteni a helyzetet. Ellenkező esetben azonban a király sokkal erősebben lekötötte magát, semhogy a német kormány machinációja után teljes kudarc nélkül visszavonulhatna. A legcélravezetőbb megoldásnak most is a király wiesbadeni utazását tartanám. Ebben az irányban fogok továbbra is közreműködni és kérem Excellenciád jóváhagyását, hogy ebben a fáradozásomban az ön nevére is hivatkozhatssak. Bár, tekintve a király erkölcsi gyöngegségére, nem sok reményt fűzök fáradozásom sikeréhez.

Hengelmüller.

Chiffre No. 55.

Belgrád, 1888 július 8.
Sürgöny.

(Titkos.)

Tanácsomat, hogy a király személyesen menjen el fiáért, a szerb minisztertanács egyhangulag magáévé tette, de megvalósulása nem került sor, gróf Bray magotartása miatt. A német követ kijelentette Öfelségének, hogy a dolgok jelenlegi állásában, tekintettel a német kormány közreműködésére, ez a lépés igen rossz hatást kelte Berlinben.

A külügyminiszter kijelentette nekem, hogy a király tanácsomat tegnap tényleg elfogadta és a külföldi utazásra vonatkozó proklamációt már meg is szövegezték. Arra kért, jelentsem Excellenciának, hogy ő és minisztertársai mennyire sajnálják a dolog meghiusulását és mennyire fájlalják a német követ magotartását.

Öfelségének az a véleménye, hogy a német kormány hangulatváltozása Natália királynéval szemben a királynéval valamilyen tapintatlanságára vezethető vissza, megengedik az itteni miniszterek véleményével, sőt ezt a nézetet maga gróf Bray is vallja. A gyorsaságot, amely a német kormány hangulatváltozását előidézte mi sem jellemzi jobban, mint hogy a német követ péntek este Bismarck hercegtől táviratot kapott, amelyben a kancellár megjegyzi, hogy a hozzá beérkezett jelentések szerint a nesi püspök megbízást kapott, hogy újabb tárgyalásokba bocsátkozzék a királynéval. Mindebből a német kormány arra következtet, hogy a király kívánsága a trónörökös kiszolgáltatásának kérdésében ezek után tárgyalanná vált. Még ezen az éjszakán, tehát mielőtt a kancellár gróf Bray cáfoló táviratát megkapta volna, újabb instrukciót küldött a wiesbadeni rendőrség főnökének, amely alaptalann véve azt a parancsot tartalmazza, hogy a szerb trónörökösit szünet módjára Németországból kiutasítsa. Eközben pedig Natália királyné továbbra is megmarad makacs magotartása mellett. Tegnapig vonakodott a nesi püspököt fogadni és ugyan csak tegnap sürgönyözött a metropolitának, amelyben tiltakozik a szinodus illetékessége ellen: egyben hozzátesszi, hogy a szerb egyházfőnök nemsokára amugy is az isteni ítélőszék elé kerül, ahol felelnie kell eselekedeteiért, ne tétélje tehát működését még egy megbeszélhetetlen tettel. A külügyminiszter úgy értesült, hogy a királyné magához hívatta Pobiedonoszcseset, az orosz szent szinodus elnökét és további magotartását az ő tanácsa szerint akarja irányítani. Nem tudom, mennyiben felel meg ez a hír a valóságnak, értesüléseim szerint azonban ezt itteni napi körök terjesztik. Milán király benseiben még mindig a hékés megengedés felé hajlik és akciójának elhuzódása egyedül az ő gyenge akaratának eredménye. Ha a királyné hailandó volna a trónörökösöt az utolsó pillanatban hékésen kiadni és a királynéval szemben engedékenyebb magotartásra helyezkedni, az ismert bázison még mindig hékés lehetne teremteni. Ahogy a dolgok azonban most kiéleződtek, nem tartom tanácsosnak, hogy a királynak engedékenységet tanácsoljunk, mert ez csak fölösleges cikesédesre vezetne, sőt a nyakunkra zudítaná ismét a megismétlődő lemondási szándékot.

Hengelmüller.

Fekete mise

A meztelenség kultusza
Revü-verseny Párisban

Páris, május elején

A féktelen szabadság és szabad féktelenség otthona a párisi éjszaka, amelynek kultuszát a könnyű művészetek villanyfényben ragyogó palotái napról-napra, estéről-estére, új ötletekkel, trükkökkel és milliós áldozatokkal igyekeznek fentartani és növelni. A mulatókban, varietékben megszűnt a régi kabarészerű, felvonásokra osztott műsor, a látványosság jött divatba és revükben kapcsolják össze a táncot, komédiát és akrobata-mulatságokat, amelyeknek a főmotívuma azonban mindenütt a meztelenség, a női test kultusza. Ebben versenyeznek egymással a párisi varieték, elsősorban a *Moulin-Rouge*, *Casino de Paris* és *Folies Bergère*, amelyek egymást és önmagukat mulják felül a harminc-negyven képből álló revük kiállításában.

A rendezés mindent elkövet, hogy a meztelenség kultuszának látszatát fényhatásokkal, dekorációkkal elleplezze és sikerül is a jó ízlés határain és a művésziesség keretein belül maradni, — természetesen párisi értelemben, mert a leplezetlenségnek ez a mértéke másutt rendőri, erkölcsrendészeti szempontból teljesen lehetetlen volna. A *Moulin-Rouge* egyébként annyira megy a merész-ségben, hogy még vallási vonatkozású képeket is pertraktál a meztelenség gloriifikálására. *Szent Antal megkísértése* a címe az egyik jelenetnek, amelyben megfelelő dekoráció mellett, tánc-és zenekísérettel vizik kísértésbe a sivatagban vándorló szentet a hiányosan leplezett, helyesebben tökéletesen leplezetlen nők.

A templomi szertartás profanizálásának tünnék fel másutt a *Moulin-Rouge* revüjének »Messe noire« — Fekete mise — című képe, amelyben a Sátánnak áldoznak az orgiák papnői. Fekete-kámzsás papnő dicsőíti kis oltár előtt ájtatos zsolttárral a Szentet, amikor a háttér aranyozott kapuja szétnyílik és a szárnyatlan angyalok serege válik láthatóvá a Rossz oltára előtt. Dominószerű fekete csuklyában vonulnak fel a papnők az oltár előtt, imájuk végzetével szétbontják köpenyüket, amelynek belső aranydíszítése alól merészen bontakoznak ki a női formák. A milliók megfelelően vonulnak fel a Rossz virágai, akik a bachánsnőkkel együtt körül-táncolják a Szent oltárát. A zsolozsma után a Rossz harcba keveredik a Szépség papnőjével, leteperi és a mélységbe dobja, a bukás után pedig fináléképpen keresztrefeszítve, krisztusi pózban emelkedik fel a mélységből a legyőzött Nő.

Ezt a jelenetet más országban előadni lehetetlen volna, — a párisi közönség azonban tapsol és a *Moulin-Rouge* revüjének hetek óta legnagyobb sikere van Párisban. A *Casino de Paris* hiába vonultatja fel a legjobb művészi gárdát, *Mistinguett*-el, a legnépszerűbb párisi művésznővel az élen, hiába mutat a *Folies Bergère* még több meztelenséget, a rubinrózs fényárban úszó forgó szélmalom-kerék felé tódul esténként a legnagyobb közönség.

A párisiak nem látják az erkölcs sérelmét a szerelemnek abban a nyílt vársárában sem, amely a mulatók foyerjában, a jazz-band zenéje mellett folyik. Az előadás félórás szünete alatt álltáncosnők serege lép el a varieték nagy csarnokait és merészen karolnak a legelső férfiúba, akivel találkoznak. Nyíltan árusítják a szerelmet, — amint-hogy nyíltan csatolnak a csókok Páris utcáin és kávéházaiban is. A nagy embererdőben ezt különben nem is lehet csodálni, hiszen az ismeretlenség bátorságot ad erre mindenkinek. Nappal is csókolóznak, egymást átkarolva a párok a kávéházakban és az utcán, ami már annyira megszokott, hogy csak az ide-

gennek tűnik fel az első napokban.

Az ismeretlenség a nagy metropolisban a féktelenségnek teljes szabadságot biztosít és a párisiak élnek is ezzel a szabadsággal, — bár ezt a mi fogal-

maink szerint visszaélésnek mondanák.

A szabad féktelenség kultuszának szolgálatában a könnyű művészetek fényes házai fényes üzletet is csinálnak...

—kas.

Hogy nyomoznak a nagyvárosok rendőrségei?

A bűncselekmény felfedezésétől a tettes elfogásáig

»A rendőrség nagy apparátussal, a lehető legszélesebb körű nyomozást indította a tettes kézrekerítése érdekében.« Ilyen vagy hasonló mondatok sűrűn jelentek meg az utóbbi hónapokban a sajtó hasábjain. A véres bűncselekményekről irt riportok csak úgy hemzsegték a rendőri szakkifejezésektől, amelyek címerültek a rémesebbnél rémesebb adatok tengerében. Az olvasó vagy írástudó tekintette a nagy apparátusról és a széles körről történt megemlékezéseket, vagy pedig rá sem hederítve a rendőri működést megjelölő kifejezésekre, el-sikkolt mellettük. Nem érdektelen tehát bemutatni a dolgozó rendőrséget és azt az apparátust, amelynek segítségével próbálják kinyomozni a szenzációs bűncselekmények elkövetőit. A rendőri apparátus abban a pillanatban kezd meg munkáját, amikor megszólal a főkapitányságon a telefonszög és egy rendőr, vagy bárki más jelenti:

— *Bűncselekmény történt.*

Megmozdul a rendőri gépezet

A rendőrségnek állandó permanenciája van s a főkapitányságon délután 2 órától másnap reggelig a sürgős ügyeket, az ugynevezett központi ügyeket intézi, amelynek vezetője egy magasabb állású rendőrtisztviselő és mellette három fogalmazási tisztviselő, díjnokok és egy rendőrorvos látják el a szolgálatot. A központi ügyeleten kívül detektívügyelet is van, tehát állandóan számos nyomozó várja azt a pillanatot, amikor munkába állhat. Ha éjszaka jelentik a főkapitányságnak, hogy a főváros területén nagyarányú bűncselekmény történt, akkor az ügyeletvezető rendőrtisztviselő nyomban bizottságot, a rendőri riportokban sűrűn előforduló ugynevezett rendőri bizottságot küld, vagy vezet a helyszínre. A bizottság tagjai két rendőrtisztviselő, esetleg több is, a rendőrorvos és detektívek. Ha gyilkosságot jelentenek be, akkor az ügyelet telefonon értesíti a vizsgálóbíró, esetleg a soros ügyészt is. Természetesen néhány perc múlva tudomást szerez a bűntényről a bűnügyi osztály vezetője is, aki a legtöbb esetben a felfedezés után néhány perccel szintén megjelenik a bűntény színhelyén. Az első percekben tehát az ügyeletről kiküldött tisztviselők és detektívek dolgoznak, de ha a szükség úgy kívánja, akkor még az éjszaka folyamán értesítik a történetekről a szakosport tisztviselőit és detektívjeit is. A rendőri apparátus azonban az első pillanatban csupán néhány tisztviselő, orvos és detektív, de ha a bűntény megkívánja, akkor egymásután lépnek munkába a rendőri segéderők.

Nyomozás a helyszínen

A vizsgálatot vezető rendőrtisztviselőnek feladata a legtöbb esetben nagyon nehéz. A lehetőség szerint meg kell állapítani, miként történt a bűntény és a talált adatokból következtetni a tettesre. Gyilkosságnál a holttest helyzetéből, a rajta látható sebekből, a rendőrorvos meg tudja mondani, miként és mivel hajította végre tettét a gyilkos. Arra a kérdésre, hogy a bűncselekmény elkövetője miként hatolt be a lakásba, az ajtók és ablakok feltétlenül megfelelnek. Nagyon fontos, hogy milyen nyomokat hagyott maga után és nem felejtett-e ott valamit a tettes. A helyszín megfelelő arra a kérdésre is, mit csinált a gyilkos a lakásban az áldozat megölésén kívül. Kiderül, hogy rablógyilkosság, vagy másfajta gyilkosság történt-e. Pon-

tos, szabatos vizsgálat során meg lehet állapítani, nem hagyott-e a tettes kéz- vagy lábnyomot. Nem felejtett-e ott valami tárgyat, mert ha akár ujjnyomra, akár valami eldobott vagy véletlenül otthagyott tárgyra bukkannak, következtetni lehet a bűncselekmény végrehajtójára. Az otthagyott tárgyak fontos bűnjeltek, ezeket lefoglalják, ha ujjlenyomatot pillantanak meg, a tisztviselő már kiadja a parancsot:

— *Az ujjlenyomatokról daktiloszkópiával felvételt készítsenek.*

Amíg a nyomozást vezető rendőrtisztviselő a bűncselekmény színhelyét kutatja át néhány nyomozó társaságában, azalatt a detektívek a ház és a környék lakóit kérdeztetik ki. Bizonyos, hogy az áldozat ismerősei, hozzátartozói nagyon fontos adatokkal tudják elősegíteni a nyomozást. Elmondják az áldozat életmódját, kiket ismert, kik tudhatták szokásait. Ezek az adatok nagyon fontosak lehetnek s a detektívek nyomban közlik is a rendőrtisztviselővel a kikérdezősek eredményét. A vizsgálatvezető ekkor már sok mindennel, amit a detektívek nem tudnak, tisztában van, tehát már arra is következtethet, *kinek volt érdekében a bűntény elkövetése.* A helyszínen még sok mindent meg lehet tudni. A szomszédok és más ismerősök tudhatják, hogy az áldozathoz bejáratosak közül kinek milyen fegyvere volt, vagy személyleírást adhatnak a valószínű tettesről, akit láttak elmenekülni. A rendőrtisztviselő az adatokból száz és száz parancsot adhat a detektíveknek.

— *Tudja meg — szól a rendőrtisztviselő az egyik detektívhez —, hogy a házba bejáratos személyek közül kinek volt revolvere és milyen volt a fegyver?*

Hajsz a gyilkos után

A bűntény színhelyének átvizsgálása, a lakók és ismerősök kikérdezése legáltalában azzal az eredménnyel jár, hogy kiderül, mit raboltak el, miként történt a bűntény és kik ismerték az áldozatot. A daktiloszkóp már felvételt készített az ujjlenyomatokról s amíg a detektívek egyes személyek után kutatnak, a rendőrség daktiloszkópiai osztályán is megpróbálják annak megállapítását, *ki a tettes.* Az ujjlenyomatok képét összehasonlítják a főkapitányságon meglevő daktiloszkópiai felvételekkel. Ugyanis minden elfogott bűnöző ujjlenyomatát őrzi a rendőrség, tehát ha bűntettet előéletű a gyilkos és sikerült a keznyomatát a színhelyen megtalálni, akkor már meg is van a tettes, illetve tudja a rendőrség, hogy kit kell elfogni. Az összehasonlítás munka azonban napokig is eltarthat. Ezalatt a bűnügyi nyilvántartóban már végignézték, hogy az áldozat ismerősei, családai, alkalmazottai nem voltak-e már büntetve, tehát nem olyan személyek-e, akiről fel lehetett tételezni, hogy ők követték el a gyilkosságot. A nyilvántartó hivatalban kiderül, hogy ezek a személyek hol laknak, tehát hol lehet megtalálni őket. És ekkor kezdődik meg a detektívek egész seregének munkája, ekkor írják a lapok, hogy munkában a nagy apparátus, legszélesebb körben nyomoz a rendőrség. Az egyik láncszem a másikhoz kapcsolódik és így ha rossz is a nyom, esetleg napokig kell fokrófokig haladni, míg kiderül a tévedés. A hangyaszorgalommal összegyűjtött jelentéktelennek tetsző adatokat közlik a nyomozást vezető rendőrtisztviselővel, aki esetleg meg tudja állapítani a már

ismert többi adatok alapján, hogy *merlyik az az irány, amelyen el lehet jutni a tetteshez.*

Szorul a hurok...

A kitartó munka a legtöbb esetben eredménnyel is jár s a rendőrség megállapítja, hogy ki a tettes. A gyilkost azonban meg is kell találni, el is kell fogni. Kérdés tehát, milyen apparátus dolgozik akkor, ha egy meghatározott személyt kell hajszozni. A rendőrség a lehető legrövidebb időn belül megszerzi a tettes fényképét és rögtön száz és száz másolatot csináltat róla. A fényképeket szétküldik az összes pályaudvarok detektívrendelteseihez és az őrszobákhoz, hogy minden rendőr és detektív felismerhesse a gyilkost. Ha a nyomozás oly gyors tempóban haladt előre, hogy a tettes még nem hagyhatta el a főváros területét, akkor az összes pályaudvarok detektívjei figyelik az utasokat és keresik azt a személyt, akinek fényképe már a zsebukban van. Ha esetleg már elutazott a tettes, de még nem lehet messze, még valahol a vonaton ül, akkor a főkapitányság telefonon felhívja vagy táviratilag értesíti az állomás rendőrségét vagy csendőrségeit és ilymódon próbálja kézrekeríteni a tettest. Lehetséges, hogy már elkésett a rendőrség. Ebben az esetben csendelnek a nyilvános körözését. Telefonon vagy táviratilag értesítik az összes rendőrkapitányságokat a menekülőről. Megküldik az illető személyleírását és a fényképét is. A vidéki rendőrcentrumok a saját kerületükben ismét továbbítják a parancsot, ilymódon kifejlődik az ugynevezett *nyomozati háló.* A legrövidebb időn belül az összes rendőrhatalóságok minden rendőre, detektívje és csendőre megkapja a keresett személy fényképét. Nem lehetetlen azonban, hogy a tettes külföldre menekült. Ha a nyomozás adatai arra engednek következtetni, hogy a gyilkos külföldre szökött, akkor a nyomozati hálót még jobban kiterjesztik. Ha tudják, milyen irányban hagyhatta el az országot a tettes, akkor telefonon felhívják a szomszédos állam rendőrhatalóságait és kéri az illető elfogását és őrizetbentartását mindaddig, amíg diplomáciai uton ki nem kéri. Ha így sem sikerül, vagy nem várható a tettes ilymódon való elfogása, akkor még egy mód van a keresésére. Ujabban *nemzetközi nyilvántartást vezetnek a külföldre szökött nagyobb büntettesekről.* A keresett személyek fényképét, személyleírását és ujjlenyomatát az ugynevezett Internationale Öffentliche Sicherheit állandóan közli.

Mindebből megállapíthatjuk: nehéz kenyér ma betörönek lenni...

Berényi János:

Tünődés

Reggel nevetünk a tűznek;
este sirunk a szétmálott árnyakkal;

nappal hínáros tó a mese;
éjjel fehér szobor az emlék;

télen imát forralunk a fáknek;
nyáron elfelejtjük a csodákozást.

Most rózsaszínű máglya a vágy;
holnap a bűn is csak halotti mécs,

tavaly vérre fogtuk a galambot;
az idén szelidítjük az ölyvet,

A sebbel jajgatunk a másnapért;
a csókkal üzenünk a sirnak

a harcban olcsó harmat a vér;
harc után holt magzat a győzelem.

És istenhez hajtunk a mennydörgések,
és elhuznak tőle a habos délutánok.

A bölcsönk nehéz fekete titok,
és eltévedt hajó a koporsónk.

(Szubotica, 1925)

GALÉRIA

Grossinger rajzai

Kulovec, klerikális

Én a parlamentben is tudok ájtatos lenni.

Wilder volt belügyi államtitkár

Katics, radikális

Rágalom, hogy a miniszteri tárcát nem akarom elfogadni.

Dr. Krajacs képviselő

A Zajednicával is ki lehet békülni,

Dr. Kovács Bódog noviszádi ügyvéd

Szép, szép az a „megértés” de akkor nem volnának perek

Ivanics Cveto, verbászi jegyző

Megmozdul egész Verbaš, ha engem elhelyeznek . . .

Dr. Szlezák Rezső a noviszádi magyar párt alelnöke

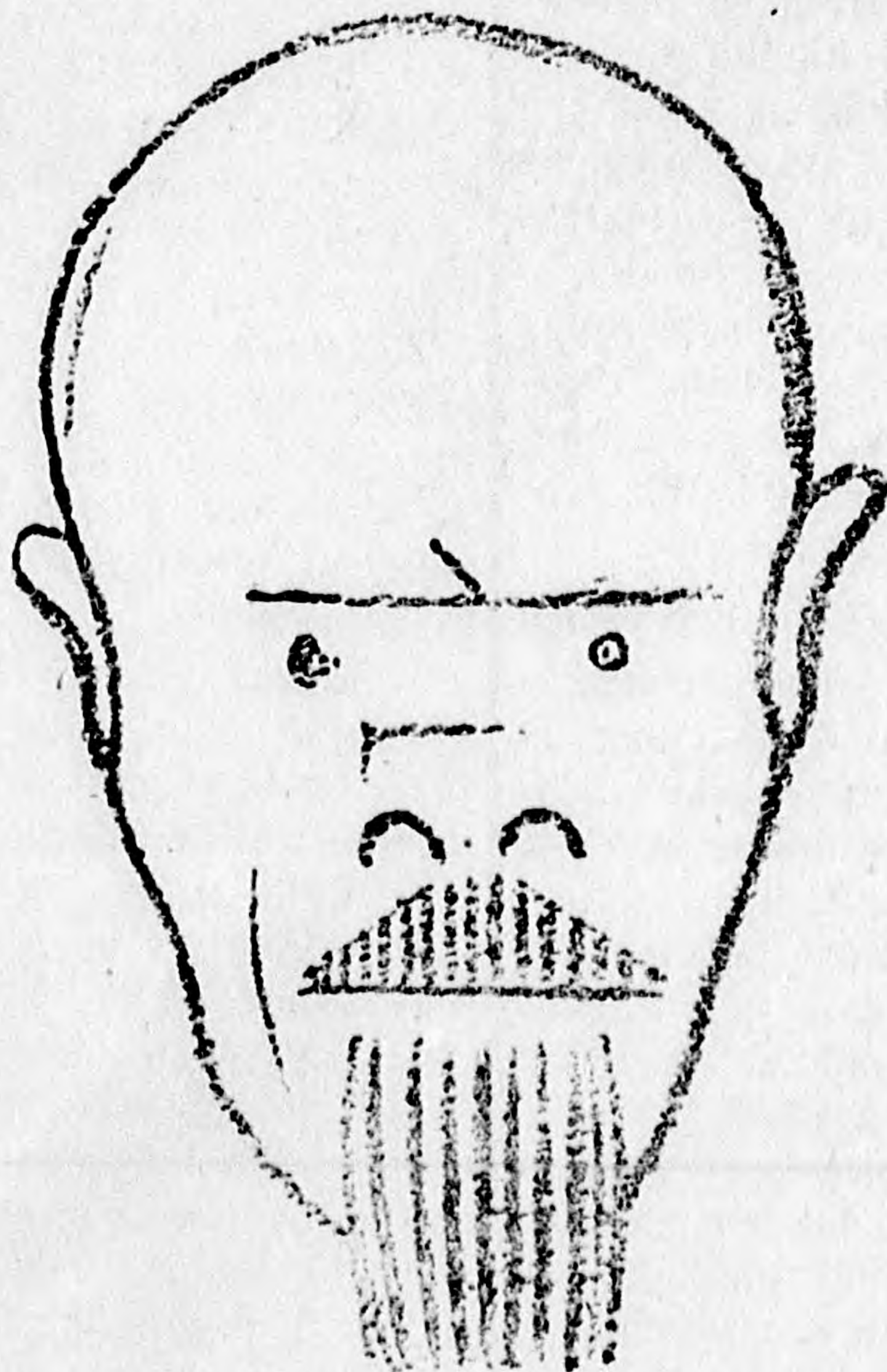
Én mindig a megértést hirdetem . . .

Gold Béla a noviszádi gabonakereskedő-szekció elnöke

Szeretném tudni, minek kell annak a Sombornak tőzsde

Dr. Cseremov György a Srnao tartományi elnöke

„Reszkessen tőlem a félvilág!”

Vasziljevics Zsárkó, a suttogások költője

Amit én itt suttogok, az nem való a nyilvánosságra . . .

Dr. Mátics Milán noviszádi ügyvéd,

Nem is értem, miért nem engem választottak meg Novisád képviselőjének? . . .

Szerkesztői üzenetek

D. S. Bocvár. 1. Márványt és műkövet csiszolás után lehet fényesíteni. Ha a csiszolás után a márványlap nem elég fényes, akkor firniszes ruhával erősen át kell törölni és nem tuiságosan világos helyen jól megszáritani. 2. A legtöbb ipari gép, különösen pedig olyanok, amelyeket az országban nem állítanak elő, vámentesen hozhatók be.

K. I. Csóka. Mint hadköteles csak ugy kaphat utlevelet saját nevére, ha megbízható egyének garantálják, hogy katonai szolgálattételre visszajön. Oroszországba semmi esetre sem állítanak ki utlevelet. Elég, ha két-három országba kér utlevelet, mert különben a vizum-költségek nagy összeget tennének ki.

Ö. L. Beckerek. Az ön nyugdíjának beszüntetése nem jogos. Szerezzen be Dálian bizonyítványt arról, hogy ott községi adót fizetett és a beckerekj illetőségi bizonyítványára vezettesse rá, hogy idegen állam javára nem optált. Ezekkel az iratokkal jelentkezék a suboticei vasutigazgatóságnál.

Sz. I. Noviszivac. A párisi iprművészeti kiállítás hivatalosan április 27-én megnyílt. Az igazi megnyitás csak május közepén lesz, mert még semmi sincs kész a kiállításra. A kiállítás időtartama körülbelül három hónap. A vasuti kedvezmény ügyében Tomas Cook utazási irodához (Wien vagy Páris) forduljon.

T. P. Szubotica. Feleségének csak abban az esetben jár szülésznői díj, gyermekkelengye- és gyermekágyi segély, ha ön a szülést megelőző egy éven belül három hónapig bejelentett tagja volt a pénztárnak. Önnek itt Szubotican nincs meg az ugynevezett passzív jogosultsága, hanem a tényállás szerint Banjalukán. Ha az ottani pénztár igazolja az ön igényjogosultságát, akkor az itteni pénztár kiutal önnek 624 dinár segélyt.

P. E. Szubotica. A desztillálás: folyadékoknak hőtvesztés által való elpárologtatása és a gőzöknek ismét folyadékká sűrítése lehűtés után.

T. I. Horgos. A Fabian Society 1883-ban Londonban alakult szociálpolitikai társaság, amely a szocializmus eszméit és törekvéseit a középosztály körében terjeszteni iparkodik. Egyik alapítója Bernard Shaw.

P. I. Melence. Calvin Coolidge 1872-ben született. Ügyvéd volt, majd Massachusetts állam kormányzója. 1921-ben alelnöke, 1923-ban elnöke lett az Egyesült-Államoknak.

Lacrima. Nagy műveltség és emelkedett gondolkodás nyilatkozik írásában, de hiányzik belőlük a befejezettség összhangja.

Adai érdeklődő. A legalaposabb magyar-német és német-magyar szótár Kelemen Béláé. Ugyancsak Kelemen Béla irt idegen szavak-szótárát is. Radó Antal is összeállított egy idegen szavak-szótárát, azonban sem a Kelemené, sem a Radóé nem mondható teljesnek.

B. K. Beckerek. A Bácsmegyei Napló legközelebbi sorsolásában való részvétel feltétele, hogy az az olvasó, aki nem előfizető, a lapéldányok első oldalát beküldje. A beküldés havonta is történhetik. Ennek a feltételnek megállapítására, visszaélések elkerülése céljából, volt szükség.

Cs. E. Érdekes fejtegetés de ilyen természetű közleményekre nem igen akad helyünk.

S. Gy. Vel-Beckerek. A sorsolás nem májusban hanem novemberben lesz. Napenkinti vevőknek április 1-től az összes megjelölt lapok első oldalát be kell küldeni.

R. L. Senta. A Magyar Jogvédő Iroda értesítése szerint az ön optálási ügyét nem találják a BBB ügyosztályban, mert az 1922. évről csak az utolsó négy hónapjáról vannak meg a regiszterek. Szíveskedjék velünk közölni, hogy melyik hónapban küldték el az aktáit.

B. I. Anatin. A Magyar Jogvédő Iroda közlése szerint az ön rangosztályba sorozását az államtanács múlt év december 22-én megsemmisítette és áttette az aktákat az illetékes minisztériumhoz uiból besorozás végett.

B. K. Martonos. A Magyar Jogvédő Iroda az ön nyugdíjügyének utánanézett. Az ügy a minisztérium könyvelési osz-

tályában akadt meg, mert eddig nem volt költségvetési fedezet ilyen kiutalásokra. Most van folyamatban a hátralékos nyugdíjak listájának összeállítás. Az ön ügyét hamarosan serra veszik.

V. K. Beklezs. Az az értesülés, hogy a beszélgetéseit és a nostrifikált magyar hadikötelezőkönyveket a kormány beaváltotta, téves. Ennek a papirnak egyelőre nincs értéke.

D. M. H. Kula. Csehszlovákiában meglehetősen szigorúan kezelik az idegen munkás tartózkodási engedélyt, azonban ha a munkaadója eljár, bizonyára megkapja a tartózkodási engedélyt.

G. S. Nove-Sóvé. A magyar Kuria évekkel ezelőtt olyan döntést hozott, hogy a lombardirozott papírok értékcsökkenéséből eredő kár a lombardirozó bankot terheli.

Tornatanár. Ön mint jugoszláv területen élő és idevaló állampolgár, csak magyar minisztériumtól engedéllyel kaphatja meg a magyar államtól járó nyugdíját.

K. A. Stara-Moravica 478. Akik az esküt nem tették le, elvesztették minden nyugdíjigényüket.

A. Imre Subotica. Minden hozzánk intézett levélre szerkesztői üzenetben, esetleg levélben válaszolunk. Azok is intézhetnek kérdést, akik nem előfizetők. Válaszbélyeget nem kell mellékelni.

Szegedi fiu. Versei, tekintettel a csatelt anyakönyvi adatokra dícséretet érdemelnek, de közlést még nem.

Tóth József méhésztanár közölte címét a szerkesztőséggel.

M. G. Tuzla. A kémszeregyezésről szóló törvény megszünt.

Sz. I. Szubotica. A közegészségügyi minisztérium e napokban rendeletet adott ki, amely szerint az SHS királyság területén csak jugoszláv állampolgár folytathat orvosi gyakorlatot. Külföldön szerzett orvosi diplomát nosztrifikálni kell. Az orvosi gyakorlatra az engedélyt az orvosi kamara véleményezése alapján a közegészségügyi minisztérium adja meg.

S. K. Szubotica. A trachoma a szem kötőhártyájának fertőző gyulladása. A trachomás szem kötőhártyája megvastagodott, húsörös, Többféle alakja van a megbetegedett kötőhártyán okozott elváltozások jellege szerint.

H. Gy. Novibecsei. 1. Azoknak a nyugdíjosultaknak kérvényét, akik a hátrrendezés következtében kerültek Romániából ide, vagy megfordítva, még nem intézték el. Minden valószínűség szerint diplomáciai tárgyalások fognak megindulni ennek a kérdésnek kölesönös rendezésére. 2. A magyar állam külföldön élő nyugdíjasnak csak minisztertanácsi engedély alapján fizeti ki a nyugdíjat. 3. Ha nyugállományba helyezett tisztviselő vagy tisztviselő házasságot köt a nyugdíj természetesen továbbra is megilleti. Az asszony, ha nyugdíjához ment férjhez, ennek halála után nem jogosult az özvegyi nyugdíjra.

N. L. Staribecsei. Jugoszláviában levő özvegyvárok: Prva Srpska Fabrika Stakla za prozore Beograd (Knez Mihailova 3); Prva Srpska Fabrika Stakla A. D. Beograd (Hercogovačka ul.); Prva Srpsko-česka Fabrika Stakla Beograd (Dublanska ulica 96); Daruvarska Tvornica stakla d. d. Zagreb Sajmište Palais Impex; Sjedinijene Tvornice Stakla d. d. Sajmište Zagreb Palais Impex. Litografikák: Grafika d. d. Novisad; E. Fišer Subotica; Makarije d. d. Zemun; Hrv. Štamparski Zavod Osijek; Tipografija d. d. Zagreb; Rožankovski i drug Zagreb.

T. Gy. Ön arra hivatkozik, hogy már túl van a kezdésen. Kár hogy e kijelentésének hitelét versei beküldésével lerontotta.

S. M. Szubotica. Versében van néhány érdekes és erőteljes sor, de az egész még kiforratlan.

B. B. A Bosna d. d. beogradi fiókiának címe: Vasina-u. 8.

Laelia. Forduljon Deutsch Izidor suboticei fotoszaküzletéhez.

Késő. A háziur felmondhat annak a lakójának, aki a házbér fizetését két egymásután következő hónapban elmulasztotta.

F. és K. Senta. Optálni azoknak nem kellett, akik már 1910. év előtt ezen a területen laktak és adót fizettek.

Ojvara 120. A parlament az új lakástörvényt megalkotta. Az új törvény szerint a háztulajdonos sem az üzlethelyiség, sem a lakás bérét egyoldaluan nem emelheti, hanem a lakáshivatal kebelében megalakított választott bírósághoz kell fordulnia. Az ön házigazdája sem tehet egyebet.

N. M. Stara-Moravica. Miután 500.000 dinár értékű hagyaték az örökösödési illetéktől mentes, nem tudjuk, hogy milyen címen követelnek öntől 6000 dinárt. A fizetési meghagyást kellene látnunk. A kinstár az illetéket be fogja táblázni a földre és a követelése után április 1-ig 8%-ot, ettől kezdve pedig 12%-ot fog felszámítani. Arra még nem tudunk esetet, hogy a kinstár két láncc föld haszonélvezetét zár alá vette volna. Részletfizetéseket a kinstár nem utasíthat vissza.

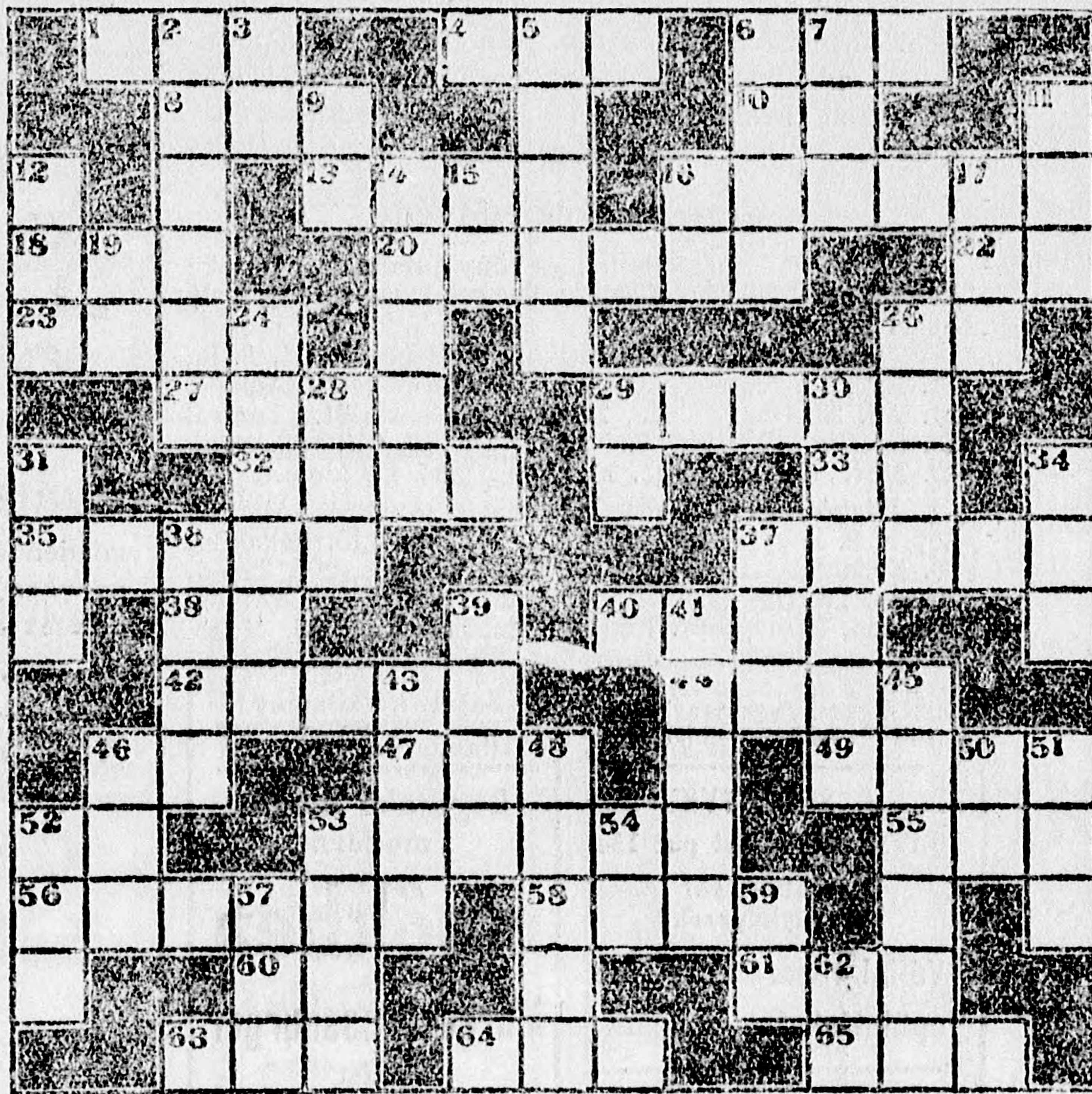
T. I. Osliek. Annak az ügyvédnek volt igaza, aki az ön illetőségét kutatta. Jelen esetben a novisadi törvénytől előtt felülvizsgált a válóper. Olvassa el az 1911. évi első törvények 639. szakaszát és az 1894. évi 31. tc. VII. fejezetét.

A. H. Senta. Növényzsirok behozatali vámia métermázsánként 40-50 aranydinár, margarin- és hasonló készítményeké métermázsánként 250 aranydinár. Kókuszdió-olaj behozatala vámentes.

U. A. Az új lakástörvényt május 15-én szavazta meg a parlament.

KERESZTSOROSREJTVÉNY

Összeállították L. Ernő és Juliska

Vízszintes:

1. Idegen valuta
4. Régi magyar király
6. Zsidók mondiák
8. Külföldi pénzem
10. Nagy orosz folvam
13. Víz
16. Híres tengeri ütközet színhelye
18. Hítre mondiák
20. Szoros
22. Rag
23. Ilyen cukor is van
26. Menni, idegen nyelven
27. Férfi név
29. Francia kiszólás (fonetikus)
32. Szerb női név
33. Cipészek használják
35. Ami nem valódi
37. Kikötő város
38. Állati hang
48. Nem áldás
42. Idegbai
44. Fontos védelmi hely
46. Feltételes szócska
47. Folyton jár és schova sem jut
49. Régi svéd rablólovag
52. Idegen nyelven »e«-nek eitik
53. Cselekedetre mondiák
55. Afrikai kakaotermővidék
58. Hegység
60. Felettünk van
61. Korszak
63. Kinek legtöbbet köszönhetünk
64. Híres ázsiai diplomata
65. Ige.

Függőleges:

2. Híres régi magyar politikus és író
3. Buzgó katolikus neimzet
5. Német tudós (fonetikus)
6. Sivataz
7. Az első kalifa keresztneve
9. Tojás idegen nyelven
11. Mennvasszony
12. Footballcsapat
14. Vízi jármű
14. Nevelő
17. A vaj mellékterméke
19. Emberben sok van
24. Ügyvédi kifejezés
26. Gazdasági udvarban van
28. Egy hónap idegen nyelven
29. Szomorúság
30. A pincérnek egy tisztsége (fonetikus)
31. Híres gváros
34. Testrészt
36. Női név
37. Abban van az igazság
39. Örlemény
41. Föld idegen nyelven
43. Vilhar
45. Angol regény hősenek keresztneve
46. Tetszeleg
48. Nem ui
50. Folyékony
51. Helyhatározó szó
52. Török nemes
53. Csatorna
54. Aki mindig az marad
57. Államot alkot
59. Nevelő idegen nyelven
62. Kis gyermek teszi.

VEGYEN EGY PAR

„KULCS“-jegyes harisnyát (vörös, kék vagy arany jeggyei) és meggyőződik, hogy 1 pár annyi ideig tart, mint 4 pár másikk harisnya. Mindenütt kapható.

Harisnyák „KULCS“ nélkül hamisítottak. 2615

Motorkerékpárok

A legjobb minőségű KERÉKPÁROK, prima hegyi gumik, kerékpár **VARRÓGÉPEK** ezekhez alkatrészek, szek, legolcsóbb beszerzési helye

Stern Adolf

varrógépkereskedése Subotica, Jelačićeva ul. 5. Részletfizetésre is.

Nyilatkozat

A »Sombori mezőgazdasági tőzsde« alapításának engedélyezése következtében egyes lapok cikkeket hoztak a tőzsde alapítása ellen, egyidejűleg engem rágalmazva és becsületeséremet sértve. E kvalifikálhatatlan írásnak kezdeményezői mindenesetre személyek, akiknek érdeke, hogy a mezőgazdasági terményforgalmat az egész országban monopolizálják, a nagyon is szükséges verseny kizárásával. Az említett cikkek folytán, melyekről csak ma, a külföldről visszatérve, értesültem, a jóhiszemű és be nem avatott nyilvánosság miatt kötelességemnek tartom kijelenteni a következőket:

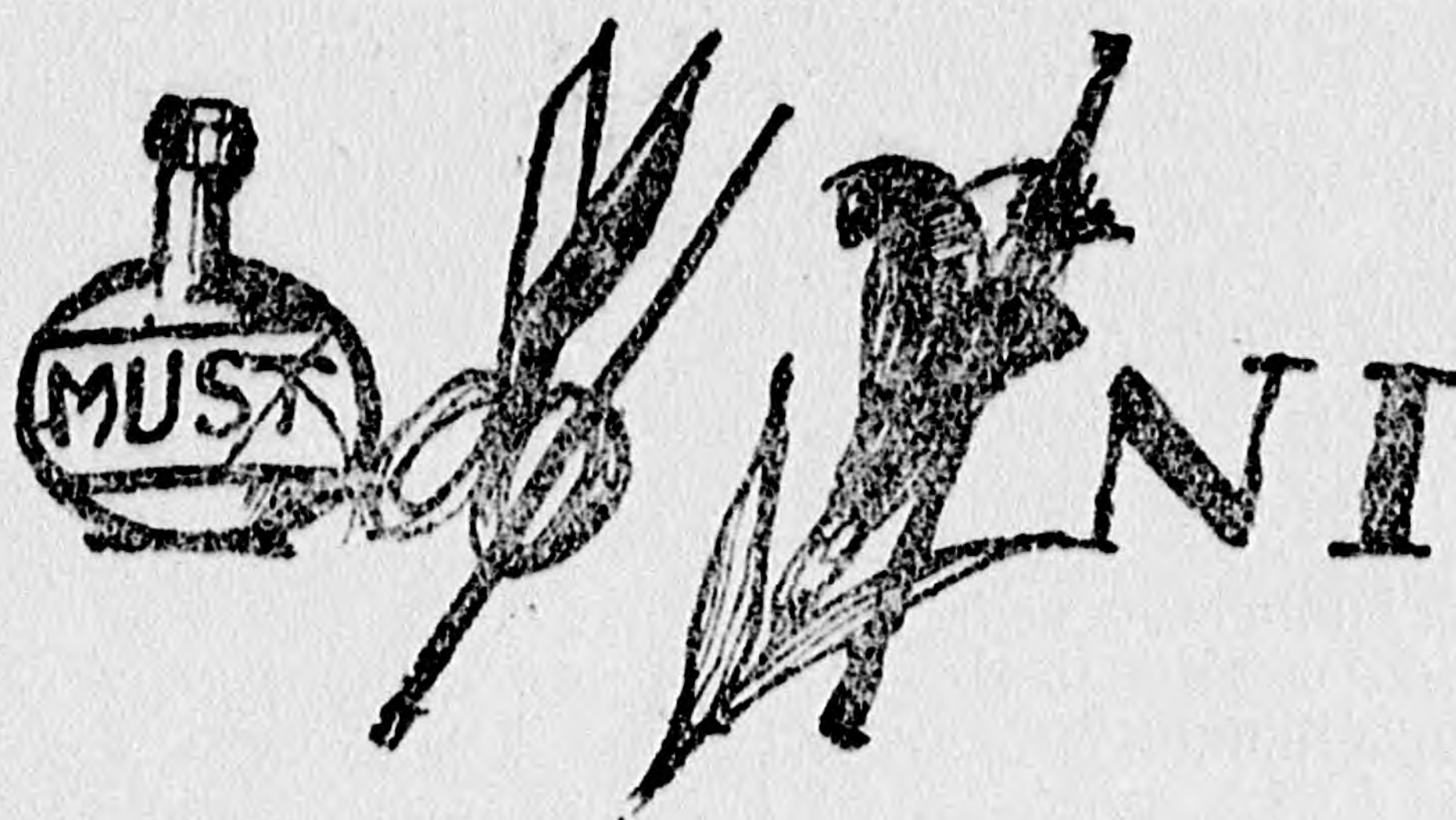
1. A novisadi »Trgovačke Novine« 1923 június 17-i számában megjelent, hamis bélyegzésű ezerkoronás bankjegyek forgalomba hozataláért engem rágalmazó és becsületeséremet támadásra rögtön annak előlvasása után június 18-án én kértim becsületesbíróági eljárást a novisadi tőzsdénél, mely június 30-i 2683. számú határozatával javamra döntött. Egyidejűleg nevezett lap ellen bünvádi feljelentést tettem a novisadi törvényszéknél, ahol e per folyamatban van. Hasonlóképp bünvádi feljelentést tettem a »Vajdaság« című novisadi sajtóorgánium ellen, mely ugyanezen rágalommal és becsületesérsérel operált most eltávozásom előtt és bünvádiilag fogom perelni a többi lapot is, mely ezt tette távollétem idejében.

2. Ami a »Sombori mezőgazdasági tőzsde« nemzeti jellegét illeti, véleményem szerint ez irányban a legerősebb bizonyíték ama tény, hogy országunk valamennyi szövetségi intézménye, nemkülönben nemzeti jellegű más gazdasági érdekképviseletek és szervezetek a tőzsdének vagy alapítói vagy az alapításban közreműködtek. Egyébként minden jóhiszemű és gazdasági kérdésekben jártas ember a »Sombori mezőgazdasági tőzsde« alapszabályaiból világosan látja, hogy országunkban ez az első kísérlet oly tőzsde létesítésére, amelyen közvetlen érintkezésbe jutnak a termelők és fogyasztók, illetve ezek szervezetei. Hogy pedig a Szerb-Horvát-Slovén királyság termelői és fogyasztói nemzeti elem-e, talán csak nem szorul bizonyításra.

1925 május 14.

Dr. Pállé Emil.

Rejtvény.

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Felekezeti harc“

Helyesen megfejtették 205-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Török Piroska Sombor, 2. Kovács Sztrikó Mihály Subotica, Állomás, 3. Erhardt Ádám St.-Moravica, 4. Weisz Zoltán Subotica, 5. Vajda István St.-Bečeje, 6. Ferenczffy Emil, Cabuna, 7. Novák János Temerin, 8. Schlésinger Mór Sajkaski Sv. Ivan. Kérjük a könyvjutalmat nyerteket, hogy 4 dinár portóköltiséget a kiadóba beküldeni sziveskedjenek.

Keresztsoros-rejtvény

Helyesen megfejtették és könyvjutalmat nyertek: **Koleszárović Istvánné Subotica, Gombos Lajos vezérigazgató Subotica.**

Vízszintes: 1. Fanő, 3. Pala, 5. Melák, 7. Ill, 9. Ia, 11. Epe, 13. Lappok, 15. Pók, 17. Bizánc, 19. Amadé, 21. Ad, 23. Om, 25. Ma, 27. Pá, 29. Titta, 31. Tunica, 33. Soszko, 35. Üde, 37. Na, 39. Ur, 40. Olt, 42. Nani, 43. Mord, 44. Hang, 45. Koró, 46. Tari, 47. Idom.

Függőleges: 1. Fék, 2. Numa, 4. Auka, 6. Abe, 8. Lepa, 9. Iró, 10. Tra, 12. Tri, 14. Pun, 15. Paganini, 16. Kazamata, 17. Bémálás, 18. Zakariás, 20. Tinód, 22. Ás, 23. Op, 24. Und, 26. Cib, 28. Kel, 30. Amen, 32. Mén, 33. Orr, 34. Kód, 36. Én, 38. Orom, 39. Manó.

DARUVAR FÜRDŐ

Radioaktív 38—50 c. fokos melegforrások.

Rendkívüli gyógyhatás: **női bajoknál, reumánál, ischiasnál, vérszegénységénél**
Kellemes nyaralóhely! — Egész éven át nyitva!
Kedvező vasúti összeköttetések!
Mérsékelt árak!

Főszezonon kívül nagy árengedmények.
Prospektus kívánatra.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG

FERD. PIATNIK & SÖHNE WIEN PIATNIK NÁNDOR és FIAI BUDAPEST KÁRTYAGYÁRAK

kizárólagos képviselete egész Jugoszlávia területére
F. BEDŐ SUBOTICA
Šenoe ul. 19. Telefon 436.

Tekintettel a forgalomban levő hamisított bélyegzők kártyákra, csak a nálam vásárolt kártyákért vállalok felelősséget

Jól berendezett

faesztergályosárugyár

(volt Ábel-féle) Kulán (Bácska) szabadkézből, jutányos áron, kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Érdeklődők forduljanak Blanc Ferenc vendéglőshöz vagy dr. Székely ügyvédhez Kulán

Mérleggyár

J. SEBESTYÉN
Subotica, Palički put 154
gyártmányai versenyképesek!

Vállal vasszerkezeti és épületlakatos munkát.

Most nyílt meg!

Berkes József

üveg- és porcellán kereskedése
SUBOTICA
Zrinjski trg 9., István utca sarok nagy gyűmölcsipac

Üveg és porcellán áruk nagy választékban.
Versenyképes árak.
Épület üvegezés és képeretkezés.

Praktikus kupéhöröndők, kőzításkák bőrből és vászonból, nesseserek, női bőrrudikülők, férfi bőr- és cigarettatárcák a legolcsóbb árban kaphatók.

Megrendeléseket és javításokat elfogadok

SCHLAGER HENRIK
bőröndős és bőraru szaküzlete
Aleksandrova ul. Farkas-ház,

Saját kézzel készített!

Állandó nagy raktár!

Legújabb divatu modern

cipőkben

Márkó Pressburger vezet

Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!

Aleksandrova ulica 5
Bárány-szálloda mellett

„ATOM” SUBOTICA ALEKSANDRA UL.

Samottanyag, öntőhomok és budaiföld kapható

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ
VELIKI-BECSKEREK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON 329 760

MOTORHAJÓ ÖSSZEKÖTTETÉS

BÁCSKA és BÁNAT ÖSSZES NAPPALI és ÉJELI VONATA, KÖZÖTT

STARIBEČEJ és NOVIBEČEJEN ÁT:

Staribečejről indul: 4, 6³⁰, 8³⁰, 10, 12³⁰, 15, 18, 21 órákor

Novibečejről indul: 4⁴⁵, 7, 9, 11³⁰, 13³⁰, 19³⁰, 1³⁰ órákor

Legrövidebb ut Pančevo, Belackva, Vel.-Kikinda, Novisad és Sombor között

Mindenki próbálja meg! **KARLO VEČEJ I DRUG**

Aki vérszegény, sápadt

vagy aki egyáltalán gyenge, az egészséget csakis a legújabb gyógyszerrel nyerheti vissza, melynek neve **Ferrodovim**. Kétféle gyógyszer és valódi áldás a mocsaras és vizenyős területek lakóinak, ahol fiatal és öreg egyaránt szenved a maláriától és egyéb betegségektől. A FERRODOVIM emeli az étvágyat és bármely betegnek visszaadja erejét, frissességét és ismét egészségesé teszi a vért. Már 2-3 üveggel biztos eredmény érhető el. Ennek az áldásos gyógyszernek az eladását a közegészségügyi minisztérium engedélyezte. Megrendeléseket elfogad és a gyógyszert utánvéttel és portómentesen küldi:

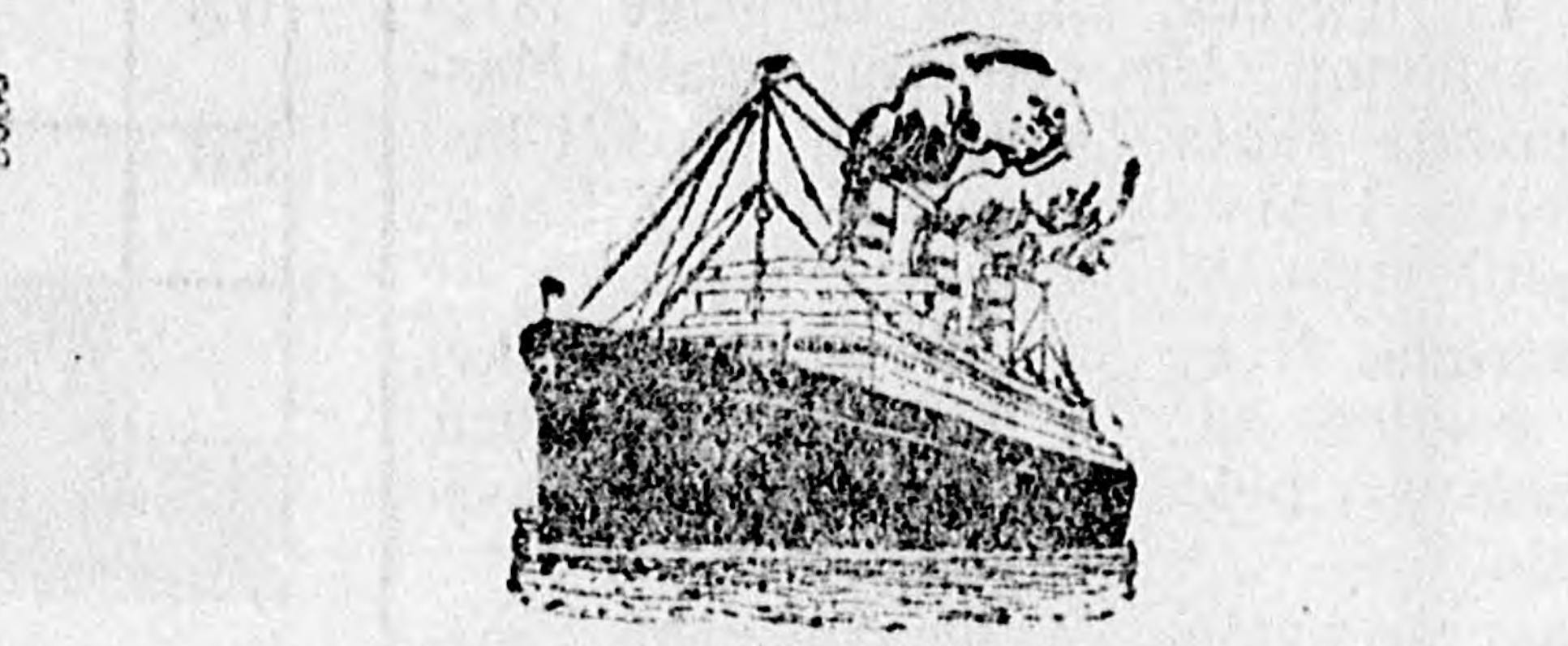
pharm. mr. **BOGDAN BOGDANOVIĆ** gyógyszerész, Mostar (Hercegovina)
Egy üveg ára kimerítő hasznai utasítással 40 dinár.

Subotica Strossmajerova ul. 20

Gyárt mindennemű női-, szalma- és nemez- kalapokat nagyban és kicsinyben. Tavaszi szezonra megrendelések előjegyezhetőek. Javítás, átalakítás olcsón.

„VESNA” HAJÓZÁSI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Rendszeres személy és áruforgalom **DÉL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA**
Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:
ALDAN SZVETISZLAV váll. ügylet. **VELIKI-KIKINDA.**

MŰBUTOROK LEGOLCSÓBBAN ERDÉLYI ANTAL

LAKBERENDEZÉSI VÁLLALATÁNA
SUBOTICA, IV. SUDAREVIČEVA ULICA 4. SZÁM

A sentai „Fehér Hajó” vendéglő

a város főterén, modern berendezéssel, 2 szobás lakással, pincével, azonnali átad. Érdeklődők forduljanak a tulajdonoshoz.

A legszebb lemezajándékok minden nyelven! Varrógépek, kerékpárok, gramafonok és azok alkatrészei!

COLUMBIA gramafonlemezek vezérképvisellete egész Jugoszláviára

„VIKTORIA, nagykereskedésben SUBOTICA, Zrinjski trg 2 és Pašičeva ulica 9 alatti átjáró ház. Viszonteladók kórják speciál ajánlatainkat!

Wir kaufen für Südamerika

Waschbretter mit Holzeinlage, Orangenkisten, Drechslerwaren, Stühle (Sitze mit Rohrgeflecht), gebogene Möbel, gebogene Massenartikel, Kisten, Schlafzimmer, Speisezimmer, Fässer, Parquetten, Sperrholzplatten, Schulbänke und Holzwarenartike'

Ferner: Korbwaren und andere exportfähige Industrieartikel jeglicher Branche.

Angebote an

Gebrüder Brenner Hamburg

Kaiser Wilhelmstrasse No. 70.

Részvénytársaság keres a bácskai gabonabevásárlás szervezésére ottani székhellyel megbízható, szakmabeli és kereskedelmileg képzett

FIÓKVEZETŐT

mielőbbi belépésre. Részletes ajánlatok fizetési igényekkel, fényképpel és referenciákkal „Getreidemann” jelige alatt a Publicitas r. t.-hoz Zagreb Gundulićeva 11. intézendők. 4202

A „Szabadkai Felső Kereskedelmi Iskola”-ban 1910-ben érettségit tett növendékek 15 éves találkozójukat folyó évi június hó 28-án Suboticán tartják meg. Néhány barátunk címe sajnos még ismeretlen, ezért kérjük Kántor Jenő, Lélek Imre, Makk István, Mike János, Révész Győző, Hacker Izso és Fodor Lajos urakat vagy azok hozzátartozóit, szíveskedjenek címüket haladéktalanul közölni a rendezéssel megbízott barátunkkal. 4219

Cím: Roth Dezső Subotica, Generala Milojevića ul. 5.

BEOCSINI MÉSZKŐ

mészégetéshez

MÉSZ, finom és durva HOMOK

nagyban és kicsinyben konkurensképes árért

MILAN NENÁDOVICS-nál SR. KARLOVCI KÉRJEN AJÁNLATOT! 4203

Eladó könyvkereskedés

Elsőrangú, 25 év óta Beograd legelőkelőbb utcájában fekvő könyvkereskedés eladó igen kedvező feltételek mellett. Komoly reflektánsok forduljanak Dr. Emil Gawrilla Beograd Obilićev Venac 36 címre.

Van szerencsém a n. b. vevőim sz. tudomására hozni, hogy

NYAKKENDŐ GYÁRAMAT

az eddigi helyiségemből

NOVISAD, FUTOSKI PUT 27. SZÁM

alá helyeztem át, jelentékenyen megnagyobbítva. Egyben felhívom a t. vevőközönség figyelmét az új anyagokból gazdag választékban készült raktáron levő összes nyári nyakkendőimre.

Novisadi Nyakkendő-Gyár
Surány Jakab

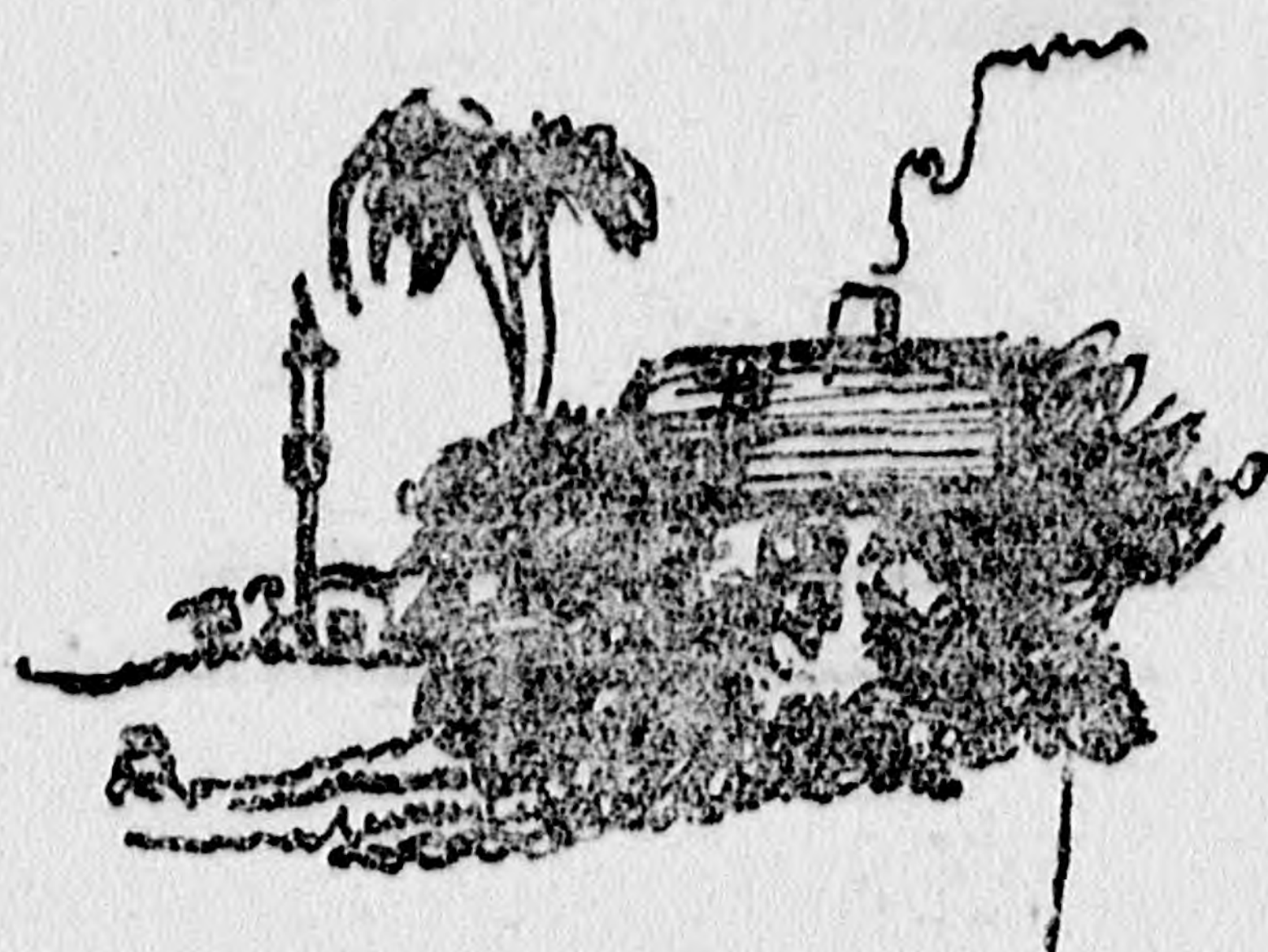
4167

Novisadon a város központjában jóforgalmu fodrászüzlet esetleg lakással együtt eladó

Cím, novisadi fiókkiadóban (Telefon 58.) 4165

Rejtettkép.

Hol vannak a ház lakói?

A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen a leányt megtalálták 132-en.

Az első díjat, a nagyított fényképet Sándor Manci Subotica, Paje Kujundžićeva ul. 94. nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második díjat, az egy doboz valódi „Astra” körömlakkot Nagy Bertalan suboticei gyógyszerárúhárból Bleier Vera Novi-Vrbas nyerte, aki küldjön be 10 dinár portóköltséget a kiadóba.

FALAPÁT FAVILLA KASZA

és mindenféle szerszámnyelek

prima bukklából és NYIRÁSEPRŐK nagyban jutányos áron kaphatók

Mirko Beck Subotica
Kuća Lijka Bioskop

UJ! UJ! Bőrkereskedők figyelmébe! Bőrlerakat!

Tvornica preradjivanja koža Draguljib Milojković i drugovi Sabotica, Zmaj Jovina ul. 1 szám.

Nagy Varjas A. Rókus

asztalosmester VI., Vukovićeva ulica 38 (Csirkepiacnál)

Készít: épület-, portál-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész butorait.

Kisebb építkezéshez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérésékelt árainról tessék meggyőződni! 2595

Ékszeres, órák

cigarettafűrészek ridikulók legolcsóbbak

REPOVICS-nál

Subotica, Aleksandrova ul. Ruff eukorika üzlet mellett Tanonc felvétetik.

Cipők különlegességek párisi divatlap szerint

RÓKA

divat cipészetében Subotica, Pašićeva u. 9. 4163

STENICIN

a legjobban bevált féreg és POLOSKAIRTÓ Kezelése egyszerű, nem piszkít. — Kapható Drogerija Landauer Subotica. 509

A legjobb magvakat szállítja a

ZINO D. D.

MAGTENYÉSZTŐ INTÉZET ZAGREB 6

Postafiók 50

Üzlethelyiség: Preradovićeve ulica br. 20

Különlegesség: **babmag** legkitünőbb minőség saját termelés 4013

Szép BOGNÁRFÁT KÖRIST SZILFÁT TÖLGYFÁT TŰZIFÁT azonnal szállíthat

LAUOSLAV PAPAÍ

fanagykereskedő OSIJEK J. Telefon sz. 256 4137

Jól bevezetett cikk terjesztésére jutalékos helyi képviselő kerestetik. 4104

Nyugalmozott katonatiszt vagy csekélykautióval rendelkezők előnyben. — Ajánlatok „5000” „RO” alatt CENTRUREKLAM Zagreb Strossmayerova ul. 6. 4100

Jóforgalmu üzlet

a főtér mellett más vállalkozás miatt

eladó

Cím a kiadóhivatalban. 4213

NYÁRI SAISON ABBÁZIÁBAN

Dr. SZEGŐ KÁLMÁN

SZANATÓRIUMA

Családok legkellemesebb üdülőhelye

Öröm a gyermekeknek, megnyugvás a másfelé utazó szülőknek

Gyermekek 7 é. en felül kísérel nélkül is felvétetnek.

Csendes vagy aktív TÁRS kerestetik cca 100.000 dinár készpénzzel egy elsőrangú gabonaügynökség kibővítéséhez, Beograd vagy Novisad székhellyel. Tőke biztosítva. A cégtulajdonos elsőrendű összeköttetésekkel rendelkezik a kül- és belföldön, évi kereset cca 600.000 dinár. Ajánlatok „Biztos jövő” jelige alatt Schmolka hirdetőiroda Novisad Futoski put 2. intézendők.

A nagyérdemű közönség figyelmébe!

Naponta friss újdonságokat, zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SÁGI ÉS MARIJÁNOVICSNÁL

Huspiac szerezhet be Városi zenede épület

Hirdetmény.

Tisztelt közönség és a tisztelt kereskedő, cukrász stb. urak szíves tudomására adjuk, hogy világhírű, szabadalmazott

habzó

limonádébonbonjainkat

ismét forgalomba hoztuk. A bonbonok kis és nagy csomagokban a két törpe védjeggyel vannak csomagolva.

Habzó limonádébonbonjainkat a legtisztább gyümölcsnedvekből állítjuk elő s ezekből kristálytiszta limonádé készíthető és a legolcsóbb és legjobb szomszillapító. Kapható minden vegyes- és csemegekereskedésben, cukrászdában stb.

Figyeljen a védjegyre! Kérje mindenütt! Utánzatokat utasítson vissza!

JOSIF VITEK

Ljubljana, Krekov trg br. 3.

Az első cseh Oriental bonbon- és eszokoládegár r. t. ez előtt A. MARŠNER, PRAGA Jugoszláviai képviselője és terakája. 4100

BUTOR

tömör keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben.

Teljes hálószoba berendezés l-a keményfából 4400 din.-tól feljebb

Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-tól feljebb

Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-tól feljebb

„DOMUS” butorgyári-terakat Bernat Passing Novisad, Željeznička utca 105-107.

Mitrovica, Planička-ul. 9-11.

Gabonakereskedelmi Részvénytársaság

Mali-Idoš és Crno-Brdo községekben keres bevásárlásra alkalmas feltétlen megbízható, szorgalmas és korrekt lehetleg négy középiskolát végzett fiatal-embert. Reflektálunk oly egyénekre, akik eddig a gabonaszakban nem működtek és szükség esetén biztosítékot adnának. Ajánlatokat „Bácska” jelige alatt továbbít a kiadóhivatal.

PÉCS-SZABOLCSI SZÉN és BRIKETT

és pedig kétszer mosott kovács-szén, kockaszén ipari célra, ugymint
SALGÓTARJÁNI DARABOS SZÉN
cséplési célra legolcsóbb napi árak mellett elvámolva franko bármely állomásra, továbbá
I-a SZÁRAZ VILLÁZOTT FASZÉN
pormentes, szívógázmotoros üzemre nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkori pontos szállításra — legolcsóbb árak mellett
DANICA FAIPAR OSIJEK
Telefon 4-04. Desatičina ul. 27.

Mozisok figyelmébe!

Új sláger filmjeink, melyek lekötöltek.
„Franciai árva”. Jackie Coogan legutolsó monumentális filmje. — „Kanibál szigetek horrorjai” Motauri, Alice Terry, és Ramon Novarroval. — „Tenger Dégrója” Paul Wegenerrel. — „Pachanin” Olga Cehova és Bruno Kastnerrel. — „A vihar gyermeke” — mind biztos nagy kassza filmek. Siessen lekötni! Siessen lekötni!
Slavia-filmnél Subotica, Vilanova ul. 11

A legolcsóbb és legjobb **fűzők** készítését elvállalom, kivitelű halcsont nélküli, valamint tisztítást, Haskötők orvosi rendelés után. javítást, alakítást
Gutai Ferencné, VII. kör, Ostojičeva ul. 29
2626

DŽAVIĆ MÁRTON
TEMPLOMFESTŐ VÁLLALAT
SUBOTICA, SAVE TEKELJE UL. 29.

Váltaja templomok átfestését, renoválását, freskók festését és restaurálását valamint szobák művészi festését. A legújabb képföldi mintáim állnak a megrendelőim rendelkezésére.

Bánátban iktás székhelyű városban, jóforgalmu főfűzővel, 25 szoba és mellékhelyiségekből álló és 100.000 dinár jövedelmű, a főtéren levő **egy emeletes ház** jutányos árban eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál Dr. Belohorski és Szanyi forgalmi irodája Novisad, Safarikova u. 7. I/10.

Prima minőségű
BÜKKHASÁB
házhöz szállítva, felvágva, a legolcsóbb napi áron
SPEDICIÓ!
Mindennemű fuvarozás a leggyorsabban és lespontorabban teljesítettk. — Szíves támoogatást kér
PALJIC RADOMIR fakereskedő és speditőr SUBOTICA Szeredi-ut., a teherpályaudvar bejáratánál 3628
Telefon 837

**RESTAURANT
KOD TRI BRATA**
volt „Tri Šćira”
Subotica, Knez Mihajla ul.
Kellemes kerthelyiség!
Izletes ételek és legjobb italok állandóan.
Friss csesbabcsésa és raz-nicsa már délután kaphatók
Naponta cigányzene!
Havi abonnama 650 D.

**LÓSZERSZÁMOKAT
BŐRÖNDÖKET
NYÁRI
BŐRSZANDÁLOKAT**
megrendelésre legolcsóbban készit
Falkenstein Sándor
Subotica
Crnojevičeva ulica 21.
Gálffy gyógytár
Javitásokat vidékiek megvárhatják

Briliáns gyűrűk
300 dinártól kaphatók
Markovics Ferenc
ékszerésznél
SOMBOR
Kralj Petra ul. 6.

15 vagon
I. osztályu
bükkhasáb
eladó. Októberi vágás.
Cim a kiadóban.

Zongora hangolást
és javítást mérsékelt áron vállal vidéken is. Ut és faszült zongora és harmonium állandóan rak'áron 3136
Krombholz Albert
Subotica, Vilsona a ulica 28.

BOSCH
mágnesgyújtó készülékek javítása. — Delejezes saját egyenáramu magatészült-ségű villamostelepen. Teke cselés. — Tartalékreszek raktáron
Schmerek Engelbert
Veliki-Beckerek
Eveševa (Magyar) ucca 24.

MAGOMOBIL

a mi utainkra a legideálisabb kiskocsi! — Az Alöld—Alpesi turaut kiskocsi gyóztése Magomobil üzeme a legolcsóbb! Egyesiti magában a nagykocsi kényelmét és a kiskocsi gazdaságosságát! Mielőtt autót venni óhajt, tekintse meg a „MAGOBIL”-t az alábbi helyeken:

Vezérképviselőt: **VULKAN-GARAGE**
Zwirschitz Károly Sombor. Telefon 250-249

Képviselőt a Bánát részére: **SIMPLON-GARAGE**
Sándor Tibor Senta 4266

Olcsó, szenzációs könyvujdonságok!

Hugo Victor: Nyomorultak I-IV. k. D 70.—	— A háró lelke D 49.—
— A párisi Notredam. I-II. D 63.—	— Dávidkáné D 49.—
Burroughs: Tarzan fia (ciklus 4-5. k.) D 63.—	— Isten rabjai D 70.—
Yack London: Az ember hitvallása D 56.—	P. Benoit: Atlantis D 56.—
Farkas A.: Kisértetek D 38.50	Y. O. Curwood: A farkasember D 24.50
Gárdonyi: Egri csillagok I-II. D 120.—	Forro P.: Kegyetlen asszonyok D 38.50
Franz Spunda: A halottbűvölő D 56.—	A. France: Vörös lilium D 56.—
Wells: Emberistenek D 52.50	Landesberger: Lu. a kokott D 55.—
Mária Antoinette magánélete D 31.50	Th. Mann: A varázshegy I-II. k. D 250.—
Kuprin: A vöröslámpás negyed D 84.—	Ujhelyi: Akit a férfiak és nők szeretnek I-II. k. D 50.—
Dumas: Madame Dubarry bukása D 42.—	Wassermann: Golovin D 35.—
Böhme M.: Biedenbach Mici házassága D 35.—	Dauthendey: A bivató D 35.—
Rider Haggard: Ö D 49.—	Dr. Nemes Nagy Z.: Vita sexualis. — Az ember nemi élete. (Az idej könyvpiac szenzációja) D 70.—
Erdős R.: A hárfás. — A herceg I-II. k. D 119.—	
Gárdonyi: Julcsa kutyája D 49.—	
— Két menyasszony D 49.—	

Mélyen leszállított könyvek (amig a készlet tart)

	Ezelőtt	Most		Ezelőtt	Most
Adlerstetd: Az igéző fény D 28.—	16.—	Földes I.: A lányom D 14.—	10.—		
— Ave D 28.—	16.—	Glass Max: A fékevesztett emöer D 28.—	16.—		
— Rózsaszínű szoba D 28.—	16.—	Galsworthy: A gazdag férfiú D 56.—	28.—		
— Fehér galambok D 35.—	16.—	Illésné: Viharmadár legendája D 17.50	10.—		
Allorge H.: A tözsde ura D 35.—	16.—	Lampérthy: Régi magyar levelesláda D 28.—	16.—		
— A nagy katakizma D 56.—	28.—	Stein L.: Westenwald testvérek D 28.—	16.—		
Apponyi A.: Emlékirataim D 56.—	28.—	— A tavaszi szonáta D 28.—	16.—		
Arató E.: Elkésett emberek D 21.—	16.—	— Bűnös gondolatok D 35.—	16.—		
Pekár Gy.: A bresztováci szent D 21.—	16.—	Timmermans: Gyermekekéjus Flandriában D 28.—	16.—		
Ranschburg V.: Az emberi elmé D 63.—	28.—	Császár E.: A magyar regény története D 63.—	28.—		
Tangl: Bevezetés a fizikába D 56.—	28.—	Pogány: A fény D 63.—	28.—		
Vérsi M.: Az éjféli mese D 35.—	16.—	Hekler: Pheidias (Műv. Patheon) D 17.50	10.—		
Hillebrand: Az őskor embere D 63.—	28.—	Lyka K.: Madarász Viktor élete D 21.—	10.—		
Papp: Back (Zenei Patheon.) D 14.—	10.—	Hoffmann: Barabás Miklós. D 21.—	10.—		
— Beethoven (Zenei Patheon.) D 21.—	10.—	Petrovics E.: Ferenczy K. élete D 21.—	10.—		
— Haydn (Zenei Patheon.) D 14.—	10.—				
Bañico: A legvőzött férfi D 35.—	16.—				
Benedek E.: Édes anyaföldem I-II. D 70.—	32.—				
Bergson: Tartam és egyidejűség D 56.—	28.—				

Megjelent a Révai-Lexikon XVII. kötete. Ára 450 dinár.

Az összes művek kizárólag:

A. Mamuzić könyvesboltjában kaphatók, Suboticán
Vidékre utánvétellel szállitok.

Börgarnitúrák
állandó raktára
KIRSCH LÁSZLÓ kárpitosnál Subotica, Paja Dobanovacka 5 ahol mindennemű új és régi munkák legolcsóbban eszközölhetők. 1084

ÚJ
CSERÉPKÁLYHÁK
tűzhelyek, jutányos árban kaphatók. Átrakások és javítások szakszerűen, legolcsóbb árban elvállaltatnak. - Vidéken is e szakmába vágó mindenféle munkát elvállal.
TAKÁCS MIHÁLY
CSERÉPKÁLYHÁS
Subotica, városi zenede mögött.

Hengerfurásokat
vállal bárhol helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfurógépekkel
Krausz Gyula
vas- és fémöntője V. Bečkerek Gunduličeva ul. 7. Telefon 329

Beckereken
festék, lakk, ecset, látvány, fedőlemez, és minden festékszakmába vágó áru legolcsóbb
Walterschan Jánosnál

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim „Patent 608”
Cimj (Kolozsvár) 9022
Eiső számu postaiókhéret.

Mindenkinek érdeke, hogy megtekintse ujonnan bevezetett versenyzásoságo-nai jó minőségű külföldi szövetekből. Egy schieviot férfi öltöny mérték szerint 800 dinár. Egy kamgarn férfi öltöny mérték szerint 950 dinár és így feliebb minden ízletis kielégítő divat szerint. PÉITS ISTVÁN szobó Vilsonova ulica 35.

Ami még nem volt! ♦ Nagy tömeg áru érkezett!

Finom fátol harisnya 27 D.
Női keztyü 15 D.

Róna Miksa

Huspiac

4251

Saját érdekében győződjék
meg!

PRÁGA

a precíziós kis automobil

Alfa 18 HP 100 km.-ként 7-8 kg. benzín

Piccolo 10 HP „ 5-6 „

4 ülés. Bosch-felszerelés. Ballon pneuk

Olcsó üzem! Megbízhatóság!
Kényelem! Elegancia!

RECORD

ipari és kereskedelmi részvénytársaság

NOVISAD

Temerinska ul. 8

Telefon 335

3771

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy „Bačka” temetkezési egyesület üzletembe helyezte át irodáját, ennek folytán üzletem átalakítása vált szükségessé. Raktáramat az átalakítás miatt

mélyen leszállított áron

bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére és így t. vevőimet rendkívüli kedvezményben részesítem. Szíveskedjék kirakataimat megtekinteni és meggyőződni arról, hogy az áru minősége elsőrendű és az árak eddig még nem tapasztalt alacsonyak.

Mosó delainek I. 1 méter	Din.	16
Voalok	„	16
Különbéle schifonok	„	12-14
Barchetok	„	16
Selymek	„	65-től
Selyemkendők	„	50-től

Teljes tisztelettel

Pajó Vujković C. Subotica

3975

(Huspiac)

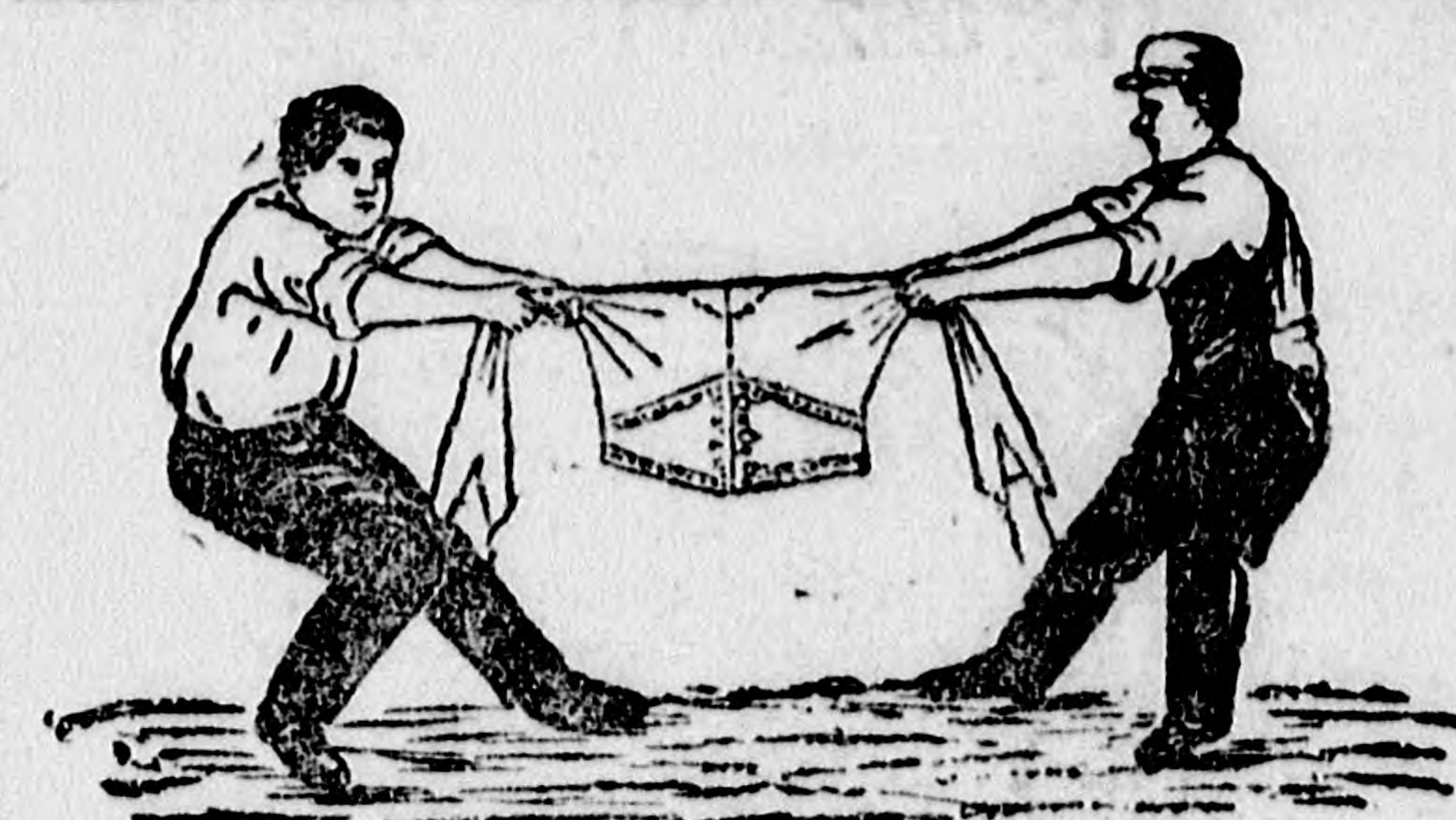
RAFFIA I-a RÉZGÁLIC KOCSIKENŐCS

valamint

a fűszer és festékárak legolcsóbbak

Rieger és Piukovichnál

Subotica

ELSZAKITHATATLAN FEHÉRNEMŐ

9591

mindenkinél olcsóbban

KRAUSZ BÉLA I DRUG SUBOTICA

Rudičeva ulica 3.

Ugyellen a címre.

Milkó Izidor

UJ KÖNYVEI

- 1) Firenzei eset és egyéb elbeszélések
- 2) A miniszter barátja. Mosolygó történetek
- 3) Spekuláné és társai. Egy kötet vidámság
- 4) Asszonyok (Novellák és egyebek)
- 5) Irok és könyvek (Elbeszélések)
- 6) Baedeker írásaiból (Novellisztikus dolgok)

A „Világ” a következőket írja a könyvekről: Mesélő kedvű, mint Jókai, ironikus mint Mikszáth, kacagós mint Porzó, intelligens, mint Cholnoky, magyaros, mint Abonyi Lajos.

A hat kötet ára 320 din., egy kötet 60 dinár

Minden kötet külön is kapható a Bácsmegyei Napló kiadóhivatalában vagy a szerzőnél (Subotica, Zrinjski trg 28) a pénz előleges beküldése mellett.

A

„CITROËN” AUTÓ

a francia autóipar vezető márkája. Iparosok, kereskedők, orvosok, gazdáknak stb. legalkalmasabb, mert

beszerzési ára olcsó

üzemköltsége elenyészően csekély
kezelése igen egyszerű

Kapható

10 és 20 HP, 2-6 ülésessel a legmodernebb kivitelben 40.000 dinártól kezdve
Részletes árajánlattal szolgál

S. AD. ENGL

SUBOTICA, JELAŠIČEVA ULICA BR. 2.

010

Amelencei rusandai fürdőben

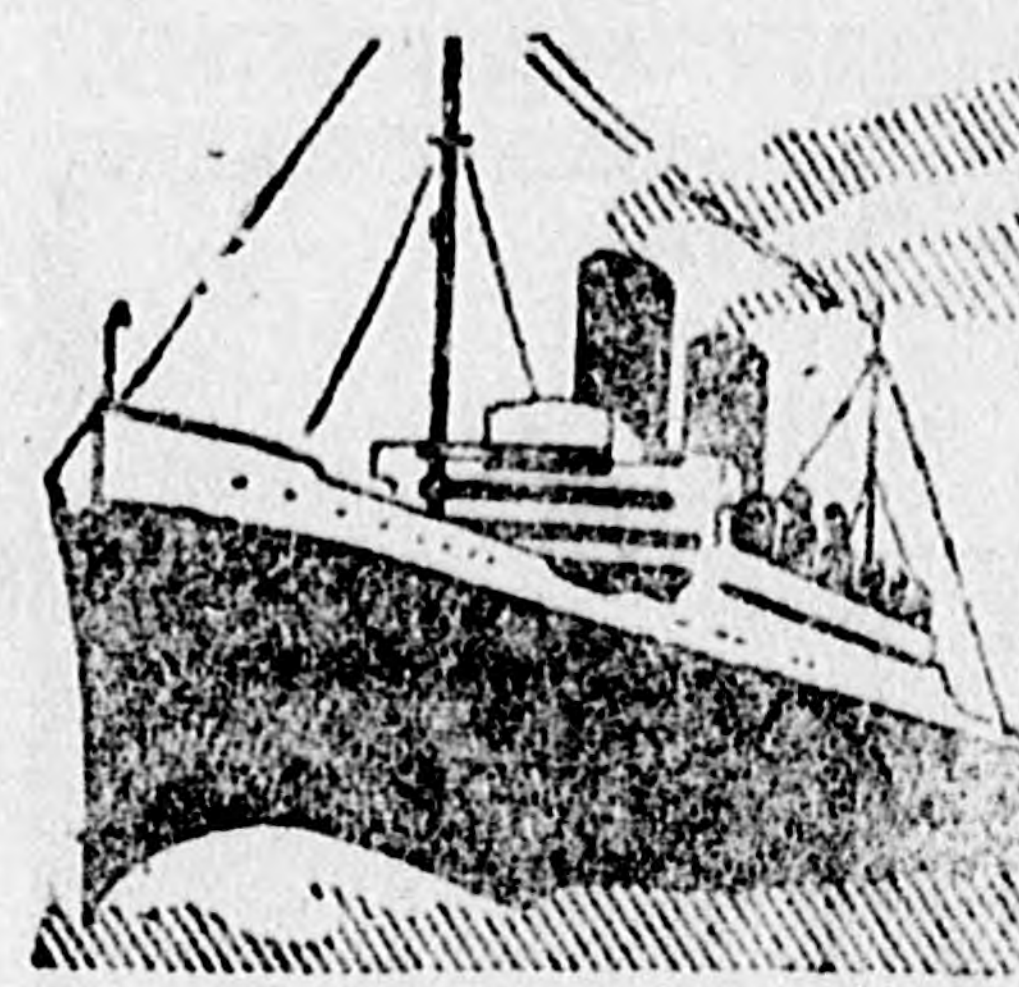
a park közelében, a volt Rózsa-féle vendéglő jelenleg Bernát-féle vendéglő mellett

ORTODOX כשר VENDÉGLŐT
RESTAURÁCIÓT NYITOTTAM

Mandl Sámuel Sentáról

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilébe stb.
Ausztráliába

Jugoszláviai vezérképviselet
„TRANSOCEANIK”
Jugoszláviai Utazási és
Szállítványozási R. T.
és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

ZAGREB, Pejtrinska ul. 6.

„METEOR”

VOJVODINAI KÉPVISELET:
ügynökség és információs iroda

Vel.-Bečkerek

Wilson tér 3.

Sürgönyeim:
Transoceanik V. Becker

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Kitűnő konyha

JÉG

kapható minden mennyiségben a

Sombori Hengermalom r. t.-nél

(Somborski mlín na valjke d. d.)
Szállítható vasuton is.

4260

KÉKKŐ és RAFFIA

a legolcsóbb napi áron

Kereskedőknek előnyárak

Sugár Manónál

Subotica

3632

Bérmálásra olcsó óra és ékszer árusítás!

Valódi kinaezüst ridikülök 90.— dinártól
14 karátos arany nyaklánc amulettel 190.— dinártól
14 karátos arany felnőttről függők 90.— dinártól
Arany karosatláncok 290.— dinártól
Férfi aranyláncok 390.— dinártól
Valódi ezüst olvasók 90.— dinártól

Dohányzó és likörkészletek 190 D-től
14 karátos arany jeggyűrűk párja 190.— dinártól
14 kar. arany férfi- és női gyűrűk 90.— dinártól
Valódi ezüst sétatobok 190 dinártól
Arany női karórák 490.— dinártól
Valódi ezüst cigarettatárcák 390.— dinártól

Valódi briliáns buton függők párja 900.— dinártól
Kinaezüst nyaklánc és karsat 9.— dinártól.
Svájci ébresztő és zsebórák 90.— dinártól
Valódi ezüst karórák 190.— dinártól
Valódi briliáns női gyűrűk 590.— dinártól

Valódi ezüst cigarettaszipka 90 D-től
Valódi 14 karátos férfi aranyórák 900.— dinártól
Dupla ezüst férfiórak 290.— dinártól
Virágvázák párja 90.— dinártól
Arany és ezüst ceruzák, zsebkések, nyakkendőitük, kézelőgombok, brostük, csontláncok és valódi kinaezüst dísz-tárgyak mélyen leszállított árban

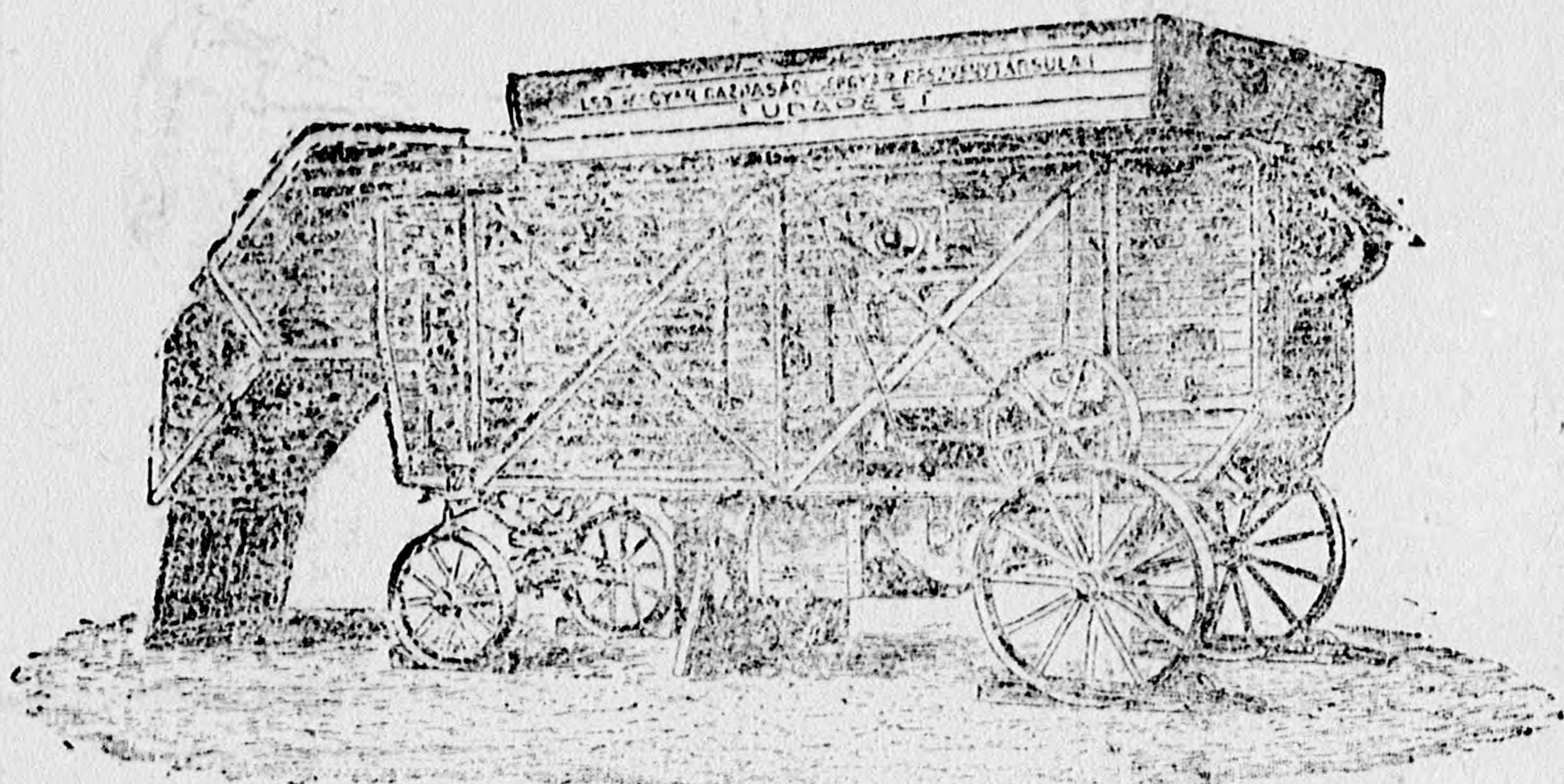
Ádám Imre órás és ékszerésznel Subotica

Rudičeva ulica 6 szám.
Sugár-ház.

Olcsó és jó **PAPLANOK** csak Német Margit üzletében

kaphatók.
Német-trafik
3335 Edény-piac

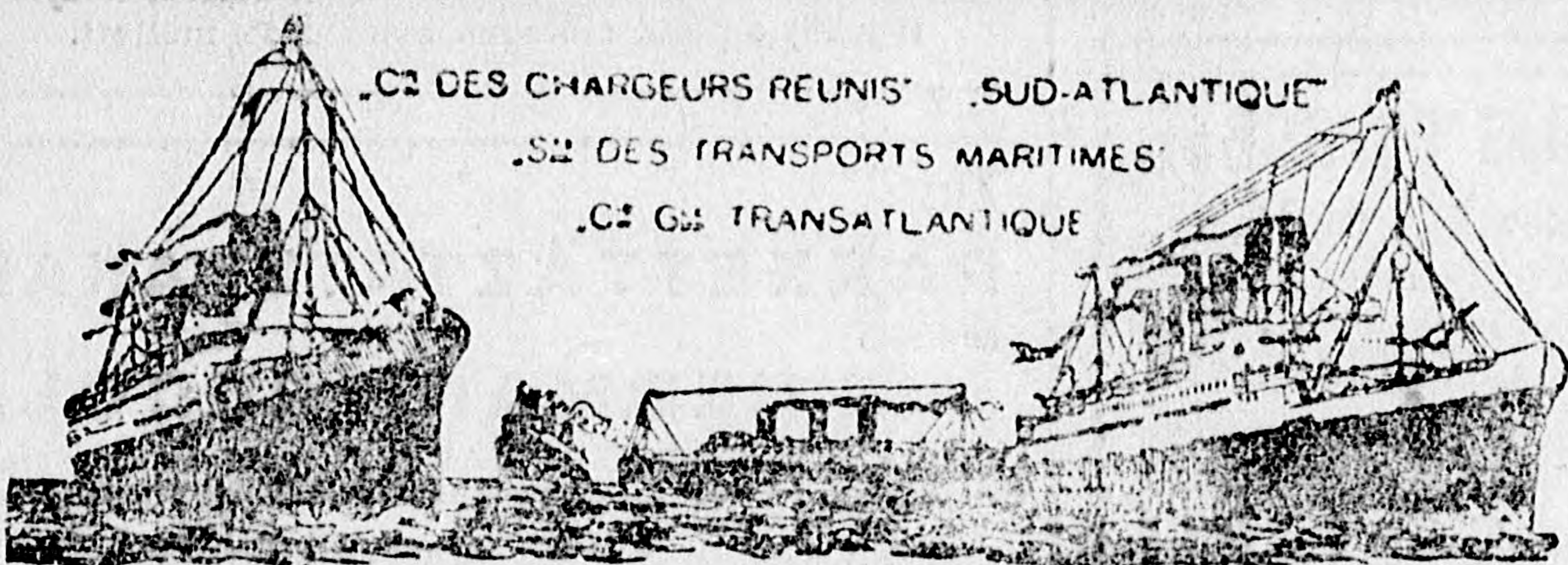
Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.
Jugoszláviai Vezérképvisellete

Allandó raktáron tart: Cséplőgarnitúrákat, utimozdonyokat, gőz- és szivógőznemű lokomobilokat, legújabb szerkezetű acélrámás, gyűrűs csapágyas cséplőket és egyéb gazdaság gépeket, eszközöket és motorokat.

DANICA MEZŐGAZDASÁGI GÉPEK GYÁRI LERAKATA **OSIJEK**
Telefon 404. Raktár: DESATIČINA 27. Sörgönc. Danica Industrija

FRANCIA VONAL

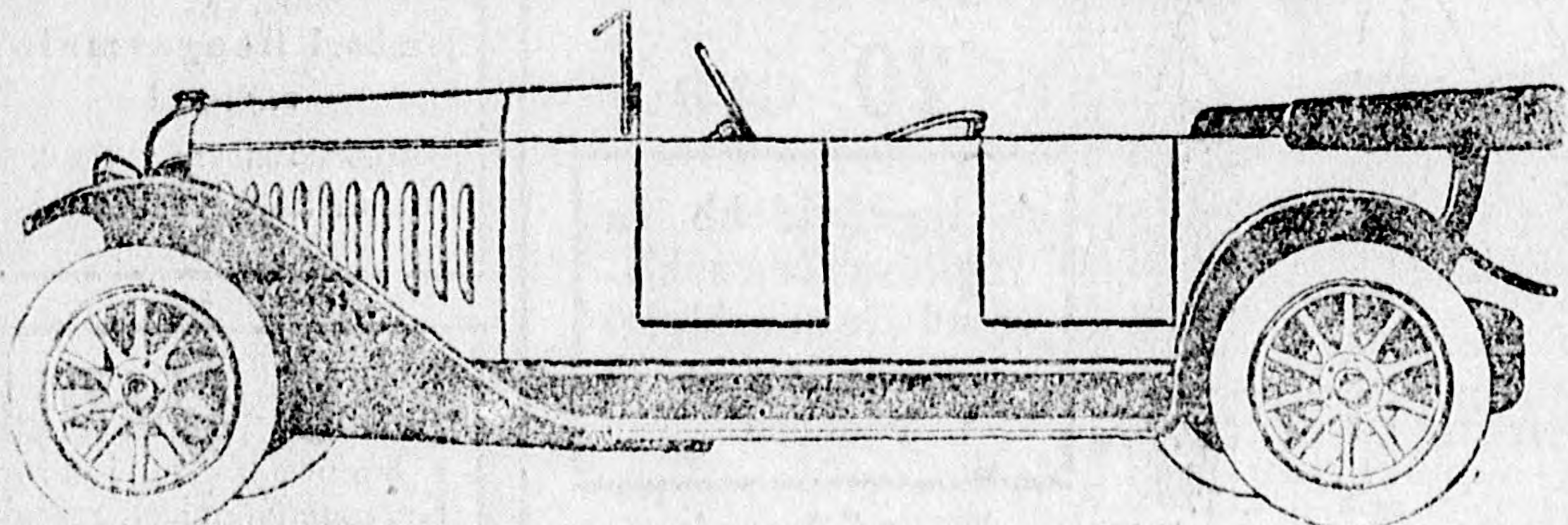

legjobb, leggyorsabb összeköttetés francia gőzhajókkal
Kanadába, az Egyesült Államokba, Délamerikába
Ingyenjegyek San Paoloba

Beograd — Karadjordjeva 91.

Vel.-Bečkerek — Aleksandrova I.

MÉGÉRKEZTEK RAKTÁRRA

a „PEUGEOT“ 2-4 üléses, „OPPEL“ sport 4 üléses és „STUDEBAKER“ 6 hengeres autók. „PEUGEOT“ motorbiciklik és kerékpárok
Vojvodinai vezérképviselate és lerakat. Viszontképviselate adok.
J. MAMUZIĆ SUBOTICA, SUDAREVIĆA ULICA BROJ 9.

VEL. BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R.T.
(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Telefon: 264 Alapítva 1921-ben Táviratcím: Mühlenbau

Elő és egyedüli jugoszláv gépgyár malomgépek, azok alkatrészeinek és malomberendezési tárgyak előállítására. E vállalatunk új malomépítéseket és rekonstrukciókat a legjobban levált rendszerünk alapján.

Szabadonlengő forgatyu nélküli sikszíták, melyek alkalmasak kisebb malmok részére is.

Allandóan raktáron

mindennemű malomgépek, Ganz-hengerszék, budai „Meteor“ malomkövek, konkolyozó hengerek (tricurók)

Mindenféle selyem-szítaszövetek és sodronyszövetek.

Vezérképviselate Novisadon:

Gruber Ferenc, mérnök-igazgató

Novisad, Jovana Tubotića ul. 9.

Ganz-hengerszék egyedüli bizományi lerakata a Bánátban
Kívánatra árjegyzékkel, referenciákkal és mérnöki kiküldéssel szolgálunk.

6707

Bächer: egy és többvasu acéleke, borona, „Kultivator“ kapálók és minden modern talajmivelő eszköz

Melichar: eredeti

Unicum Drill

vetőgépek, műtrágyaszórók, fűkaszálók, aratógépek, automatikus acélszénagyűjtők és mindennemű mezőgazdasági gépek

EREDETI PRIMA MANILLAZSINEG

Bächer Rudolf — Melichar Ferenc

Telefon 522

Novisad, Liman

Telefon 522

Figyelem! VIGYÁZAT A CIMRE! Figyelem!
Plissé, gouvre, Gépajourt
Gombbevonást
gyorsan és lezállított áron készít
S. AD. ENGL varrógépüzlet, Jelašićeva u. 2.

„GROSSLEY“ világhírű motorgyár
Manchester (Anglia)

Modern, kompressornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVOGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fatüzelésű. Teljes biztonság az üzemben. Felülmúlhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legökölteesebb kidolgozás. Kedvező fizetési feltételek

Képvisele: **BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ** BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36.
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA
ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Árajánlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

EREDETI MWM-BENZ KOMPRESSORNÉLKÜLI DIESELMOTOROK
5—500 lóerő teljesítményekre NEHÉZ, KÖZÉPNEHÉZ és KÖNNYŰ KIVITELBEN
a LEGTÖKÉLETESEBB ÜZEMGÉPEK villamosművek, malmok, hajók és műhelyek részére

Vezérképviselate: **BARDOŠ i BRACHFELD, NOVISAD** Zeljeznička ul. 105-107

Lisztés és egyéb **ZSÁKOK** új és használt, ma gyári áron alul. **ÚJ PONYVÁK** ugyancsak gyári áron alul, rendelésre bármely méretben 24 órán belül elkészülnek. **ZSINEGÁRU** Minden minőségben nagyban, gyári árban. **KOMLÓZSINEGEK** és valódi amerikai **SISAL MANILLA**.

Kéveköltöző **SHS** területen legolcsóbban beszerezhető.

AVRAM SCHIFF

zsák-, ponyva-, zsinagnagykereskedő, ponyve- és zsákkötésűző
Futoški put 4 **NOVISAD** Telefon 403
Sürgőnycim: **JUTEŠIF.** — **Fiókok:** BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21
Zagreb, Triest, Budapest, Bécs

Kérjen árajánlatot!

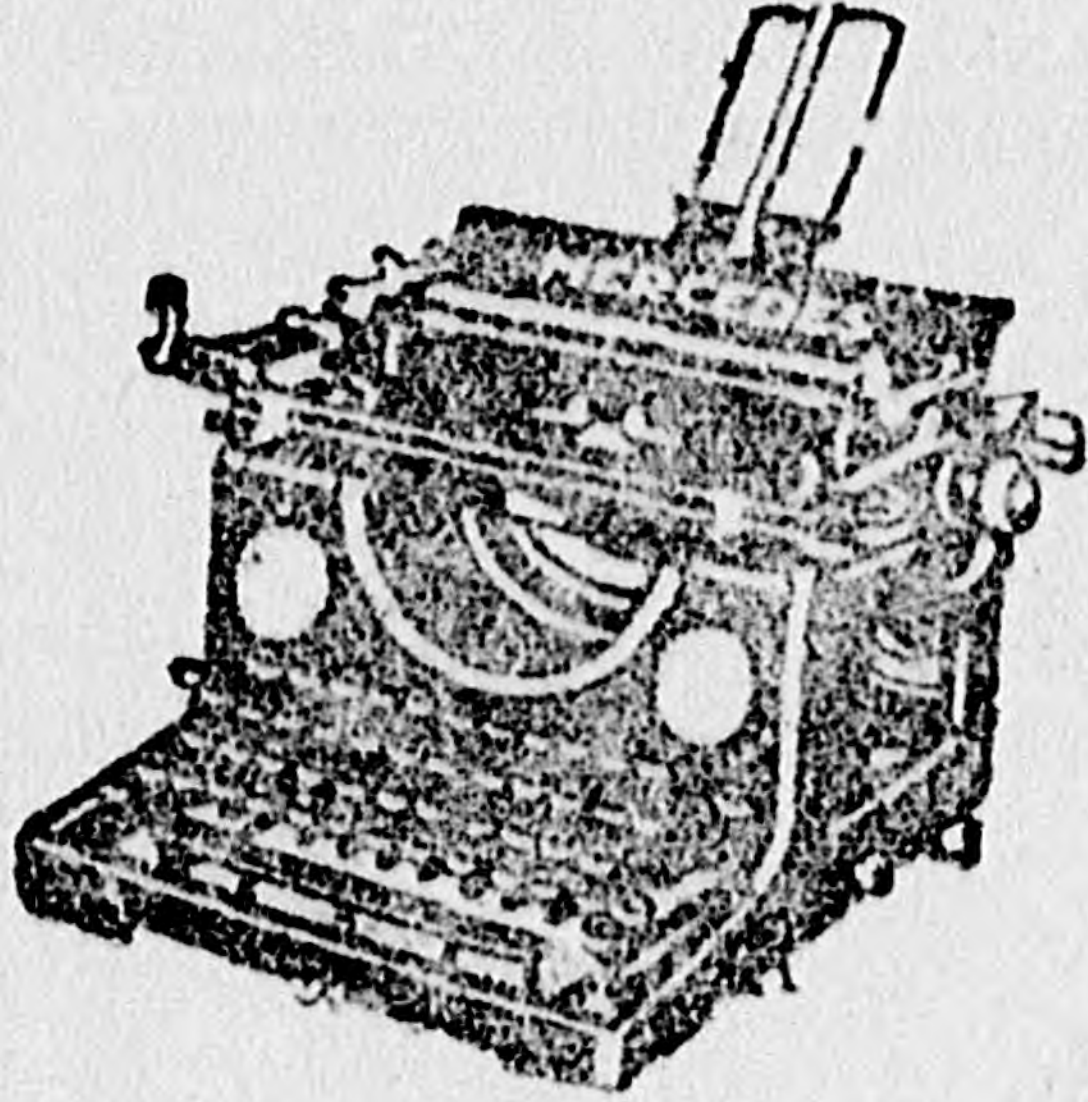
MIÉRT RONTJA HITELET?

A kézzel vagy rossz írógépen írt levéllel időt pocsékol, bizalmatlanságot kelt, hitelt ront! A kifogástalan külsejű, jó írógépen írt levéllel időt takarít, bizalmat kelt, hitelt szerez!

VEGYEN MERCEDES IRÓGÉPET!

Villamos írógépek

A legmodernebb szerszám a szaktudás nélkül szótisztehető és karbantartható kicserélhető betűzetű írógép

Megtakarítja

a mechanikusnak fizetett karbantartási díjat. Egy géppel latin és cirill betűvel írhat.

Karbantartást vállalunk

Írógépjavítást vállalunk

Képviselek kerestetnek!

Ha vevőnk, minden irodafelszerelési és papírárut stb. jelen tékeny engedménnyel kap! Kérjen azonnal ajánlatot és prospektust

S. H. S. vezérképviselőt **WILHEIM S. és FIA SUBOTICA**

A ROGAŠKA-SLATINAI GYÓGYINTÉZET

Az S. H. S. királyságnak legjobb és legmodernebbül berendezett gyógyintézete

VILÁGHIRŰ GYÓGYFORRÁSOK! „TEMPEL“ - „STYRIA“ - „DONAT“

Gyógyít minden gyomor-, bél-, szív-, vese- és májbetegségeit

IDÉNY: MÁJUSTÓL—SZEPTEMBERIG!

Mérsékelt árak. — Külön engedmény az elő- és utószezonban. — Katonazene koncertek. — Rádió. — A legnagyobb kényelem. — Kedvező közlekedési viszonyok.

Kérjen prospektust!

A ROGAŠKA-SLATINAI GYÓGYINTÉZET IGAZGATÓSÁGA

4038

PRIMARIUS

Gyár, iroda és műszaki osztály:
Majšanski vinogradi 137. Telefonszám: 885.

Első Subotikai Vegyészeti Iparművek

„PRIMARIUS“ gyártmányaink felülmulhatatlan minőségben gyártatnak, ugymint:

„PRIMARIUS“ padlólemez, higienikus, könnyen és tisztán kezelhető, legnagyobb strapát álló, nyáron hűvöset, télen pedig meleget tart, a legolcsóbb és a járás rajta kellemes.

„PRIMARIUS“ tűzmentes bőrtetőlemez a legvihartállóbb, legerősebb, legolcsóbb és mindenütt kapható. — Csak

„PRIMARIUS“ márkát fogadjon el!

„PRIMARIUS“ kátránylemezek minden vastagságban.

„PRIMARIUS“ szagtalan, kavicsos vagy sima szigetelőlemez és kátrány szigetelőlemez.

„PRIMARIUS“ kátránytermékeink: karbolineum, kreolin, karbololaj, karbolsav, szurkok. — Továbbá víztől desztillált I-a szilézai kőszénkátrány állandóan raktáron.

„PRIMARIUS“ törvényesen bejegyzett tengelyvédjegyű speciális uszó és

„PRIMARIUS“ kocsikenőcs és

„PRIMARIUS“ gépszir. — Minden hordón, dobozon és ládán rajta van a

„PRIMARIUS“ tengely védjegy. — Mindenütt csak ezt vegye, más gyártmányt ne fogadjon el!

Műszaki osztályunk vállal

„PRIMARIUS“ lemezzel való fedést, új és régi tetők bevonását és régi zsindeletetők bevonására is a legkitünőbb és ami a fő, a legolcsóbb, sok évekre szóló garanciával. Különleges amerikai rendszerű szigeteléseket is vállalunk. Saját érdekében cselekszik, ha szükségletét csakis

„PRIMARIUS“ gyártmányokból szerzi be.

Háztól-házra
szájról-szájra jár a hír
hogy ezután minden vevő csak

PALMA CIPŐT

vásárol, mert nemcsak minősége kitűnő, hanem a legszebb és a legelegánsabb is.

Egyedárusítás: Subotica, Pašičeva ulica 8. (Weinhut-ház)

Kérjenek ajánlatot és vegyanek
 Mc. Cormick, Fordson és Körting

traktorokat
 1, 2, 3, 4, 5 vasu ekével
 MÁV gépgyári golyós, csapágyas
cséplőgépeket
 Mc. Cormick 1 1/2, 3 és 6 lörös
petróleummo'ort
 Szabadalmazott
Dorn főrekrostákat
 aratógépeket, manillát, póttrészeket
 Eberhardt-féle ulmi ekéket
 Debreceni gépgyári gazdasági gépet, vetőgépet
Magánjáró atalaki-táshoz ünvényeket
Schumacher Rezső
 Stari Bečej

FIGYELEM! Gyár 720 □-l telekkel Novisad legszebb helyén szabadkézből kedvező áron **ELADÓ.** Esetleg társulnék is! Cím a kiadóhivatalban 3457

TABLAÜVEG
TÜKÖRÜVEG 6/8 mm.
SOLIN ÜVEG 2, 3, 4 mm.
ORNAMENTFEHÉRÉS SZINES MOUSLIN MATT
 KAPHATÓ MINDEN MÉRETBEN!
ÜVEG IPAR R. T. BEOGRAD
M. FRANK és TÁRSA
 Iroda: Obilicev venac 36. Telefon 18-56.
 Raktár: Karadjordjeva 83. Telefon 24-03.
 Sürgőnyeim: VITRAGE.

"ORIENT"
KELETI SZÖNYEGKERESKEDEÉS
 SUBOTICA, ALEKSANDROVA UL. 13.
EGYENESEN PERZSIABÓL
 Újabb szállítmány valódi perza szőnyeg érkezett gyönyörű szín pompás válaaztókban, különböző minőség- és nagyságban és pedig:

BUCHARA
AFGAN
SIRASZ
SIRVÁN
SZINE
SERABENT
HERISZ
TEBRISZ
GYOROVÁN
BELUDZSISZTÁN

és egyéb keleti minták, valamennyi nagyon olcsó áron. Ne mulassza el meglátogatni őket véte kötelezettség nélkül. 3386

Gyári új, eredeti Hoffherr-Schrantz & Clayton-Schuttel-worth

magánjáró cséplőkészletek, kukoricamorzsolók, daralók
 Mc. Cormick amerikai, javított szerkezeti

kéveköttő aratógépek
 Mc. Cormick

kéveköttő alkatrészek
 Mc. Cormick

Traktorok
 Mc. Cormick

amerikai Standard-manilla
 Raktárról rögtön szállíthatja a képviselőt:

Braun Marcel cég
 Veliki-Bečkerok
 Telefon 106.

Legolcsóbban vásárolhat
 új és használt benzín, szivógáz és nyersolaj-motorokat minden nagyságban. Különféle ma omgépeket, henger-székék, hámozógépek, tararók stb.

Petrás László
 gépjavító műhelyben
Veliki Bečkerok
 Geleova (Német) ul. 48.
Vállalok mindenféle motor, gép és kazán-javításokat.
Autogén hegesztést.
Csereüzletek.
 Kedvező fizetési feltételek.
 3156

Cséplőgéptulajdonosok!
Iparosok, iparvállalatok!
 Kérjék be most megjelent

1925. évi árjegyzékünket

Erdős Henrik és Tsa
 Novisad, Temerinska ul. 8.
 Képviselőt:
Velikibečkerok, Vilsonov. trg 3

SZEMÜVEGEK
 MINDEN KIVITELBEN
Schvab Albert
 órás,
 ékszerész és optikusnál
VEL-BEČKEREK
 Aleksandrova ulica
 Fali és zsebórák, modern, izlőses ékszerék.
JAVÍTÁSOK pontosan.

Uj butor és kosárfonó műhely
 Előállít saját készítésű kerti butorokat, virág és nőimunka állványokat, irodai butorokat, mindennemű kézi kosarakat, fonott székeket, asztalokat, gyékény, szalma vagy vesszőből, a legmagasabb igényeknek megfelelően

3812
versenyképes áron
Javításokat olcsón, gyorsan és pontosan eszközöl

Major és Társsa
 Subotica, Cara Dušana ul. 6
Vass Ádám vendéglőjével szemben.

HIRDETMÉNY

A Suboticei Villamvasut és Világítási R. T. igazgatósága ezennel tudomására hozza az igen tisztelt közönségnek, hogy e hó folyamán Suboticán, Kostina ul. 1 sz. alatt a modern kor igényeinek megfelelő módon berendezett elektrotechnikai üzletet fog nyitni, ahol a következő cikkek kerülnek eladásra: u. m. lámpák csillárak, égőtestek, vezetékek, motorok és mindennemű villanyfelszerelési anyagok. Az összes cikkek eladási ára mindenkor a legszolidabb és legolcsóbb lesz. Egyben eivállal mindennemű világítási és motorfelszerelési munkálatokat is.

Miután a világítási osztály a megnyitandó üzlettel együtt fog működni, a megnyitás napjától kezdve az összes világítási és motor üzemzavarok itt jelentendők.

Az üzlet megnyitásának napja külön hirdetményben fog nyilvánosságra hozatni.

3698

Órák, ékszerok
 feltűnően olcsón kaphatók
Nyilas és Csajkásnál
 Subotica,
 Strossmajerova ul. 7. Huspiac

SZAKLAPOK

Állatorvosi közlöny
 Asztalosmesterek lapja
 Autó
 Autó- és Motorújság
 Allgemeine Automobil Zeitung Wien
 Allgemeine Automobil Zeitung Berlin
 Biztosítási és közgazdasági lapok
 Éripari szemle
 C. pész szaklap
 Cipőszemle
 Chemiker Zeitung
 Deutsche Medizinische Wochenschrift
 Deutsche Zahnärztliche Zeitung
 Építőmesterek közlönye
 Geflügel-Zeitung
 Gyógyászat
 Gyógyyszerészi értesítő
 Gyógyyszerészek lapja
 Gyógyyszerészi hetilap
 Kereskedelmi lapok
 Közletelek
 Lakatosok lapja
 Molnárak lapja
 Mészárosok és hentesek lapja
 Műszaki kereskedők lapja
 Magyar sőtők lapja
 Magyar bőrpar
 Magyar divatpar
 Magyar fakereskedők
 Magyar faipar és fakereskedelem
 Magyar vaskereskedők
 Magyar vas- és gépmunkások
 Magyar orvos
 Orvosi újság
 Sorfőkereskedelem
 Szabópar
 Theraphia
 Textil
 Vállalkozók lapja
 Vegyi ipar
 Fotóművészeti hírek
 Magyar munkás szemle
 Nemeslőmipari közlöny

című szaklapok megrendelhetők

KURIR
 HIRLAPIRODÁNÁL
 SUBOTICA

TÜKÖR-BORITÓ MŰHELY
 Töltött, szekriny, kézi, egyszerű és

CSISZOLT
 tükröket készít, rongált és vakult tükrök **JAVÍTÁSÁT** és **ÜVEGCSISZOLÓ** munkát vállal mérsékelt áron

DROBAC GYULA
VEL-BEČKEREK
 (a szerb templom mellett)

Nemcsak érdekes megbízható

UJSÁGOT KAP
 hanem

egy VADONATUJ AUTÓT vagy TRAKTORT

IS NYERHET

ha május 1-től kezdve félévre előfizet a BÁCSEMEGYEI NAPLÓ-ra
Előfizetési ár félévre 270 dinár
 Azok, akik nem előfizetők, hanem naponta olvassák a lapot, szintén részt vesznek a sorsolásban, ha április 1-től minden megjelent szám címlapját beküldik a kiadóhivatalba.